

Akqusqo dqukqúnúñ

Ndu u arraquia

Alhádaf;- mín mbá gárra géedí akqusqólé

- Háthú roothathá atqábáqá ndú shambá tharanéqi.
- Háthú daathá almáqana rootháñgúnúñéqí.
- Háthú katabathá akqihó roothó.
- Háthú dqííñáthá alkqaanúná roothó álú u háthú roothutháqi thá gíñ ma katabá álú.

háthú thámathá ile sqíí gíñ gárraléqi u háthú móótha thá na dqukqothákqedqe.

Háthú áfaruthágundí na akqithó roothó mbá gádarí alúkqedqe u mbá walá gádarí alúkqedqe.

-Háthú daathá arráy bóólañgamá thá roothámáñ alú

- Háthú fágadathá shambá burilá alhábar alú, háthú buurothá alhábará tqokqoló álú háthú gárrathá ahaapqúnóóáthéqí.
- Háthú fágadathá shambá múfílá azañaña.

Addór -1

Alyóóm – 1

Akqusqo dqukqúnúñ (1)

Ndu shámbá tharáláneqi

Assúúra pqúliñi Nduqi shambá tharaláneqi

1. Námbalé shábbaha hathúeqí sha gii máábilénnégú?
2. Maaba dqukqúnúñ ñinéñ rothí wala maabí kqíllíñ? U náñ rothiga méré?
3. U náñ fédqí méré thá méré giánné?

Akqaakqábá roothó

Gundi afaríñua u alú limma

Azañzaña

Gundi afaríñua;- Roothá dqukqúnuñ mbá ma katabá, alé áfariñu gundí sha mbá kqabiláné.

Alú limma : Roothá mbá áfaiñuólá gundí shíñ alé gia ma dqukqúnuñ (límma alú).

Giigí mín thá garrá kqalíyú ndu shambá tharaláneqí méré shákqala roothá zíqi tha assandúkqú mbá fariñugundí u ma ma álu limmá (buurá)

Másal: azza- man = azzáman

Garra ma faríñu gundí		Garra ma maa álu limmás
í	Akqaa – kqáb	Akqaakqáb
a	Gá –bul	Gábul
m	Dqokqothá – lá	Dqokqothálá
l	Adí – díñ	Adidíñ
d	Dqoñon – dí	Dqoñondí
e	Sqárí -iyu	Sqáríiyu

Garrá thárigalá íle thamthám

Ndu shambá tharaláneqí

Móóthá thá dqokqothálégú holí thá búlúéqí shambá shábbahaané hathúéqí.

1. Náñ shábbaha hathúéqí sha dqafarugá ndu ?
2. Náñ shábbaha hathúéqí sha náfaqagá ndu?
3. Mín wááne shábbaha hathúé ndu sha tharaqí?

Akqusqo dqukqúnúñ

Ndu shambá tharaláneqi

Ndu gíñ rothilá tha ndu u gíñ gídi alqaadábákqedqe mbá nááfa géedí famiiluqi tháñ mahodía thá méré haalu ndu tháñ ñinéñ maané. Hodíalo amúné u shaañiné tharanéqi tha ála fágada gíagalá akqakqáb tha azzáman kqílíñú.

Tha mbálé álú, pqílá ákqáákqábá ndúgú mbá dqoñondi míthilí mbá járábá méréne roothá na adídíñá ndú thá sqakqa alúéqí mbá rothígaláne, gádari méré thá méré ásqara hu na ashore. Asqenqkeriña hoolé thá belegú, tha arekqe bsqikqe u gíñ ma katabágú mbá thíkqá méré tha akqakqáábá máreyú ñinéñ thámí méré míthil rootha.

Lakin akqaakqábá máre assáaqá hoshaliláne thañ tha atta qaríhá ndúle mbá gabulú, akqaakqábá máre tha ithigiga añ walá gádari áné móótha dqokqo thálé ma pqishí.

Ma ále zíqí shambálo, maabí sqarí áre ndú thá guugúdá máreyú fúttqíñá roothá dqafaruqí álúgú thá sqakqayúéqí.

Roothá fúttqíñá méré álú tha hórí añ, gádariña añ ádquguriña thá thoñori ndu holóñóníñ tha añ hoshala tháñ.

Dqukqúnúñ maabí dqakqí roothá adídíñá ndú shambá búúsqóné méré thá bishí ñinéñ maané u holóñóníñ shíñ maabí dqakqí roothá adídíñá ndú thá gíñ madí tha are ñíneñ ma méré.

Assáqá dqokqothílá maabí dqakqí rootha shambá búsqíné méré thá bishí, ma dqokqothálágú shá, “Ndu mín wáané adóóné ?” Moothá méré kqalí tha ndu shimbilá hásqúlo maabíe álmalaqika ñinéñ maané. Ma ále zíqí shambálo ássáqá ásqari méréne hu, ásqari méré hu thá thoñori ndú dqafaruqí.

Mín thá hu asqará máreyú zíqí mbá kqalí tha Abbáñkqa Áádam tha agúrindú dáá ñíñé Alláh tha áné sqúlá gínéñgúnuñ hu tháñ shambá állámánáne ñíñe , u mín mbá squlalá Áádam gínéñgúnuñ hu thá hú méré, gíñ squlalá Áádam na hu mín mbá gasha méré thá hú máre mbá squlalá méré tháñ ñinéñ ákkadí méré ndu tháñ sha shambá tharanéqinno mín assáaqálo. Assé ma máá shambálo u ma máá ndu dqukqúnúñ u shaañiné gíané mbá zígá ndúdqá hássa tha alqáálamú áktar min1000? Assáqá máthí dqokqothálánegú shúgo, méré kqala tha <<Assáqá haalafuolá géedí Áádam u mbá bashuolá Kqaabíílathá méré Haabíl roothálo áné ma márté assábab á Alláh

áne áfafariñu gundigú thá sqakqa alúeqí gúdur gúdur, thá guugúdá dqafaruqíloyú baró ñinéñ ádqafaruo ndú alqaalaamú. Thambále alú maabí dqakqi rootha thá bishí máre haaluo ndugú thá roothá kqalí álú tha ndu gíñ ádoóqí ñinéñ maané tha algídúrá Alló.>>

Geedí ! gárraqí mín thá rootha akqíthó gárraaó háthúyú lé hássa nán hío hathú álú?

Nán shábbaha hathúé tha adí kqaliné shíñ na arráy máabí dqakqi rootha álú thá gíñ madí tha are ? kqíthíshútha hu!

Ma máá shambálo mathí thámíshúthaga ile u á gárrathá athíqáthá na rootha aré pqeriñí shá fágadathá na adqafaruá máre.

Roothá mbá roothálá máabí dqakqí rootha thá gíñ madí tha are kqalí tha <<Ndu annatíjá thíkqálá gorrón gorrón tha adidíñ ñinéñ maané.>> Gíñ thámí máre hu thán shíñ roothá márhéqí mbálé roothá kqalí sha gíñ gii ndámiilí ma ndámiilí annatíjá álhíbírá gígí thabo ñinéñ maané, roothálé ñinéñ thámí máre bishi thán. Tha mbálé álú maré kqalí “Tha gín áfíithiñó maabí álú tha addarájálé álú sha geerá gíñ dáá márhé Allá máre nááfaqi thán u máre máthí kqábá gínéñgúnuñ míthil dqoñ u pqaalí thá máre máthí thikqá gíñmáñ thán mbá tqokqoló mbá nááfá maré ñinéñ maané.

Tha alfíkírá adidiñúloyú baró tharthéqí thá máre gia ginéñgúnuñ tháábá máre, mbá nááfa márési thán, máre áshuríña adidíñ hu thá hu árbaqa máre bákqá thabá holoñoníñ thá máre gia giigí dqafaruqí thán ñinéñ áwasaliñonegú tha addarájálé álú shókqóñ. Mín thálo baró giigí thabo adóóqí,thaabá giigíeqí, hu shíñ adidíñeqí u roothálé baró ádqañthiñá guugúdá maabú ma dqukqúnúñ tha apqadua. Guugúd ma dqukqúnúñ kqaba aroothua, aroothua kqakqáb hasqúlo ndu ahaalua, ndu haalua shíñ áne ádqañthiña addarájá roothó tha ndu, mín thálo ndu baro adaqí ma hórí ma assé. Abuurálé shíñ thoñorindúlé ñinéñ kqali máre thán tha ndu gíñ thíkqá máabí ñinéñ maané thá thoñori ndú walá maadá máre u walá mbá fákkará máre. Azzámáná zííña mbálé thíkqa maabí álhíbírá ndú mílañ mbá hásqúli roothá ma álú dqaakqálo maré hólóñoníñ thá thoñorindú dqááñí ma gori mbáñgínuñ. Maabí álhíbírá ndúlogú gídi

assábab taláta mbá bákqí méré thá méré hásqúla thoñorí ndu holoñoníñálo ma gorí. Alqáwwali tha roothá máábiló thámi hugú thá roothá thíthíkqá álquluumú u tha alfikírá dqafaruqí.

Attááni tha áhuluó méréqi tha adidíñá ndúle maabíeqí thá guugúdá máreyú ma dqukqúnúñ thá giigí méré alú.

Attálit tha alhílígá ndú gíida thoñori ndú tharanéqi tháñ na iyú u na gundi damdámá tharanéqi tháñ u mbá adané tháñ tharthéqi. Lakín mín thá rootháleyú kqíllíñ dqukqúnúñ walá zííqí mbá ákkadi ndú tharaláqi ándí?, ndu añúne hálágáláne na azzáman u na alyóóm, sha walá thámá méré ñinéñ nággazi addarájá róótha maré álú mbá walá huluganéqi wálla mbá walá tímmagané.

Giigí -1

I. Mootháthá dqokqothálégú holí thá búlúeqí tha ndu shambá zúiné thá garrayú.

1. Maabí gii náánógú mbá kqáláqígú tha ndu mín aañá zíí álmalaqika ñinéñ ádoóné?
2. Abuura Kámmu kqaba ndú rothilá sha álé fágada mín aañá tharanéqi?
3. Ándí abuurá kqáláqí tha ndú rothilá mín abbáñkqa Áádam ñinéñ tharanéqi?
4. Náñ dqafaruoga ndu tha alqáálamú?
5. Assábab kámmu gíidá máábí dqaakqá alhíbírá gabulú alú??

II. Geerathá roothá ma daadólégú holí thá búlúeqí háthú fúthatha tha mbá namu méré tháñ.

1. Pqílá = -----
2. Ashoré = -----
3. Ma hodía = -----
4. Gorróñ = -----
5. Sha mbá busqiné méré thá bishi = -----
6. Assábab = -----

Atqábáqá ndú

Tha aláálamú mín tha ndú rothiláyú mbá haalulá ndu tháñgú gíñ dqafaruqí zííqí na gíñ giinegú ma dqukqúnúñ na atqábáqá máre mbá walá gooruga máre tha addárajá. Mín tha atqábáqáloyúgú holí támánia thá búlúéqí.

1. Alú gadara

Áyú ndú rothí géedí ndímílu kqílíñ mbá ma mbá máre bás ñinéñ gádari máre thá máre pqúliña gíñ ma máreqi tháñ, na ziizí, na alqááda u giigí máre. Áyu ndú rothilá máábí tha alqáálamú tha pqúliñ alqáádaqi kqílíñ ma dqukqúnúñ. Walá ndu zííqí mbá kqalilá tha dqáñí wálla kqosqí. Thambálé álú áyu ndu tha gádari áné pqúlá alqáádákqedqeqi sháarakí tha alú gadarayú masharma iidqokqotha.

2. **Andímilíndu :** Ndu ñinéñ pqúliñ ndímilínduqi sha hálágá Allá maabíé bás thá máre haalu ndu tháñ . Masharma gadí ndimilu walá mathí zíí na gíñ hálágálá mbá gídi ndu. Ñinéñ kqaligalá tha ndu gídi atqábá ándimili ndú.

3. Adqafaruá roothó :

Gíñ kqaligalá tha ndu gídi a tqábáqá adqafaruó ashan assáqá thara fámíli nduqi na rootha sha booloyú hiqí mín thanduyú ñinéñ maané mbá maahú muusqá ma huluqi shambá daané almáqáná wakkali gíñmáñ na hu u mbá daafagu márréqi tha alú bás ñinéñ maané, laakín walá hú wákkalilá gíñmáñéqí na íhuluákqedqe ñinéñ thánílá hu tháñ ndúéqí. Walá gíñ máñ zííqí mbá áhulu maabá da gíñmáñ huuqí thá gíñ daalá huule tha alhílígákqeyú. Iihuluá sqíkqí míthil ró ñinéñ maané.

4. Akqurudua:

Ndu dqukqúnúñ thá íhuluá gídiné tha ndúmáñle bakqí ñine sha áné kqúrúda booloyú ndumán mbá kqábíné, rootha u thoñori ndú sqúllá gíñmáñ tháñ mbá ájjabí ñine. Míthil ndú albartó walá

kqurúdi hú gineñgunuñú mílañ mín tha ndumañú ñlla ndú arabú u wálla mbá álqingilishú. Ashan shúgo tha alqáálamu ndu dqukqúnúñ walá zíi mbá sqarí min salafa tha áne gádara alúkqedqe.

Ndu kqíllíñ thá iiroothuá gii máábi maré thá guugúd álú, thá assíasa alú u thá shimbilá ádaara maré alú ñinéñ hásqúlí ndué iimulua tha ndúñgúñle. Másal ndú álbartó thá thoñorá áddinú hórí añ na hú kqúrúdáné mbá huluqí tha addínle. Míthil: Mahámad Múúsa, Áádam u Háwwa u holi múñgúnuñ.

Kquruda atqábáqá ndú kqílíñ ñinéñ maané tha alqáálamú.

5. **Gundi amadquákqedqe:**

Ndu dqukqíníñ gídí gundí amadqua holóñóíñ nine thayú.

Dqakqíníñ: alqaadábá gundí amadquó ñinéñ maané, booloyú áné huluqí tha alqaadábákqedqe áné gia rootha u rootha shíñ áné huluqí tha alqaadábákqedqe áné gá roothá squriñí ‘ Holóñóníñ: Iihuluá róótha squriñí shíñ áné baró ápqula rootha da almáqana, almááqaná ápquliné mbálo ñinéñ ma alqaadábá iihuló.

Alqaadaqbá ndu holoñoníñlo ma thíkquoqigú tha nduyú u ma maabí gádaré méré ádqafara gíñ zííqí maré thá bishi shambá áhaaluné méré ndu u shambá tafaguga méréneqí ñinéñ maané.

Másal: Thaaddarájá roothóyú tháñ ndu ma hatháñ fédqí añ kqíla sha ‘ ooñó” u ma thóóhañaqi tha “óño” booloyú gíolá rootháló tháñ bas ñinéñ ma dqukúnúñ. Lakín thá aañiyú maaluá gundi amadqaóyú walá thóóhó addarájá roothóqí. Gíñ sqíkqóqí tha aañiyú mamaliñuayú ñlla iyú fiiífi (roothá hááqí) buthaqí mbá shíñ zíóqí aañá búthíyu fíáyu (haaqí thá shoreqí na booloyú) , roothále ñíñeñ thóóhóneqí mbá pqulíñ gíñ sqíkqóqíqí. Iyú fuufúthá sqíkqó roothéqí mbálo shíñ pqúlíñ hathane tha ndúlo gídí alqaadábá gundí amadquá fuufuthú ñine thayú.

6. **Adqañthiña:**

Maaba dqukqúnúñ gádaráí áné hásqúla roothá ma wakkalá gíñmáñéqí na rootha arékqedqe áné shíñ ádagá áné thóhaqí mín aañá roothóláné shíñ roothá aañámañ u mbá azzamánámáñ. .

Assaqá mbá thámigáláne ile tha áné rootha walá gorí ñineqí u walá dqukquñineqí dqukqúnúñ. Maabálo ma gádaráqí áné ádqafara alhábar shambá zíóóné ma pqíshí u ma gorí thoñorindú álhabar pquupqulúulo tha alqaadábá ndú ñinéñ pqúlíñ dqaañá ndúqí (adídíñákqedqe tharthéqí .)

7. Gadi baalá assáqá ólláne walá óllá tha ndúmáñle ma madiné, laakín tha ma ndímiilí óllá ma gídí thoñori ndú ádí államiné ndu tháñ na alkúdúrá mbá zííqí thá ñínele.

Aaña ádí dqáñné baró ndú rothilá thííthí thá iihuluákqeqe dge thá maréle bakqíñíne áné tháma íle roothá máarthéqí u áné baró járaaba tha áné móótha gíñ haalónéyú, thambálo alú áné baró állama ndu,. Mín mbá máthí ádíne tha algíráyayúeqí áné máthí thíkqa ndú máábíñgunúñ áné máthí huluqí tháñgú lámmin áné állama ndúmáñ. Ashan shúgo ndu gíñ államí máába mín mbá óllá ñime thaarthéqí ñinéñ maané walá gíñ óllá thá maabale ñinéñ maané.

8. **Ooqól, dqaaña u muunúsh**

Ndu dqukqúnúñ mín mbá hóríne añ na halayúíkqedqe (booloyú) u mbá fiine álú tha addarájá ndu ñgúnúñthí álá baró kqala tha ndu olalá. Tááni maabí dqukqúnúñ ndú máre mín mbá giismaréne alqulúm tháñ u attakenelógi, mín mbá ádqañthiñ máre guugúdá máre tháñ ma dqukqúníñ u alqáádá máre u mín mbá máthai áqolu máre roothá tqokqoló ndu máre thá rootha giigíyú na attárjama u mín mbá sálafí máre ndúñgúnúñ roothathi thá máre ádqañthinña roothá ndú máre tháñ u mbá baró ádí ndu máre thá gundi ma dqáñí ñinéñ kqallá tha ndúló dqááñáqí. Ndúmáñ shíñ mín mbá hiyunéyu tha ndúmáñlé mbá mérílaneqi thá firi u mbá thúríne maabí rothiné álá baró kqala tha ndúló múshé.

Giigí – (1)

- I. Geerathá dqokqotha ma daadólágú holí thá búlúeqí háthú móóthá thá thandu shambá zíné thá garrayú.
1. Ndú rothílá mín mbá giiné náánó mbá kqalgañaané tha olalá?
 2. Ndú mín mbá náfaqaqanaqí tha attikinológí nán kqalláne?
 3. Ndú mín mbá thurané maabí rothiné nán sqíqígane?

Giigí – 2

I. Geerathá roothá ma daadólégú holí thá búlúeqí háthú shákqalathá roothá squríñí tháñ.

Másal = haalundú alhakúmá Itíóbíiá haalund tha asháqábákqedqele.

1. Atqábaqa
2. Adqafarua
3. Alqádab
4. iihuluua
5. Kqurúda
6. Ájabí
7. Sqarí
8. Gádari

II. Geerathá dqokqothá ma daadólégú holí thá blúeqí háthú móótháthá mbá ma assé sha “assé” u mbá ma busqáñ shíñ háthú móótháthá tha “busqáñ”

1. Kqaakqábá ndú thíkqalá máábí kqabane mín aañá thárnéqí .
2. Alláhájá famiilú dqafaruqí tha alqáálamú.
3. Ndú roothílá kqíllíñ tha alqáálamú gooruqígú.
4. Ndú rothilá walá gíñ dqukqíhú tha alqáálamú ñinéñ maané.
5. Ndú rothílá gadarí áné kquruda ndúmáñ.

III. Geerathá dqokqothá ma daadólágú holí thá búlúeqí háthú ázalathága alhárífá mbá dámí moothá ma “assé”

1. Mín thá rootháléyúgú holí thá búlúeqí ándí mbá zíqí kúdur ?
I, Ndu shafa m, booloyú

A, hañhariyú l, ileyú

2. Ndú rothilá sha bakqá múshina ndú

I, álé rootha m, alé kátaba

A, álé muusqahu I, kqíllíñ ma mootha

3. Mín thá rootháleyúgú ma daadó tha búlúéqí ándí mbá ma atqábáqá ndú ?

I, alú Gadara m, wakkala

a, adqafaruá roothó I, kqíllíñ ma mootha

4. Abuurá kqáláqí tha ndú rothilá mín tha almalaikó ñinéñ ádóóné

I, maabí dqakqi rootha alú shambá zíné maré thá bíshi

a, maabí dqakqi rootha thá gíñ madí thaare

m, maabí kqbiñé thá méré maada I, “a” bás ñinéñ ma mootha

Dqokqothá thárrláqí

Mootha thá dqokqothálégú tha ndú shambá shábbahané hathúéqí.

1. Mín sanat kámmu shábbahné hathúéqí sha buuráláne alú ná alhúúfí ndú álbartó thá kataba?
2. Tha alqáálamú ndú rothílá aleen kammu shábbahané hathúéqí sha maané gasamá?
3. Ándí aqolí shábbaha hathúéqí sha hulu ndú albartóqi tháñ tha alqáálamú?

Garra gundi dqukqunúñ (1)

Aqolí búá ndú álbartó

Míthil fámiilí lé ndu shíñ gídi aqolí máre tha alqáálamu mbá sqíqígá máre u mbá olu máre tháñ mbá zíígá áñ. Ma álé zííqí shambálo ndú álqaalamú kqílíñ aqolí árbaqa ñíneñ thíkqu máre thayú. Míthili mbá kqálóláne gábul ndú rothilá kqílíñ tho ñorindu aañá maané walá shehéí mín tha aqolí alqárbáqáléyúgú holí thá búlúéqí thá gundí amadquá máre. Mín thá máréryú alqáwwali oomotík,attáání kushitík ,attáálit semetík u arrábe shíñ Náíló sahára ñíneñ ma máre.

Geedí gárraqí, Gabul áñ haalayú shambá maané tha alkítábú, ndú álbartó ándí aqolí maauláne alginís tháñ mín tha alqaárbáloyúgú ? zííqí na maabá madineya? Kqíthíshítha hu ?

Mín tha aqolí ndúyú alqárbaqa, ndú álbartó kqithí thá búá áqolí ndúyúéqí mbá sqúllá tha ,”Nailó sahára,”

Ndu hórí añ mbá sqikqígú tha aqolí Náíló sahárayúéqí ma hasqúlaña míthil rootha , ndú Gumuzu, mbá koomo, mbá maaqo, mbá Buruñú, mbá Álqudukú u holígú mún̄gúnuñ.

Tha mbálé álú ndú álbartó lé sanat 2002 tha alhisábá álqurubbó (H.U) tha ndu bás ñinéñ rorothiñláne sha walá gíída alhurúfí gárraláne tháñ u mbá kátabiláne tha walá ziaqí na maabá giine.

Ndú álbartó sanat kámmu tharaláneqi na alharúfí kataba? U nán̄ sqúlláne na annasará thuuthó mbá áhúháne ?

Gabuli Indirías walá zíé na maabá tharane jarabá tha áné áhuuha alkitábá ndú albartóá? Mín thá geedí adaarúyú ndáláthá shúríñáqí tha annasáralole tha áné muusqa ndúñkqa na kataba u na garra?

Ndú álbartó horaga máábí thuuthó añ mbá madiaú gundígú (scholars) mbá tharane kqakqáb na alhurúfí kátabiláne tháñ tha álá gárra. Mín thá máréryú holí míthil sanat 1956 annasará squlalá tha Tucker maré Bryan u maré thá gundi mbá squlalá tha Ceruli sanat 1956. Masharma maré mathí hoolé na maabí thuuthó mbá járabáne sant 1874 tha áné áhuuha alkitáb mbá squlalá tha Tutcheks u mbá squlalá shíñ tha Frénj-J. Halevy mbá buurá rootha 70 alú thá kataba u mbá ádóóqí mín thá áustiria tha áné kqábá ndúñkqa sanat 1874, mathí gedqa rootha 132 áné kátaba laakín walá fíá marthé alú na gíñmáñ lé sanat 1920 UC.

Laakín akqakqábá gíalá scholar sqúllá tha Conti Rossini sanat 1932 ñinéñ fúthaqí baalá shúgo laakín walá mbá huluondu ñinéñ mááne ashan rootha 50 bas ñíneñ jesené áné muusqa hu shambá híné ñine alú.

Roothálo damuoqi lé sanat 1933. Assáqálo baró annasáarámáñ mathí ádóóqí mbá squlalá tha Alsandiró Turilzí áné shúríña maré gádí mbá Benishangúl mbá squlalá tha Atqáib Áhmad Dafállá maré shíñ kátaba

attaqarihá ndú na ziizíkqedqe u méré pqúlá alqálaméqí lakín walá áhuluo méréqi tha ndule tha ála gárra tha algíráyayú tha áné shúriña thá guurú lé gadí gadíyu. Alkitábá kátábá méré dqusqaqí mín algábal.

Giigí – 1

I. Geerathá dqokqothálagú ma daadó thá búlúeqí háthú mootha thá thá kataba shambá zíiné thá garrayú .

1. Mín tha aqolindúyú alqárrbaqá ndú álbrtó nañ sqúllané mbá thikquné thayú ?
2. Ndú álbrtó mín sanat 2002 H.urubó nañ walá katabágáláne?
3. Ndú albartó sanat kámmú tharaláneqí na alhurúfi kataba.?
4. Nañ squlalá maabá buurá alhurufátí ndú álbrtó alú sanat 1933 H.urubó ?

Giigí -2

II. Geerthá dqokqothá ma daadólégú holí thá búlúeqí háthú moothathá mbá ma “asse “asse” u mbá ma busqañ shíñ háthú moothathá sha “busqañ”

1. Ndú rothilá gásamqi míthil shambá gásam fámíiliqi tha aqolí .
2. Hooma aqolí mbá Naailó sahara ñinéñ maamaré .
3. Ndú álbartó walá maabí thuuthó ñinéñ kqabane na alhurufátí katabilánetháñ
4. Alhurúúfí ndú álbartó mín sanat 1990 H.I ñinéñ tharaláne katabá tháñ tha almádarasú.
5. Áhamad Dafaqálla ñinéñ squlalá maabá katabá attaqarihá ndú albartó.

Addór – 2

Alyóóm – 2

Giigi -3

- I. Geerathá roothá ma daadólégú holí tha assandúkqú háthú áhuhatháqi na asqomó máre mbá gádari alú máre u walá mbá gádari alú máre.**

Aní	Rootha zíiqí tha ndule	Asqomó Gádari alúkqedqe	Asqomó walá gadari Alúkqedqe
1	Thaarthéqí	tharthé	qí
2	Musháñaqa		
3	Alqáálámáñkqa		
4	Alhurúfí		
5	Sqikqaqígú		
6	Adaqí		
7	Fúthané		
8	Hathúéqí		
9	Baruañañkqo		
10	Baruañákqdqe		

- II. Geerathá roothá ma daaólégú holí thá búlúéqí hathú áhulutháqí tha mbá dqatarena tháñlé mbá zíiqí thá “I” hut ha mbá zííñlé thá “A” hu**

I

- 1, mbá gabulú
2. ííshanéqí
3. maadaréqí
4. pqaará añ
5. thikquqí

A

- i. shehéraqi
- a. thuruqí
- m. rithiiñánáqi
- l. mbá tqokqoló
- d. thá búlúéqí
- e. thá belóéqí

- I. Geerathá dqokqothá ma daadólégú holí thá búlúéqí háthú gásamathágaqí tha abuura háthú roothutháqí tha alú u háthú ázala thága náfar min tha abuuráñamayú ná gárra geedíéqí tha alfásilú.**
1. Ndú rothilá mín wááne tharanéqí ? roothushthaqí thaalú.
 2. Azzámáná buurálá alhurufáátí ndú álbító alú ña mää attáqabá sqikqa maabí buuráne alúéqí ? roothushúthaqi thaalú.
 3. Kqéerathá hu na atqábáqá ndú rothílá talátá u háthú shárahtha ahaapqúñóáthéqí tha alfásilú.

Addór -3

Alyóóm -1

Moothathá dqokqothálégú holí thá búlúéqí shambá shábbahaané hatúéqí.

1. Sanat kámmu shábbaha hathúéqí sha jáhazalá alkítaabí aláwwal mbá ndú álbartó?
2. Shábbaha hathúéqí sha ndú álbartó gídí alqisímá asharúgúá?
3. Náñ shábbaha hathúéqí sha hulúga máábí álhíllóqí thá maabí ákqaakqabú ndúle?

Garra gundi Holoñoníñ_(2)

Aqolí búá ndú albartó

Garra gundí dqukqúnúñ pqúlíñá hátháñé aqolí maau ndú álbartó tháñ u maabá járábágane thá méré muusqa na kataba, lakín walá huluo marthé ndu lé sanat 1933. Tha mbálé álú ndú álbartó gúdáqí ma rothilá tháñ tha ndu lé sanat 2002 MHU.

Náñ shábbaha hathúéqí tha sqíkqaqí sanat 2002 U.C (1992.EC) ? U amúné tharalá ndúñkqaqi na kataba? u náñ sqúlláne na maabí shuriñuogane thá gundi thá méré muusqa?

Sanat 2002AC (1992. EC) abuura búá kqabi ndu u mbá ádidĩñne tharthéqí **SIL** ájano maabá sqúllá thá Indiriás Neodorf a dóqí maré níñékqedqe mbá sqúllá tha Suusáne maré názzala tha Abuurámú mbá thiku tha Alwarádá tha Asósayú. Maré gía akqakqáb u maré galuoqí thá maabí adaarúle lémin maré állámá ndu.

Ma maré álé shákqalí thíthí maré thíkqa gadí sqúllá tha Abdunásir Áli állámá maré shambá burilá rootha biiló alúgú mbá giigaláne alkitáb tháñ. Gadílo baró shúríñáqí thá märele lémin áhúhá alkitábá sqúllá tha alkitáb alqáwwalgú sanat 2005 H.U

Abdunásir Áli báss ñinéñ pqaadá Indiriásátháyá ?

U shaañiné thíkqálá maabí ágarrañí u mbá shákqali ndúlégú

Maabí dqañondí hora añgú mílañ mbá shúríñá Indiriásáthá thá gundi. Míthil abbá Salemán mín thá Uurá, abbá Abdurahmán Hámíid mín tha Abuurámú, abbá Mahamad Siraj mín thá Kqúshúmángal, Ustas Abdulaziz Mansúr, Ibrahim Siráj, abbá Alhásan Abdurahim, abá Abdulkadir Hámíid u holígú múñgúnuñ.

Ashúqúlálo ma álé zíqí shambálo maabí ágarraañí mathí hooláqígú mbá mathí áhíá thábágú thá rootháléyúgú míthil Bádawí mahámad, Mahamúd Tqááha, Abdulkerím abdurahím , Mahámad Ismael, Muktar Anur, Ahmad Usman, Anas Mahámad, Lukqumán Abdulkqádir, Yúsif Múúsa u holigú míngúnuñ.

Ma álé zíqí shambálo ndúñkqa mbá álbartó shókqoñ adaaqí tharthéqí lémin fia alú thá Gilkal Balas thá kolléjú.

Míthil ndu kqílíñ ndú ábartó gídi alhisábá álu maré u mbá áshuhurú (zígú)mbá dqukqa álu , Lakín tha akqakqábá gíalá á máábí ndú thoñor thá Balogíganfóy. Mín thá rootha aré ákqakqabúyú tha annímira alú “dúqkúnúñ (manakqú) holoñoníñ (mohólañ) , mohóte, mannámu, makqóshu, makqéera, thabahóólé, thabahote, thabámannámu u matúúma,. Mbálé lé thá ásharayú ñineñ maané u holí múñgúnuñ lé thá míáyú u hu mbá áshahrú shíñ másal = Asqéésqélhó , 2,Thadqulathiho 3, Adalgagale, 4, Apqúúñeera, 5, Amazáhó 6, Ahéjéló, 7, Amazí (Afóthohosh móóre) 8, Apqóósha, 9, Afoona (awoona) 10, Akqusqésqé, 11, Abelmiiló , 12, Daadí fúdinu ñineñ ma méré, Lakín lé shókqoñ mbá nafañóñaqí tháñgú mín mbá dqudqúqíñá méré mbáñkqa mathí sqúllágú tha, 1, Alfatqurén, 2, Addahía 3, Taaníadahía 4, Alwahíid 5, Alkaráma 6, Taaní alkaráma 7, Tálit 8, zááíkq 9, Rájab ,10, Gasáyir, 11, Ramadán 12, Alfátqur ñineñ ma méré.

Giigí – 1

Geerathá dqokqothá ma daadólegú holí thá búlúéqí háthú móóthá thá tha ndú shambá zíiné thá garrayú.

1.Náñ sqúllá annasáará thara ndú álbartó kqaakqáb na alhurfaátíle

gárralá tháñ tha almádarasú?

2. Náñ sqúllá zígí sqúllá tha alfatqurén tha ndú albartó?

3. Náñ bakqa hú zígúgú tha ndú álbartó shá ndu dqukqá?

4. Náñ sqúllá alhillá násalá annasárá kqabá alhurúfí ndú albartó ? u ndá

Zíagannatháñ?

5.sanat kámmu járabalá alkitáaba alqáwwal tháñ mbá ndú álbartó?

I. Geerathá roothá squriñí ma daadólégú holí thá búlúeqí háthú áhorathá aañá dqeñethíyu tháñ thá roothá adínétháñle shambá zíiné thá garrayú.

1. ----- nãñ squlalá gádí zialá Indiriás tháñ ma álé gii akqaakqábá alhurufatí ndú álbartó?
2. Asháhará mbá sqúllá thá alwahííd ----- ñinéñ sqúllané tha ndú albartó.
3. Annímírá sqúllá tha árrbaqa tha ndú arabú ----- ñinéñ sqúlláne tha ndú álbartó.
4. Kqééráthá hu hámsa bás na maabí shaaraguoqí tha ndú álbartólé alú assáqa tharalánaqi.

-----,-----,-----,-----

A. Geerathá roothá ma daadólé gú holí thá buluúeqí háthú shákqalathá roothá squriñitháñ.

Másal, galuogalá = ndú álbartó sha áné hosala tha addarájálé alú galuogalá thá maabí thuuthóle.

2. Ndu
3. Ágarrañí
4. Boñgóri ndu
5. Gádarila
6. Squnthiña
7. Gulukquqí
8. Gásamálá
9. Ámáláné
10. Kqodqiñné tháñ

Tha adáaráñkqayú thá Itiobia ndu dqáñí mílláñ mbá rothilá mín thá maréyú dqukqúnúñ ndú álbartó maané. U gidi rootháñgúnuñ shíñ mbá ma salafá mín tha ndú arabúyú . Ashan shúgó hoshalathá tháñ shambálé zíiné tha almásalú tha assundúkqu háthú shákqalathá mbáñgúnuñ .

Anní	Roothá arabú mbá zííqí Tha ndú álbartóyú	Mín aañ á salafoáne
1	Alkitááb	Ndú arabú
2	Assandúkq	”
3		
4		
5		

Alkqaanúúná shulí álkitaabú Shambá náfaaláneqi tháñ

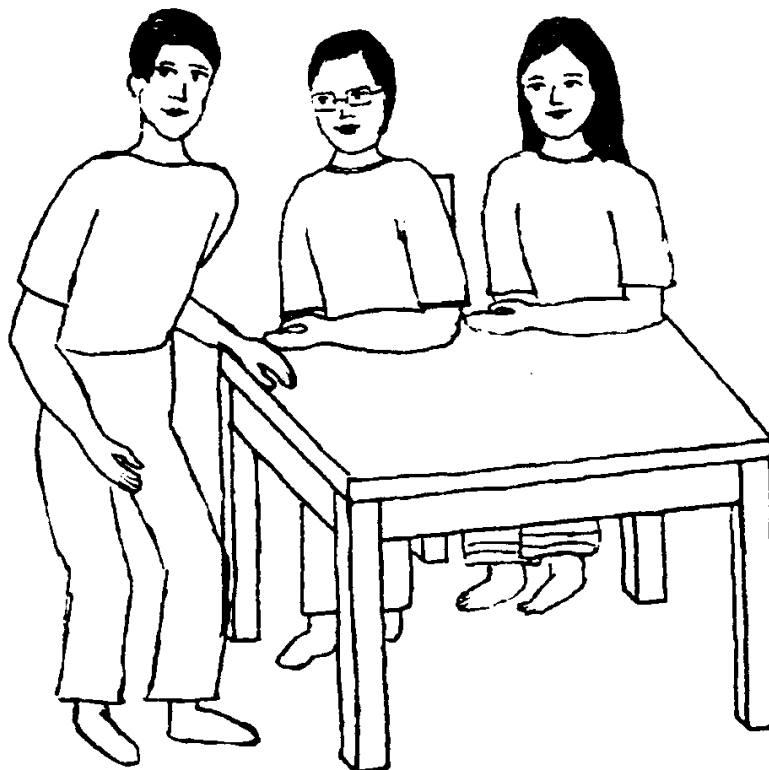
Azañzaña

Gíñ kqaligalá sha shulí álkitaabú shulí maayú alkitaábá dqafaruqí tha alqainátí ñinéñ maané.

Ma hatháñ fedqí sháñ adqañthíña añ gundi maadáñkqá laazím añ náfaqí thá alkitaábá dqafaruqígú mbá thíkquqígú thá shulí álkitaabóyú . Ma álé shíñ náfañaqí tháñ gídí alkqaanúnákqedqe shambá náfaléneqi tháñ.

Míthil ma ñgó híaqí tháñ tháñ bakqá rothiño thá boolayú dqááñí , bakqa dámíña alkitaábá bóolíñkqá, alkitaábá hasqúlóna mbá gárraóna bakqá pqúpquñaané /bakqá kátabiñaananayú, gabulá ñgó hía tháñ tháñ láázim ñgó fágada alkitaábá kqabóño ñgó hasqúlo tha arráha mín aañá zíiné tha bakqa ágorné albáálá máábíñgubúñ.

Sha walá ma fágadáña /walá ma thíkqaña na alkitaábá kqabóná láázim ñgó dqoktha maabá shákqalí thá shulí álkitaábú thá haahasha.

Giigi -1

I/ Geerathá dqokqothálégú ma daadó thá búlúeqí háthú móótha thá thá ndu shambá zíné tha azañzañayú.

1. Shúlí ákitaabú nán náfagané?
2. Maabá adí thá shúlí alkítaabúyú nán kqabígané sha áné thará alkqaanúná shúlí alkítaabú maadá ?
3. Maabí gárraqí thá shúlí álkítaabúyú nán gárraga méré thá haahasha ?
4. Nán mánaqagá alkqáánúúná shúlí alkítaabú sha ma ñgó hííqí thá shúlí alkítaabúyú sha bakqá dāmíño akítaábáqá ?
5. Kqéerishútha hu taláta na alkqaanúúná shúlí álkítaabú.

A/ Geerthá roothá ma daadólégú holí thá búlúeqí háthú fútha thá thá almáqaná máre mbá adí márétháñ.

Másal sqapqí = lukqudí

1. Bohorí	6. Fio alú
2. Holí	7. goloñgosí
3. Ámufuundu	8. Maruqí
4. Náádayú	9. gaguoqí
5. Gothu are	10. Hoshalí

Giigí – 3

I. Geerathá dqokqothá ma daadólégú holí tha assundúúkqá buluyú háthu móótha thá shambá gárraó háthúné tha akqusqo dqukqúnúñáléyú mín aañá thara háthu garraqi

Maabí dqakqi rootha alú shambá zíné maré thá bishi na thoñorind ú bádqiíqí máre	Na thoñorindú rakqasqí máre
1. Abbáñkqa Áádam agúrindú dáá niné Allá tha áné squalá ginéñ gúnuñ hu than	Ndu mín aañá zíí almaláqiga ñinéñ adóóné
2.	
3.	
4.	
5.	

Roothá máábí dqakqi rootha alú mín gíñ madí thaaré Thoñorindú bádqiíqí mare	Na thoñorind ú rakqasqí mare
1. Gíñ maaduoga fámíli sha dao márthé Allá	Kqalígú sha alhíbirá gígí thabo ñinéñ mane
2	
3	
4	

Geerathá roothá ma katabálégú holí tha assundúkqú háthú ásalathá háthú áhorathá roothá squriñí alú tháñ aañá dquthuuné.

Alkqaanúúnákqedqe	Gorróón gorróón
Ndu	Booloyú

1. Shúlí alkítaabú gídi ----- shambá náfaláneqítháñ.
2. -----walá ma thíkqa maabí rothiné múshindu.
3. Maabí dqakqí rootha alú thá gíñ madí máréqí marééñ kqálaqí sha ndu adóóqí -----
-----.
4. ----- lé shókqóñ walá thíkalá mín aañá tharaláneqi.
5. Adqafaruá roothó mín thá ----- híiqi mín tha nduyú ñinéñ maané .

Roothá akqusqo alú limma

1. Akqusqo dqúqnuñálé ndú rothílá shambá tharanéqí ,
Shaañiné tharalánaqí, atqábáqákqedqe, anamuákqedqé, u aqoluákqedqe ñinéñ ágarrañóóné.
2. Akqusqóolé ágarrañóqí shambá tharalá ndú albartóqí naalhufatí alú buura , shambá buurálane
alú u maabí álhílló mbá pqaadágane maabí sha álé buura alú
3. Shúlí álkítaabú annúfáqá daané, alkqqaanúúnékqedqegú shambá náfaqaláneq tháñ u thoñoríndú
shambá nafaqaláneqi tháñ.

Akqusqo holoñoníñ

Ahadquá álqaadó

Alhádaf : Mín mbá gárra háthú akqusqólé

- Háthú huathá roothá dqafaruqí thaalúñgáma u háthú kátabathá.
- Háthú mádíñatháqí na roothá fiiyu mbá thíkquqí thá roothá squríñíyú , u thambá dqúguriyú shmbá thóhíne almáqanaqí.
- Háthú fútha thá roothá daalá hathúéqí tha almáqana.
- Háthú roothá thá arráy zííqí hathú thaalíyú shambá madí háthúne.
- Háthú roothu tháqí roothutháqí thá roothá ma katabá alú
- Háthú áhíathá rootha kqíira tha almásal thá roothayú háthú náfatháqí tháñ.
- Háthú fútha thá rootha kqiira tha almásal.
- Háthú gíathá aqiilua tha almásal.

Addór -5

Alyóóm- 1

Akqusqo - holoñoníñ (2)

Ahadqua álqaadó

Assúra Máábí gámushi maabá hadqí álú

Ahadquá álqaadó mbá álbartó

Gundí afafariñua u alú buura(alú lima)

Mín thá garrá kqa tha ahadquá álqaadó mbá álbartó/mbá thá Beníshangúl méré shákqala roothá zííqí tha assandúkqu ma fafariñugundí u ma maa álu buurá. Másal

Garra ma mafafariñugundi gundí		Garra ma maa álu buurá
I	Zii – zíñí	Ziizíñí
A	Mún-zuñ –gunúñ	Múnzuñgunúñ
M	Ánamu –né	Ánamuné
L	Múshané –tháñ	Múshanétháñ
D	Kqala – gá	Kqalagá

Akqusqo holoñonĩ

Ahadquá álqaadó

Dqokqothá thárláqí

1. Shábbaha hathúeqí tha ahadquá álqaadó mbá álbartó sha gídí thoñoríndú adidíñláne tháñá?
2. Náñ shábbaha hathúeqí sha ádqafaru alqáádá gablú tha mbá hassóle?
3. Alqáádálogú shábbaha hathúqí sha namuqíá?

Garra gundí 1

Ahadquá áhadquá álqaadó

Mín tha alqáádá ahdquóyú mbá thikuqí tha Ítóbiayú ahadquá álqaadó mbá Benishangúl wálla mbá álbartó thikquqí thá maréyú. Ahadquá álqaadó thá Benishangál ma ile míllñ . Ashan shúgó gídí thoñoríndú adidíñkqedqe mbá á didíñláne tháñ tha áne hulundu.

Maabá kqalí tha ñine fédqí tha áne hadqa niñé thá Benishangúl áwwalali áne maada thoñrindú logú. sha maabá kqúli aláada hú, walá fii alú thámááda hú u shúlí fédqiné thá hú tha áne adága thá hú ílla áne fia maabíqi thá hu.

Geedí gárraqí ! thá aañáñgámayá maabá fédqí tha áne hadqa niñé náñ tháriné giigí alqáwwal ? Nán hasqúlíne maabí mushuñuéqí ? tha álá maada ñine guudi náñ giiné ?

Ahadquá álqaadó míthil giigí kqíllíñ gídí adidíñ mbá alu kqedé . Lakín shókqoñ ahadquá álqaadó mbá Benishangúl adí ma dquthí añ thá hu. Tha mbále álú roothálo bakqa alqáádá

árrutqaanó tha áné kásamaqi aleñ holoñoníñ .Tha thoñorí ndú gabulú u mbá tqokqoló. Ma ále zííqí shambáló lé

Shókqóñ zííqí na gíñ ánaamune mbá gabulú tha mbá tgokoqolóle u mbá tqokqoló tha mbágabulúle. Ashan gingúnuñ holí mbá ziizíñné thayú mbá gabulú mbá ádóga ázzaman mbá nágásá álu.

Geedí gárraqí ! Náñ shábbaha hathúeqí tha ziizíñí gábul u mbá nágázé? u Náñ ánamunegú mbá hassó tha mbá gabulúle ?
--

Gábul ma gadímáñ fédqí tha áné hadqa musháñá máámanáñ walá dqokqothiné ndu u ma adóógalá tha álá da alú u ma maabí dqañóshaqí thá guurú walá ádqokqo thiñ ábune maabí.

Maabí (ajenshí) ma záoqí u ma hía maabá mushañú álú mín thá guurú thálo ñinéñ kqódiné roothaqí tha ajenshíle. Ma ájábá músháñ u walá ma ájábá ñiné roothálo adí.

Gadí fédqí shíñ min añ hiihíb didíne wálla maamánáñ ñinéñ ájeniné ábínéqi tháñ tha musháñá abbá filáán zíígi thá bishi u áné thama ile moothá ábunéqí .

Ábíné ma pqiishágá róóthaló, áné kqala tha ía u ma shúúna ñínéqí áné kqalagá tha eeqé u áné shíñ rootha gadiéqí mbá zííqí ñine thá bishi , Min mbá íshi ábuné gadi walá mathí gii gíñmáñ ílla áné bákqá roothálo.

Múnzuñnúñ maabí geedú holí mbá ádqashu geedí thabá thá méré hadqu tha arráy máre u ná huluqí.

Thambalé alú ahadquqá álqaadó maabi geedú tháábá ñinéñ maané dqaoshá walá zííqí na gíñ zííqí mushañ tháábá maré boñgór .

Gíñ ánamu afeedquá gabalú tha mbá hassóle shíñ tha gábul ajenshí adí,maabí hasqúli albún, alú buurá álqahaluó u holí múñgúnúñ na gíñ ánmunegu.

Geedí gárraqí ! Gabulka áñ haalayú mbá álkitabalé gundi amadquá feedqó mbá hassó,náñ shábbaha hatyúeqí tha dqafaruné than.
--

Giigí -1

I. Geerathá dqokqothá ma daadó légú holí thá bulúeqi háthú móótha thá tha ndu shambá zíiné thá garrayú ,

1. Náñ pqíshíga áhadquá álqaadó sha álé damáqí ?
2. Náñ, dqafaru ahadquá alqaadó tháñ tha mbá hassólé ? u náñ namu mérétháñ?
3. Tha ahadquá álqaadóyú náñ walá dqokqothiñgalá mushháñ alyóómá fedqíláné sha álé daalaú?

Garrá thárgalá ile tham thám

Ahadquá álqaadó

Dqokqothá tharláqí

1. Thá garráléyú ndálóáthá kqéérólá hu sha gídi alqáádá ahadquó ,mbá guugudú ma dqukqúnúñ u mbá gíneñgunuñú?
2. Benishangúl nán gídíné mbá hasquluné tháñ thá maabí dqafaruqíle?
3. Maabá íshiine mbákqedqe wááné walá thíkqíné mbákqedqe?

Garra gundi holoñoníñ(2)

Ahadquá álqaadó mbá Benishangúl (álbartó) mbá tqokqoló gíñ dqafaruné tháñ tha mbá gabulúle, ashan gábul maabá fédqí ma huluo are wálla ma adaqí thá máábá gídi musháñ áné shúthá shafa alú mín thuutha áné baró geera maabí. Mbá hassó rootha mbá fiigané álú aañá zíí ábunátha ma kqóódá bóñgorí maré musháñ u ma maré dqooshá rootha ma pqishí. Mbá hassó ma gadi abúné wálla ma musháñ ábíné ííshé, iishá máre walá pqari gíñmáñ are ashan shígo ñinénne na gíñ bákqí ahadquá álqaadó tha áné gásamaqi ale añ holóñnín .

Tha mbálé álú maabí dqoñondí lázim máre áhía thabá ma pqishí thá roothá áhádquáloyúgú daafaguoqígú maré holoñoníñ máre kqemeníñaqí, thá mare ázzala thoñorindú ahadquó mbá pqiishí mbá musqí maabí geedú,musháñí u bóñgorí thá thoñorindu holoñoníñloyúgú holi maré thayú mbá pqishí mbá shábbaha thaálá ádamundu u holí mbá shábbahaqí tha álá bákqá gundi.

- Ahadquá tqokqoló ñinéñ pqíshí walá mbá gabulú ?
- Náñ zííqí mbá pqiishí thá ahadquá álqaadóyú mbá gabulú u mbá shúúní ?
- U tha mbá tqokqolóyú nañ zííqí mbá shúúní ?

Giigí - 2

A. Geerathá dqokthá ma daadólégú holí thá búlúéqí háthú móóthá thá tha kataba tha alkarrásañgámayú.

1. Tha alqáádá gabulúyú maabá fédqí ma hula aré thá musháñ abúnálé nán shuthígané shafa alú ?
2. Thoñorindú áhad
3. quó mbá zííqí shaañíné mbá ázalña geedíñkqthéqí shá méré damá ?
4. Thoñorindú zííqí shaañíné ázal géedí hassó shá méré feedqú tháñ ma musháñ abuné ííshaqí sha walá ñiné da musháñ alú?

M. Geerathá roothá ma katqabálégú holí thá búlúéqí hathú kqabáthaga almáqána méré mbá hulu méréqí tháñ.

Másal -1 dquthundu= nagasí ndu

2. Ájenálá gundi
3. Dirihisqilá alú
4. Ziyu gundi
5. Hoshalimáre tháñ
6. Shoohiñé

L. Geerathá roothá ma daadólégú holí thá búlúéqí háthú gíathá roothá squriñí tháñ.

1. buuragalá alu
2. dámláqi
3. alqáádá hassó
4. Tharagné hu
5. Kqiiránéyú

Shambá hulá roothá dqúguri

Roothá dqúguri dqáñí gorí rootha, illa gosqí gori róóthá squriñí roothá roothá dqúguri gásamqi añ holoñoníñ.

1. Mbá wakkal hu
2. Mbá wákkal giigí ñinéñ maa máré. Rootha dqoqurílogú gíñ wákkal máré mbálogú gádarlá álé squlá maré tháñ . Míthil mbá wákkal aañá hú gádarlá alá sqúlá tha roothá hú mbá wakkal aañá giigu shíñ` gádarlá álé kqalagá tha roothá giigú.

Másal

1, Ahamad bádqiigí míthil agudíné.

i, Roothá wákkal hu **Ahamad** , mmaané

a, Roothá wákkal giigí **badqiigí** mmaané mín thalé shíñ shákqala thá mbálégú madaadó tha búlúéqí shambá maadó háthuneqi tha almásalú.

1. Gadi sqaapquoyú sha abuné adóóqí.
 I, roothá wakkal hu ----- mmaané
 a, rootha wakkal giigí ----- mmaané
2. Maabá húsháálu shúshi shéélá tha alhakiimúéqí.
 I , roothá wákkala hu ----- mmaané
 a, roothá wákkala giigí ----- mmaané
3. Arámiintqó pqulóqí gídí
 I, roothá wákkal hu ----- mmaané
 a, roothá wákkal giigí -----mmaané
4. Munzú hassó badqí míllañ.

i. roothá mákkal hu ----- mmaané

a. roothá wákkal giigí ----- mmaané .

A. Geerathá roothá dqugurilé holi thá búlúeqí mbá ma agagaluñuá tha annímirá háthú muusqathá na annímirá áné da roothá squriñí gídi almaqana.

1. Abbáyéqí tha alqidáará
2. Alhazáána dqááñí
3. Bulí sqúllá
4. Gúbayú ninéñ maané
5. Mbá giilá thá Itióbíyú

Alkqaanúná roothuó

Roothua gíñ rothilá thandu/ thá kataba ñinéñ maané. Mín tha alkqaanúná roothuóyú mbá dqíñlá alúgú/mbá thámgalá albáál ma maabí fédqí sha álé gia roothua abuurá dqááñíeqí.

1. Iijahasa

- Láázím maabí buuró alú mbálogú ñgó fágadagú ma pqishí, na alqúmúra máre na aljinsá máre, u na aňgundi maadá máre.
- Ñgó jáhasa rootha alúqigú ma dqúgurí.
- Ñgó buuro alhábar alú mín aañíñgúnuñ.
- Min alhábará buuróñó alúgú mbáló ñgó ázala mbá shábbabá abuuréqí.
- Ñgó muusqa hu tha azzáman u thá gundi amadquákqedqe.
- Ñgó muusqa hu u ñgó azala na roothaarékqedqe.

2. Shambá daaláne

- Ñgó mádiña alháda fá roothuóqí ma dqúgurí.
- Ñgó mádiná rootha alúqí ma sqári hú.
- Booloyúa u aguusuáqá láázim áné agora maabí na bishi sha máre thama ñgó albáál ma pqishí.
- Láázim ñgó dqíñlá/ñgó tháma albáál iishaqara u gíñ zíqí maré thá bishíeqí.
- Láázim ñgó hoshala maabí are tháñ ma ñgó álé rothí.
- Láázim roothá rothiñó ná ma mbá bakqí maabí alé roothuqí.
- Láázim ñgó rithiña array mín maabíthi.
- Láázim roothá mbá rothinógú ná ma mba shoohiñí sha álé rootha thá guurú.

Giigi – 1

I. Geertahá dqokqotha madaadólegú holi thá buluégi háthú ziáthaga tha abuura hathú shákqala thá shambá gárroó háthúné tha alkqaanúná roothuóyú.

1, ázalathá rootha alú fédqiháthú hathú jáhazatháqi thaalú thá thoñorindú alkqaanúúná roothuó shambá zíiné thá gundi amadquákqedqe u háthú ázalathága náfar mín tha abuurayú mbá árothu abuuraqi, mbá katabí gíñ roothuó abuuraqi thaalú ná gárro ahapqúnáthéqí tha alfásilú.

Shambá múfilá azañzaña

Gíñ kqaligalá tha azañzañ iirothuá gióla na fiilíkqedqé sha bakqa nisiĩnláne alú u shaané gíida alqúmúra dqááñi thaarthéqí ma kqablá alé thíkqa.

Azañzaña sha ñgó múúfa gídi thoñorindu múfiláne tháñ tha alkqaanúúnékqedqe.

- Ngó gíida alqíddá múfiñóne tháñ **míthil** addaftar , algálam, addáftará azañzañó u alwárga.
- Ñgó tháma ile ma pqishí, na rootha, roothólá mba squarinikqedqe, ñgó ádqúguriña maada shambá buriñóne alú .

Giigi -1

Geeratha thá roothá ma daadólégú thá bulúeqi háthúahulutháqi tha mbá dqafarunátháñlé mbá dqafarunátháñlé.

I	A
1. Shaarí	i, zííqí
2. Fágadiné	a, fiiqi thá hu
3. Fiiyu	m, rothi
4. Ishiinéqi	l, adaqi
5. Áshuriñnéhu	d, sholané
6. Gashaqí	g, rithiñneqí
7. Shiliñí	e, kqoodaqi
8. Zañzañáné	u, gogoshíyu
9. Tqáasí	h, ádidiñné
10. Daaráqi	j, barshiñ

Giigí - 2

Dqokqothá shakallá tha abuura

Gabuli mbálé háthú gárrá ahadquá alaadó mbá álbartó shambá tharlaneqi lámmin áné kqóóda . Ashan shúgó háthú zíathaga tha abuurá, háthú pqúliña tháqi tha aqiilua shambá thárnéqi , tha niinyú/gíñ giilá tha annúsú u shambá alafiláne álú .

Alú limmá akqusqó

Tha akqusqóléyú hatháñ gárra ó ahadqúa álqaadó mbá álkqoomíá albartó shambá feedqulá lámin méré hadqu thá thoñorindú gabulú u thá thoñorindú hassó. The ñorindú hadquulá tháñ mbalagú gídi thoñorindú rakqasqí méré u mbá badqiqi méré.

Hatháñ gárraó shambá náfañaqi thá shúli alkitaabú u thoñorindúkqedqe shambá nafañanaqitháñ u hatháñ gárraó alkqaanúúná roothuó shambá jáhasiláqi , shambá daaláne u shambá limmaláne alú , hatháñ gárraqóqí shambá múfilá azañzaña u gíñ náfaaláqi tháñgú assáqa mufilá azañzaña

Íyyú mootha

Móótha thá dqokthá ma daadólégú holí thá bulúeqi tha addáftaráñgámayú

1. Ahadquá álqaadó mbá albartó gásamqi aleeñ kámmu?
2. Tha ahadqúa ázzamanúláyú mbá albartó nán zííne thayú mbá shúúní?
3. Kqééráthá hu na alkqaanúúná náfaqaláqi tháñ thá shúli álkitaabúyú.
4. Alkqaanúúná roothuó aleeñ kámmu gásamláne?
5. Ma ñgó kqalií shá ñgó múúfa azañzaña kqeeratha hu na gíñ kqabiné tha álé jáhasa .

Añgundi maada iiqabara

Gíñ gárraó háthú tha akqusqóléyú daógalá hathúé assandúkqa ziu ndu mbá abári hathúnéqi thayú shambá híóné hathú ndu mbá abrháthúneqi thayú shambá híóné hathú alú . Ashan shúgó ma hathú ákkadí sha hathú fágadó gíñ gárraó háthú ma pqishí gíathága alqalámálé (), walá ma shíñ ákkadi háthú sha híó hathú aló /ma híó hathú alú baala shúgó/giathága alqaláámálé (?) U walá mahióhathú alú shíñ márra wááhíd háthú giathága alqalámálé (X) maré tharthéqí shá máábá á garrañí áné fágada rootha alú walá mbá híó hathú alú ná múúfagá albarnámij áné mathá hathúéthi.

Anni mira	Annúlkqúttá abarláqi/rootha fiilí/	✓	?	X
1	Garrá zióqí tha akqusqóleyú garraóli ma pqishi			
2	Ali fúthó dqokqothá zióqí tha akqusqóleyú thá shább aha			
3	Afágadóqi shambá múfilá azñzaña thá iiroothuayú			
4	Alif gadóqi alkqaanúúnás roothó shambá jáha siláneqi u shambá daláne.			
5	Ali fágadóqi shambá náfaqaláqi tha alkqaanúúná shuli alkitaabú u thoñorindúkqedqe ali fágadó thoñorindú rakqasqi mbá ahadquó ássamanú Ali fágadá shamba pqúliñlá giñmáñi tha aqiilua tha abuura			

Akqusqo taláta (3)**Roothá ólí bíshi**

Alhádáfá ákqusqolé :- Geedí gárraqí mín mbá kqódí háthú akqusqóóléqí.

- Háthú rootha thá almáqana u atqábáqá róóthá ólí bíshí mbá squriñí u mbá dqúgurí.
- Rootha fiilí/roothare / u awuné,wááné mbá gárraó háthú thá roothá olí bíshi squriñíyú háthú fágadathá u háthú gárra thá ahaapqúñóthéqí tha alfásilú.
- Háthú fágadathá sqesqeriña biiló rakqasqi alúgú u mbá gagaluñuqígú háthú katabathá.
- Mín thá roothá ólí bíshi squriniyú mbá garraó háthú, háthú fágadathá roothá ma gosh /mbá áhuluunandú / u roothá dqúgurí háthú rootha thá.
- Ashákílá ákqithó garraó thá roothá fiiyu shambá maané katabá ma pqishí thá roothá squriñíyúgú háthú rootha thá.
- Háthú fútha thá roothá gundi kqiira.
- Háthú shákqalathá iiallamiña ma daadógú thá theñorindúkqedqe shambá daóláne.

Dqokqothá tharlaqi

1. Ñáñ shábbaha hathuéqí sha katabigalá Roothá ólí bíshi ?
2. Roothá ólí bíshi shábaha hathué sha ma assé wálla ma busqáñá ?
3. Roothá ólí bíshi aleeñ kámmu shábbahané hathuéqí sha maané gasamá

Roothá álí bishi

Assúúrá máábi kátabi roothá álí bishi

Roothá álí bishi mbá squriñí

Roothá álí bishi roothá hííqi mín maabá kátabí thanduyú ñinéñ maané mbá gádarí áné áshábbahaaña gíñ gii ándímlííí thá guugúdákqedqeyú mbá dqafaruqí míthl, assé lakín thá shuriñákqedqeyú alhíbírá thabo ñinéñ maané mbá walá ma assé. Assóqa mba kqallá tha roothá álí bishi walá ma assé, ashan hasqúli ngó atqábáqá gíneñgunuñú mbá álqaalamú mbá walá gíálá áné ázithiñañgóqí míthil gíñ sqikqaqí. Tha mbále alú gíñ ákqalthiñ roothá álí bishi tha walá ma assé, ashan gíñ shaarí mbá shábbaha maabéqí tha áné zía shambá fédqínáne u ná kátaba ñinéñ maané mbá walá ma assé.

Roothá álí bishi gádarilá álá gásama aleañ holoñóniñ tha mbá squriñí u mbá dqúgarí .Roothá álí bishi mbá squriñí na atqábáqá máre thá roothayú maré mbá álí bishi mbá dqúgúrí, thá ziizí bás ñinéñ dqafaru máre .Roothá álí bishi mbá squriñí mín mbá hoshalláne tháñ na húúkqedqe katabá squriñí ñinéñ maané mbá ma íyu roothá tqokqoló mbá pqúliñláqi thá kataba. Sqaasqariñá pqúliñláqi min squriñá squriñné bakqí álá massala atqábáqá gíñ dqafaruqí ñine thayú,mín thá gíñ mássaliláyúgu na atqabáqá,gádarí áné ma guugúd mín aañá aháthíné thá ooqólú lé aañá múshíné ma dqáñí u ma pqílíyu ma shábbaha gíñ sqíkqí maabíeqí.

Assé tha alqáálamú assáqá añ pqiishó, mbá añ , mbá alkqulubú, mbá ákqabiinó, mbá álmakqasú, mbá goodqó, mbá apqiluó, mbá thithikqú, u thuuthúr, mbá gíñmañú na kqaakqábu bishi tham thámthámú álá áhuluqi thá gíñ sqíkqí maabíe le thá guugúdu álá muusqa hu ma shábbaba assé shambá sqikqiné maabí thayúeqí álá pqúláqi ma pqishí.

Assáqá gárraane máábamañ shíñ áné bakqá ñine áné máhanaqi thá guugúd u áné shábbaha ñinéqí míthil maabá ziói thá sqasqarñáloyú, u áné zañzaña boolókqedqe shambá ádí giinéqi thá guugidú u ná pqúdá ñine thoñor shambá musqinéqi : lakín roothá álí bishi mbá dqúguri gídi ziizíkqedqe u thoñorindúkqedqe mbá pqúliñné roothá tqokqolóqi tháñ ñine dqukqúnúñ thá kataba . Ashan ñine gídi thoñorindu taláta mbá dqafaruné tháñ tha

roothá ólí bíchile mbá squriñí. Mbálogú : Birthiña , are alú dqúkqúnúñ u iihafasa (iibuura) ñinéñ ma méré .

Roothá ólí bíshi mbá dqúgurí assáqá roothiláne walá liiliñi u biri maadáñ mandáñ tha walá gídi azáman lakín roothá ólí bíshi mbá squriñí líliñi u walá lafí álu mandáñ tha walá gídi azzáman, Roothá ólí bíshi mbá dqúgurí giné dqúkqúnúñ ñinéñ hásqúlíné áné kqemeniñaqi, lakín roothá ólí bíshi mbá squriñí roothá hórí añ ñinéñ hásqúlíné tha almárrayú áné pqeerayú (áné geerayú). Roothá ólí bíshi mbá dqúgurí háfaziqí mín roothá hóríañ áné hásqúla dqúkqúnúñ áné pqúláqí, lakín mbá squriñí pqishiga añ áné hásqúla roothá hórí añ áné ásqara hu dqúkqunuñ dqúkqunuñ ashan shúgo atqábáqá iihafazó walá madí ñinethi.

Giigí – 1

Geerathá dqokqothá madaadólégú holí thá búlúeqí háthú móóthá thá thandu shambá zíné thá garrayú.

1. Roothá ólí bíshi mín wáané híinéqí?
2. Náñ kqalgalané sha alhíbírá thabo ñinéñ maané?
3. Roothá ólí bíshi gásamlá aleeñ kámmu? Kqééráthá hu.
4. Ándí buá róóthá ólí bíshi mbá bakqí maaba sha áné máhanaqi ma álé gárrané ?
5. Ándí buá róóthá ólí bíshi mbá gídi thoñrindu talátá mbá dqafaruqí mbá mádiñlá gíñmáñqi tháñ?

Giigí -2

A. Geerathá dqokqothá ma daadólégú holi thá bulúéqi háthú mootha thá mbá ma assé hathú mootha thá “asse” u mbá ma busqáñ shíñ hathú móótha` thá sha busqáñ.

1. Roothá ólí bíshi mín mbá gúdáné hasqúli atqábáqá gíñmañú ná ánmú ngóqí thá gíñmáñle.
2. Roothá ólí bíshi gíñ maagané assé sha ahulu guugúda ndimiiluqí thá gíñ zíqí le tha adáár gurú.
3. Roothá ólí bíshi mbá squriñí gídi atqabáqa birithiñó.
4. Roothá ólí bíshi mbá dqúgurí assáqá rothiláné walá liiliñqi.
5. Roothá ólí bíshi mbá squriñí gíñ dqukqúnúñ ñinéñ hasqúlné áné kqemeniñaqi.

Giigí -3

M. Geerathá roothá hólí thá bulúéqi háthú áhulutháqi mbá zíqí thá “ I “ hu tha mbá zíqí le thá “A” hu mbá shábbahau méré tháñ.

‘I’

1. Pqulanáqi
2. Haarú
3. Arámintqó
4. Pqeshuaqí
5. Giigí thabo
6. Líliñqi
7. Ñalúkqedqe
8. Apqilua
9. Akqitho
10. Ma manakqú

‘A”

1. asqomo
- a. boolákqedqe
- m. alhíbíra thabo
- I. ma dqukqúnúñ
- d. ashuunua
- g. ma holoñoníñ
- u. walá bírí
- e. mádinduk
- j. albúnduk
- b. kquulaqi
- h. alqádu

Azañzaña

-Aqiilua

Náñ kqaligalá tha adáár gurú ?

<< Tha adáár gurú mbá aseyóleyú tha annini máábi holoñoniñú alfígir zííqí wálla array mbá maamaliñuláyú tha arothua. Hatháñ hali aanñiyú tha maabi holoñóñiñ roothuqigú thá giñmáñ álú mbá shúriñ maré thaare shambá fúthi méréne aañá hulu méré, Iiroothuálo zííqí míthil mbálo gádarilá álá áhia thá roothá ólí bíshiyúéqi álá masala tha ashábáhá róóthá ólí bíshi.

Roothaiyú maamaliñuálo ñinéñ sqúllá tha aqiilua.

Giigi -4

L. Gásamatháqi tha abuura háthú azala thá roothá alúmáñ mbá fédqí háthú háthú giathá aqiiluatháñ tha alfásilú.

Garrá thárgalá ile tham thám .

Buá álú (fiilí) róóthá ólí bishi.

Dqokqotha thárgalá ilé tham thám

1. Nǎñ ma alwárga ndímiilíéqí thá gugúdákqedqe alú ?
2. Nǎñ shibili máábá wálá gídi bishi?
3. Roothá rothilá kqíllíñ nǎñ ólíné?

Moothá thá dqokqothálégú holí tha búlúéqí shambá shábbahaané hathú éqí.

1. Nǎñ shábbaha hathúéqí shamba búá róóthá ólí bishi?
2. Shábbaha hathúéqí sha buá róóthá ólí bishi gídi aañákqedqe u azzámanákqedqeyá ?
3. Shábbaha hathúéqí sha buá róóthá ólí bishi gídi rootha arekqe dqeyá ?

Buá álú (fiilí) Róótha ólí bích:

Roothá holí míthil sqasqariñá máábí gábulu (attaqaríh), ashábbahaua, alú kqurua, amúné u wááné Rootha are, u roothá kqaligalá tha mithil ñinéñ ma méré.

Tha akqusqóléyú mbá kqallá tha amúné, wááné u rootha are ñinéñ hoshaliña tháñ.

Amúne u wááné rootha holoñíñá damuqi ñinéñ ma méré mbá gídi almáqáná álu maré.

Assáqá mbá kqallá tha amáné u wááné mbá róóthá ólí bíshi gíñ pqúlí azzámani u aañá sqikqó róótha (attaqarih) ñinéñ maané .

Másal: - ma ali hoshalá añ tháñ thoñor thaayúeqí tha Akqólde á añ ná zíágéqí ma agúúru. Ashan ma ali hiáqí tháñ tháñeqí míthil amazíñá ziiqí thá aaguyú ñinéñ sqikqílí Ma hoshaláñó álú tháñ ahéer maabá hórí ma beegu. Lakin agudí roothálo

húshi, ashan maabí áañañkqá mbálo kqí liñlé méré ñinéñ kqúshi.

Míthil mbá haalóñaneyu thá sqasqariñá belloyu hatháñ thikqi hú aañú ma maa hú squ sqúl. Ashan shúgo roothalé (sqasqariñalé) pqúliñ hatháañé aañá máre tha Akqóldé ñinéñ maané. U azzáman shíñ pqúlinéqi thá roothá kqali tha assáqá híiné tháñ tháñeqí.

Rootha are: maabá kátábó roothalé thámó hu thá gíñ maadóné qi thá maabíyú na attáqáb, na guugúd u giigí méré, áné baró kátábáné míthil shambá sháqarónáneqi tháñ roothálo ñinéq ádqafaréné alfigirákqedqe thá gíñ kaqaligalá tha rooth are thá roothá ólí bíshi : Roothá féédqóné tha áné pqúláqi ñinéñ sqiulá tha rootha are . Lakín rooth are aañá thikquné thá roothayú tha ála shúthá álú ñésqí. Zííqí aañá thíkqi láne thá aaña alú wálla thá garra akqithoyú mandáñ.

U mín mbá gárra máába garra u mbá kqódináneqi u mbá thíkqíné atqábá garró u gíñ ashábbahaóláné tháñ ñine baró ñgádarilá ála shuthá rootha are alú .

Giigí – 1

I. Geeratha dqokqothálégú hólí thá búlúéqí háthú móóthothá thá katabá tha addáftaráñgámayú.

1. Roothá fédqi máába sha áné pqulá gíñmáñi thá búá róóthá ólí bíshiyú náñ sqúlláne ?
2. Thá garrá róóthá ólí bíshiyú wááné thíkqilá rootha are ?
3. Náñ kqaligalá tha rootha are thágarrayú ?
4. Garrále garra akqitho kámmu zíine thayú?
5. Thá roothá ólí bíshiyú náñ kqaligalá tha “ wááné ” “ amúné ” ?

Giigí – 2

A. Geerathá roothá squriñí ma daadólégú hólí thá búlúéqí walá mbá ma dimma/ mbá dquthuuqí/ háthú timmathá / hathú áhorathá shambá zíné tha garrayú .

1. ----- u ----- roothá holoñoniñá damuqi ñinéñ ma méré mbá gidi almáqáná álu mare.
2. Thá sqasqariñáléyú aañá sqúlla ----- ñinéñ mááhu squsqúl.
3. ----- aañá thikquné thá roothayú sha álé shuthá alú ñésqí.
4. ----- shíñ pqúliñnéqi thá roothá kqalí tha assáqá híiné tháñ tháñéqí
5. Maabá kátábó roothalé thámó hu thá gíñ maadónéqi thá maabíyú na -----n -----
----- u ----- máre .

Shambá thikqilá alhábar mín tha alkitáábú u shambá múfiláne tha añañayú.

Hatháñ gádarí ánthíkqa alhábar mín tha gínáñgúnuñú mbá dqafaruqí míthil alkitááb,(almajála) aljaríída, alkqaamúz, atilifisióón, arrádi , gíñ ma rasamágú u min gíñ ma sawwragú dqáñígú millañ . Gíñ kqéerónahu mbalogú gádariña áñ thíkqa alhábar tháyúgu u áñ múúfá ma dqúgúri na rootha fiilikdqé tha añañayú tha thoñorindú dqafaruqí míthil tha roothá squriñí, tha roothá dqúgúri sha bakqá dqukquné hatháñqi.

Giigi -3

1. Ázalathá rootha alú máñ háthú kqabátha min gíñ thikqilá alhábar thayú hathú mádiña tha ahaapqúóathé qi mbá gárri háthú tháñ tha alfásilú u lé gíñ thikqilá alhábar thayú mba sqúllá shaañiné thikqó háthúne thayú u añañ thíkqó háthúne .
2. Náñ náfaqaga añañayú muufá ? roothu shúthaqi thaalú.

L. Alkqaanúúná roothó

Gíñ kqaligalá sha alkqaanúúná roothó roothá ma katabéqí bás ñinéñ maané.

Gíñ kátabilá láázim áné gíída alkqaanúúnékqede mbá kátabiláne tháñ , añañ áshuriñláne hu ,añañ kqérilá ginéñgúnuñ hu, alqaláma roothá fiiyu, alqalámá dqokqothó u alqalámá róóthá máámanañ dqáñ . Gíñ kátabigaláne tha alkqaanúúnlé sha áné daa almáqana maabá gárranéqí

Ashan shúgó alkqaanúúná róóthá roothilá tha ndu u mbá katabó walá ma dqokqúnúñ. Mbá ndú ma ñgó roothá roothá máñ ma ñgó haalua ndú walá gídi gíñmáñ taaniñ lakín roothá ma kátabaló illa álé kátabá tha alkqaanúúnékqede.

Ashákílá garra akqithó

Dqokqothá thárrláqi gabula garra

Addór - 10

Alyóóm -1

1. Shábbaha hathúeqí sha garra akqitho gídi rootha fiilí kqedqeyá?
2. Thoñor wáané shábbahané hathúeqí sha thikquqí na roothá fiíyú thá garra akqithoyú?
3. Náñ shábbaha hathúeqí sha pqúliñ róóthá fiíyúqí thá garra akqithoyú ?

Ashákílá garra akqithó

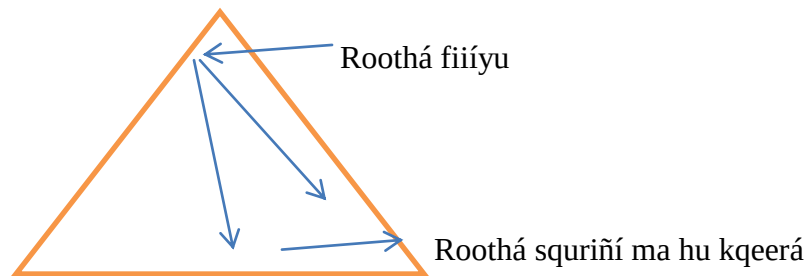
Áyu ashákílá garra akqithó mbá ma katabá ma pqiishí gídi roothá fiíyu. Roothá fiíyu ñinéñ dámí aníníyú garra alkqithó u múnzuñgunúñ damí rootha aré garraó áné dqóñósha garra akqithoéqí aañá tháí róóthá sqúriñiqí.

Lakín márre márre gádari máábi katabí méré áhia aañá fédqí méré ne thá garra akqithoyú thá aníníyú wálla aañá láfí roothá squrini álu. Roothá fiíyu gídi hú dqafarruqí míthil, rootha alú róóthá sqúriñi, alú róóthá sqúriñi u roothá squriñi thámíla hu tháñ mma méré.

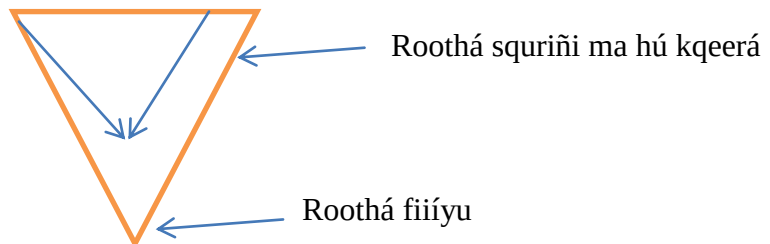
Múnzuñgunúñ hoshaligalá squriñá garra akqithó álú tháñ ála geera roothá fii íyu ála kqábaga thoñorá áhilané thá holoñoniñ thá garra akqitho dqukqúnúñ thá thoñorindú dqafaruqí.

Ashákílá rootha akqitho ñinéñ kqárrari (pqúliñi) roothá fii íyuqí na aañá thikquuné thá roothayú mín thálé thá búlúeqí añ hoshalathá sawwara tháñ mbá pqúlinneqi míthil.

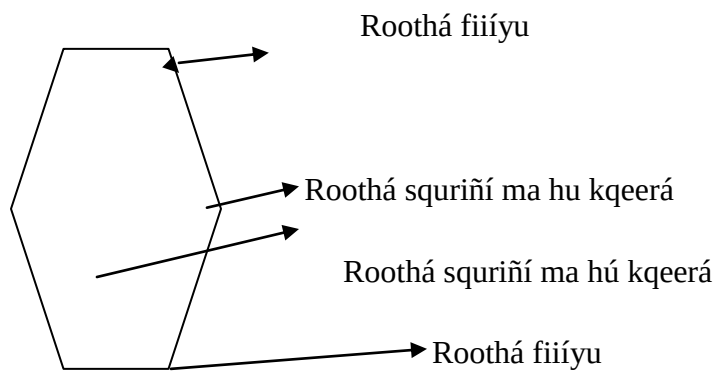
I . Roothá fiiíyu mbá dqóñóshi thá iithathérú

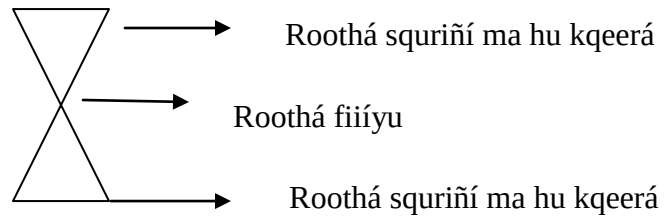
A. Roothá fiiíyu aañá láfiné álu

Roothá fiiíyu mbá zíí aañá tháriínéqi u aañá láfííné álu

L, Roothá fiiíyu tha aníníyú

1. **Geerathá garrá ma daadólegú thá búlúéqí ágarrathá gorrón ma pqishí u mín mbá gárra háthúne ápqúlathaqi na ashákílá garra akqithó holí míthil shambá gárroó hthúné gabul.**

Garra:1

Dúash ahátháqí á hulañ áné fia. Anékqábá gíñ thiñné áné thikqa kqettó squriñí álu. Dúash thura gíñ giiné. Gotha hu thá huñhudq haaqí thá kqetto alúéqi. Dúash ríídqáqí thá sqísqia buá . Áné baró muusqa dqoñoshá u áné thiña kqeddo.

Garra: 2

Dúash ma álé thiñ kqeddo á bóorid thíkqo alú . Áné kqalagá tha nán giíñó thálo u né kqalagá tha agudí ñgó pqishi busqikqe milañá adó geeragi mañgó geerági walá ali kqólí ñgó.Dúash gía are shambámáñ.

Garra: 3

Borid mathí murguziñá kqeeda ma ñine álé kqalí dúáshéqí tha adó geeragi walá alikqóli ngó .Dúash hoshalá boorid are tháñ né kqaligané the buthóqi ma asse, Lakín walá ali kqóliñgó mbáló, nán dqaakqóóne ?

Garra: 4

Mín thálo boorid thuruo alúgú maré dúash . Boorid kqéédáqí thá roothá duashú álú .Ná kqaliga duash tha kqééda boolóqaqi u walá kqalí tha kqaliño mbálo .Adidiñá qa u kqaakqáláqa tha adó geeragi pqiishóqí, láákín inkaan walá roothámáñ zíothaqí nán á hulu geeraqi thá kqookqólle.

Giigi -1

I. Geerathá dqokqo thá ma daadólégú holí thá búlúéqí hathú móótha thá tha ndu shambá zíiné thá garrayú.

1. Thá garrá akqitho arbáqáleyú wááne thikqu róóthá fííyu ?
2. Roothá fííyú ma thikquoqí thá nííníyú roothá squriñí ná zía thoñor waanáyéqí?
3. Thá garra akqithoyú nán sqúllá roothá dám anííníyú garraó?
4. Tha garra akqithoyú múnzúñgunúñ nán sqúllá roothá dám rootha aré garraó ?
5. Garrále garra akqitho kámmu zííne thayú?

Roothá ádamu roothaqi sha áné daa almáqana

Gíñ kqaligalá sha roothá ádamu rootháqí mbá á hulu rothaqi, roothá dqúgurí, roothá squriñí , sqesqeriña biiló dqúgurí u garra akqihó shá méré da almáqana .

Roothá ádamu roothaqigú ma katabálá ma boolí méré walá gádarígú shá méré da almáqana.

Laakíín dqethígú thá garrayú gábuli hu u hu thá gundi, giigí thaartéqí u thá gundi, tha méré madiná gíñ gióléqí u maabá gióne.

Másal – 1 le, u, tha, mba, min , mare laakin

Másal -2 Ahamad adishééléqí lé thá mange.

Thá roothá squriñííléyú mbá áhulu rootha ndú “lé “ ñinéñ maané.

Giigí -2

A. Geerathá roothá áhulu rootha ndúlégú ma katabá tha assundúkqú hathú kábátha mbá mathígú thá aañá dquthuqíyú mbá zííqí thá roothá squriñíyú.

U	le	min	Laakin
Tha	mba	mare	Sha

1. Misqé húhulú thiñ thiñ pqishí mathíñalá ----- áné da ashídda.
2. Ma maaba mathóqí mín tha alkaníífayu áné gísqa thabá ----- assabúún.
3. ----- aañá tharaláneqí na ndú rothilá ----- shóqkóñ walá thíkqalá.
4. Ahulañáá thá ----- Añeerú gíídá gafagú aañá pqálimaré añ dqukqúnúñ.
5. Roothá squriní sha áné da almáqaná ----- tha áné pqiishá láázim álé kátaba tha alkqaanúnákqedqe .

Rootha kqiira

Gíñ kqaligalá tha rootha kqiirá, roothá gídi almáqánámáñ ma sharma almáqanékedqe mbá madi hú, mbá ñésqí, mbá sqapqi thá ile u mbá gádarí tha áné bakqá maabí tha áné á hathayú / áné áshaqriña maabíqi /.

Másal-1

Walá fíkajqi = nisqagi thaalú míthil díídi.

2. Shúñga añ = kqaasu áréeyu

Rootha alú akqusqó alú limma

Tha akqusqóléyú hatháñ gárraó roothá álí bíshi shambá gásamnaqi u na almáqána máre .

1. Roothá ólí bíshi mbá dqúguri
2. Roothá óli bíshi mbá squriñí

Hatháñ gárraó buáróóthá ólí bíshi thambá damuunáqí thá sqasqariñá gabulúle na shabbahua u shambá shapquthuné alú .

Hatháñ gárraóqí tha akqusqóléyú shambá thíkqila alhábar mín tha alkitáábá ma katabáyúgú lé thá ginéñgúnuñú mbá dqafaruqi u shambá múfíláne azañzáña thayú.

Hatháñ gárraó alkqaanúúna roothó sha mbá náfaqaláneqi tháñ thá katabyú .

Hátháñ gárraó ashákíla garra akqithó na roothá fiyyúkqedqé aañá thikquuné u hatháñ gárraó tááni roothá adamu rootha ndu/mbá ma gosh / shambá náfaqaláneqi tháñ thá garrayú.

Añ gundi maada ñqabara

Rootha alú gárraó háthú tha akqusqóléyú daógalá hathúé assándúkqá ziyundu mbá ábariláneqi thayú shamba híóné hathú alú .Ashan shúgó ma hathú ákkadí sha hathú fágadó annúkqútqá/rootha alú gárraó háthú ma pqishí giathága alqalámálé U walá ma híó hathú alú shíñ gíathágá alqaláámálé ‘X’ ma híó hathú alú baalá shúgó ma giñmáñ zíqí mbá fedqi hu asqara lé hássa hathú giathága alqalámále ‘?’ maré thaarthéqí.

Annímir a	Rootha alú ábariláqígú	✓	?	‘X’
1	Rootha alú kqalí tha roothá ólí bíshi mbá squriñí u mbá dqúgurí fágadóólí ma pqishí			
2	Afágadó buá róóthá ólí bíshi na almáqanákqedqe ma pqishí			
3	Áfagadó alkqaanúúná roothó mbá ndú u mbá katabo			
4	Áfagadó ashákilá garra akqithó mbá róóthá fiiyu aañá híiné			
5	Afágadó alkitáábá dqafaruqígú mbá thikqilá alhábar thayú.			

Akqusqo árbaqa

Geedí shoohiñé u iinafaqa tha aqolua álqaafió (busqikqe pqiishó)

Alhádafá akqusqó

Geedí gárraqi mín mbá kqódí háthú akqusqóláqí:

- Háthú fúthathá roothá tha almáqáná dqáfarumárétháñ u tha mbá shobb ahumárétháñ.
- Háthú kátabathá roothá squriñí tha alqainátíkqedqe
- Háthú fágadathá alkqaanúná katabó aaña híiné thá rootha squríñíyú .
- Háthú kátabathá halá muufá alú buuró
- Háthú náfaqatháqí tha alkqaanúúná aiiluó u mbá iiroothuó háthú giathá
- Háthú jáhazathá roothá áhathi maabííyú
- Háthú náfaqatháqí tha alkqaanúún háthú giathá giiqí ma daadó/iiqallamiña /

Garrá tharígalá ile thamthám

Geedi shohiñé u iinafaqa tha aqula álqaafió (busqikqe pqiishó)

Dqokqothá tháriláqi gabuli garra

1. Nãñ shábbaha hathúeqí tha kqaligalá tha aqolúá busqikqe pqiishó?
2. Nãñ shábbaha hathúeqí tha kqalgalá tha buá huhúsqá famiilú?
3. Nãñ shábbaha hathúeqí tha kálgalá tha alú ñeena thá guugúdú?

Geedí shohiñé u iinafaqa tha aqoluá álfíó (busqíkqe pqiishó)

Áyu maaba gídi alhorría sha áné thíkqa alhábar u algráyá áqólúá álfíó wálla mbá busqíkqe pqiishó. Alhábaralogú gádarilá ála daa maabíeqi thoñor thá aañindú dqafaruqígú míthil tha algráyaú, thoñor aañá hulu maabíqi thalhábarle u mín thoñor aañá busqíkqe pqiishó mbá holí thá aañáñkqayú. Ma ále madina gundigú tha aañá ma hú kqeeraléyúgu maré ñinéñ ma dqokqothágú thá maré ágarraña maabí u thá maré á hulu maabíqi tha alhábarlegú ma pqiishí u ma damundu walá gádariña tha áñkqala tha áfithiña maré álú shambá kqápqíláne. Gíñ ma hatháñé albáina thá rootháléyú, ashan assáqá hoshaliña maabí shúlí dqafaruqí tháñ thá mártáthá alqáadá iiroothuó mbá niño maré idé wálla mbá álginsá dqafaruqí thá gíñmáñ álú walá ma hibugalá u ma pqiishií walá zíqí.

Gíñ kqaligalá tha aqoluá busqíkqe pqiishó áyu gíñ áhi iihuluá niñoqí maré idé mbá huluqí tha busqíkqe famiilule mbá áqoluqi mbá thikquqi tha aañá busqíke pqiishóyú ñinéñ maané mbá ma buá góthí aqolua are mbá fámíilu u mbá pqeri gíñ sqikqi maa biéqí na iithothó thá busqíkqe aqoluó álú assáqá thapquláqi tha assábábá dqaaña ndú na alú u na busqíkqe mbá dúrri maaba ñinéñ maané . Buá áqólúá busqíkqe pqiishó mathí gii ginéñgúnuñ masharma ma mbá busqíkqe pqiishó míthil gundi amadquá húnhúsqa búá fámíilu, gíñ góthí maré giigí u buá áañá busqíkqe pqiishó ñinéñ maané mbá pqeri atqabáqá ndimiiluyú dqukqúnúñ u mbá máábí shúlindu dqúqunuñ u mbá máábi dqúqunuñ na gíñ ñénine alúgu thá guugudú.

Geedí gárraqí! Mín thá garra akqithó gárraaó háthúyúgu kqílíñ námbáló námbáló gú thíkqó háthúgu na rootha are? Náñ shábbaha hathúeqí na assábab mbá bákqí aqoluá busqíkqe pqiisho mbá góthigáné geedí shohiñáqí are wálla boñgóri are u musháñi mbá dqoñondé are?

Almaqáná áqólúá búsqíkqe pqiishá géedí shohiñé huluqi thá busqíkqe álú márele, thá añgundi maada meeméná márele mbá alu u mathí thápqí iihuluá geedúqi tha anamuá álginsúle (mbá idole maré níñé) mathí hulaqi tha ahadqua hu tham thám le u shambá hulu bóñgoríqi thá músháñí hibbau maré tháñ le tha alharám wálla tha agorthé masharma alú saafa. Gíñ bákqí aqoluá busqíkqe pqiishó tha áné pqiisha mílañ na googóthá góthiné boñgóri are u musháñí shohiñé are (geedí shohiñé are) ashan assáqá mbá shúkquthine shúmañ alúgu mbá madi maré gíñ kqíllíñi ma pqiishí u azzámána iikqayarónno mbá guugudú na atqábqa u azzámánínno mbá kqaliñgó bishí gíñ kqíllíñ u mbá kqayariñ átqabaqi mbá kqábí assábur.

Assáqá iikqayarólo walá ma geedí núúfa annáfisá máre u ma madqa bishí máre gíñ kqíllíñéqí mbá kqábíné azzámanínno mbá bádí geedí thoñori mbá pqiishí u mbá walá hali máre ábúná thá ndu u mbá bádíné álqaadaqigú mbá pqiishí.

Ashan tha assábábá álú ñééná guugudú mbá kqéérólá huugú mbáthí, sha bakqá bádigiñné geedí thoñorá guugudúqi mbá pqiishí lázim álá daagá geedíe thoñor thá máre roothuqi tha alú shá máre thikqa alhábará pqiishí. Ashan ma thikqa alhábagú geedikqilliñ gii alhisabá bóoli maré min gíñ shuuni giigí mbá háálafi alqáada u mbá hárabi addúníá máre tharthéqí.

Giigí - 1

I. Móóthá thá dqokqothálégú holí thá buluéqí thá ndu shambá zíiné thá garrayú.

1. Náñ kqaligalá tha geedí shoohiñé?
2. Náñ kqaligalá tha aqulua busqikqé pqiishó?
3. Náñ kqaligalá tha buá aqolua busqikqe pqiishó?
4. Náñ maané na roothá aré dām garralé?
5. Garralé garra akqitho kámmu zíine thayú?

Dqokqothá thárilá moothá tha ndu

1. Náñ shábbaha hathúeqí sha kqaligalá tha roothá áhathi iyú u shúkquthiñ alú ?
2. Shábbaha hathúeqí sha roothálé musqi máábí huá?
3. Wáané shábbahaané hathúeqí sha jáhasigaláneqi?

Garra gundi dqukqúnúñ (1)

Roothá áhathi maabiyú u mbá shúkquthiñ alú

Roothá áhathiyu u mbá shúkquthiñ maabí alú roothá musqi máábí hu ñinéñ maané tha álá áhatha maabíqi tháñ thá gíñmáñ álúeqí mbá kqábílá tha álá haalugándu u tha álá gia ma dqukqúnúñ u thá hala dqukqúnúñ thá sqíríñá ma kqiikqíth tha ndu ahaalua ñinéñ maané.

Roothá áhathiyú u mbá shúkquthiñ maabí alú na bishí gíñ gádari máábí ñinéñ maané thá márez gia tha alú márez, aañá ássiasó (aañá róothá múúmu) , aañá ádiinú u thá aañá ma giigúyú mbá dqafaruqí tha ané ásqara maabí are thá gíñ dqafaruqí na alfaida.

Aañílogú wálla maabílogú assáqá mbá gii márez roothá áhathiyú mbá shúkquthiñ maabí alú na kqáfa u mbá bákqí márez tha márez daa máarthé ile u alú , thá maré shúriña thá márezle ma dqukqúnúñ ñinéñ maané thá maré ádidiña sqiriña zíí márez thá bishi thá thoñorindú fédqí marine tháñ ma álé ziiyuga márez gundi thá thoñorindu dqukqúnúñ mbá ma pquupqúninéñ maané.

Assáqá mbá musqilá roothá áhathiyú hu tha álá gia, lázim gíñ fédqílá tha álájáhasaqi tha álá áhatha maabiyú tha alú u tha álá shúkquthiña bishí márez alú thaiyú, álá ássalagá roorhá ásqabuyú u mbá sqíkqí maabí thayúeqí ma pqishí mbá walá dqukqí maabí thá bishi mbá ma katabá ma sqawarí u mbá ádqafarilá maablé thá thoñorndú dqúgurí sha mbá hííne maabí alú masqabí

Giigí – 2

A. Móótha thá dqokqothálégú holí thá búlúéqí thá kataba shambá zíiné thá garrayú.

1. Assáqá musqilá roothá áhathiiyú hú sha álé giá, nãñ thárilá giigí?
2. Roothá áhathi iyyú u mbá shúkquthiñ alú nãñ musqigalánehu?
3. Roothálagú gádar máábí sha méré muusqahuá? Shárahathá thá kataba
4. Ndáláthá jáhasigaláneqi na roothálagú?
5. Roothálégú sha áné hia maabí alú nãñ giigaláne?

Giigí -3

M. Roothá dqafaruqilégú ma katabá thá búlúéqí á kqabá thaga roothá shábbahau méré tháñ.

1. Shúkquthiñ alú
2. Ahatha alú
3. Thothóhiñqi
4. Alqáínálé
5. Fíkkatháqi
6. Gíñkqabílá
7. Rootha muumú

Garra gundi holoñoní(2)

Thá búlúeqí garra baalá dqúguri pqereñí hathúeqí. Min thá garráloyú háthú fágadathá

mbá ma assé u array ndimiilu á pqúláthaqi thá kataba .

Gadí ndimiilu mín mbá tharané guugúdi tha addúniayú ginéñgúnuñ hóríañ mílañ mbá áshishikqiñu (mbá ákqikqithiñu) busqikqe pqiishá máreyú .Tha mbálé álú geedí famiilu walá fara thabá máreqi thá máré dqóñósha masharma thoñor kqaakáb thá maré bíida huñhudqá ákqikqithiñu márthe busqikqe pqiishá máreyú.Thá mbálé álú maabí kqaba thoñoríndú dqafareqí thá máré gia addáwá pqari máré bádqíñgíñ are tháñ u mbá bádigiñí mbá thara máreqí mín gábul u mbá pqereñ damundu léshókqóñ.

Addáwa giigílo thá sqísqía iñ u thá gíñ dqafaruqígú mbá gii máréné tháñ ñineñ sqúllá tha addáwa giigí thá thoñori ndú álqaadó.

Mbá zígá áñ lé shókóñ holí na maabí pquerñ nááfaqi tha addáwá álqaadó u Mathí holí shíñ na maabí kqaline thá maabíyú tha walá fédqí máré ashan gídi thoñoríndú dúrraqí. Lakíñ addáwá álqaadó shíñ tha walá ma giigí thá thoñoríndú mbá álqulumú zígé assé máábí ishine are na roothá máre .

Addáwá mbá álqaadó holí mbá mérilá, mbá dqúlíláqi tháñ u mbá báhariláqi tháñgú. Mín tha mbáléyúgú holí mbágiilá min gíñ búsqí álugú na are u na fiilí , min gíñ buushú u min mbágúbuñ ñineñ ma máré. Buá famiilu shíñ náfa máreqi tháñ na gíllégú thá thoñoríndú dqafaruqi míthil alqáádá máré u addííná máre. **Másal** sqisqía sqúllá tha ----- aañá dqafaruqi kqallá na ile tha dísqílá álá búúdqa alú u álá méera iyú kqóilíeqí u náfaqi bá ma pqiisha.Sqisqía sqúllá tha shakqad fiilí báharilá maabá húsháálú tháñ wálla maabá shápqúthí álqaarid tháñ áné bádá bá ñineñ áámanie máábiñgunúñ.

Thá álé ádqugriñé roothálé maasha addáwa álqaadó ála gia thá thooñri ndú akqaakqabú tha alqulúm u ála naáfatháqí tháñ bá thá thoñorá pqiishí ñinéñ kqaliine máábí gii addawa thá thoñorindú tqokqoló nínéñ kqali méréne .

Giigí – 4

A. Dqoñósháthá tha abuuradqa faruqi, árootháqi thá busqikqe pqiisha alú mbá búá fámíilu shambá zííné u gíñ roothu háthúqi tha alú ákatabathá thá thóñorindú álkqáánúná hálá rootha muufó tha alúbuurayú u gíñ kátábó háthú apqúláthaqi tha alfásílú. u alkqaanúná hálá róóthá alu buuró náfatháqi tháñ u áthámáthá thá giigí alú yóómi.

Giigí – 5

M. Geerathá dqokqothá ma daadólégú holí thábúlúeqí hathú móótha thá tha katabá shambá zííné thá gárrayú.

1. Náñ sqúllánégú na sqisqíá gii máábíñkqá naile u na fiilí ma addáwá álqaadó?
2. Addáwálogú gii máábíñkqá náñ sqúllané na badqiñgíñá pqariné are ?
3. Náñ sqúllá sqisqíá fiilí báharilá maabá húsháálú tháñ?
4. Náñ dáá máábí shákqali addáwá tha mbá azzamanú na array maabí shákqalí addáwá tha mbá álqaadó

L. Geerathá roothá madaadólégú holí thá búlúeqí háthú shákqalathá roothá squriní tháñ.

1. Addáwa
2. Dúrraqí
3. Alú ñeena
4. Namunátháñ
5. Bání
6. Hibuqí
7. Ríridqiñí
8. Húúshá álu.

Thoñori ndú kátabilá halá róóthá alu buuró tháñ

- i. Rootha alú alu buuro (Álá kátaba húkqedqe)
- a. Añ u azzáman ktaba
- m. Álá kataba húú máábí ma buá alu buuró (álá á tqorthiñagá alwárgagú méré kátabo thá boolí märe u méré fárramothi)
- 1. Álá kátaba rootha alú rootha taqí thaalú (Alqajánda)
- d. Álá kátataba iiroothuá gíolá kqílíñ
- g. Álá kátaba alkqarárá gíolá (gíñ haaluólándu thaalú)
- e. Álá máthí kátaba hú máábí gíó alkqarárá iiroothuó ñine thá huuéqí lázim áyu maabá sháarákóqí mbá ma buá alu buuró áné farramathi(álá á tqorthiña marthéqí aañá hali méré méré fárramathi).

Shambá katabilá halá róóthá alú buuró

Almádárásá thá Hálmú addárja attááni shúlindu 10 halá roothá abuuró abuura nimira 2

- Aañá álú buuró = Hálmú
- Assáqá álú buuró = 3
- Maabí thikuóqí tha álú buurayú
 1. Ediris jima = alú abuuró
 2. Yúsuf Háashim = buá
 3. Múúsa Hádí = buá
 4. Fátqu matqáárikq = búa
 5. Halifa Náásir = búa
 6. Máálik Ali = maabá kátabi maabí abuuróqí
- Maabí walá thikquóqígú tha álú buurayú shíñ
 1. Añeerú sábid sha badqóqí
 2. Máriam Ali sha hasqulíshé alqízin
 3. Sálua Hamis, walá gíídó alhabar
- Rootha alu roothuláqi thaalú (alqajánda)
 - . Assábabá hasqúlí geedíé badqíngíñ tha almádarasu.
 - . Assábabá bakqí geedí sha méré gashá tha almádarasuéqí
 - . Assábabá bakqí geedí walá mbá nafaaga méréqi thá shúlí álkitaabú
- Roothá haaluláandu thaalú.
 - . iirothua
- Roothá haaluóláandu thaalú
- Alfírímá máábí thikquóqí

Giigí – 6

D. Gasamatháqi tha abuura háthú ásalathá rootha alu dqafaruqí taláta (3) háthú roothu tháqi thaalú ma álé madqíga háthú thoñorindú kátabilá halá róóthá aboorótháñ shamba gárraó háthúne tha garra beloyú.

Dqokqothá thá tháriláqi gabuli garra

1. Náñ shábbaha hathuéqi sha kqaligalá sha garra ashoora are?
2. Náñ shábbaha hathuéqi tha kqemeniñláqi thá garrayú?
3. Náñ shábbaha hathuéqi sha thíkqilá alhábar thayú?

Garrá áthikqiñ alhábar (almaqalúma)

Thoñindú garraó mbá áthikqiñ alhábar min thá gíñ ma katabáyú mbá garraña holí mbá dqafaruqi . Mín thá márezú mbá dqoñondí mbá ma aregú marénné holí thá búlúéqi.

I. Garrá mbá iyu kqemeniño :

Garra alqáínalé dqafaruqi min garráñgúnuñ ñinéñ maané . U assábábá ádqafarune mbálé min máñgúnuñ ashan mbálé gárraalá gorróñ u mba godqiñlá tháñ ma pqishí u tha kqabí albál them thám.

Garra alqáínalé shíñ garrá pqílíyu ñinéñ maané . Mín mbá gárraña garrámáñ ma pqílíyu ma pqiishí u mín mbá kqábiña añgundi maadáñkqayú mbá gíídóña u mín mbá thíkqiña gíñmáñ mbá tqokqoló u mbá thámiñaane hu tháñ tha áñ giá gíñ tqokqoló u mbá ádqafaruñane thá gíñ gíídóñale ñinéñ maané.

A. Garrá ashooraare :

Garra alqáínalé gíñ kqábiña mín tha alkitábú bás ñinéñ kqábiña tha are ma álé geziñña ashooraare walá mahíígaña thá garrayéqi ma pqishí. Thoñoríndú garraó alqáínalé walá thiñi maabí azzámanthi.

Másal: ma hatháñ zaaqi thá shúlí álkitabúyú tha áñ kqobó alhábarámáñ , mín mbá shúthóña alkitab alú thoñoríndu kqábiña rootha alú gíñ kqábiña tháñ ñine ñ maané mbálé na garra.

- ❖ Náfaqatháqi tha alqáíná gárráiyu kqemeniñó , ágarra thá garrá búá fámíílu u busqíkqe pqiisha u á gezáátha rootha aré pqiishí á pqúlátha maabí álfasilúeqí thákataba.
- ❖ Nááfatháqi thá thoñorindú azzañzaña muufó mbá maadá háthú tha akqusqo talátayú wálla mbá gárrá háthú, ágeerathá katabá ma taadólé thá búlúeqí ámuífáthá na rootha aré álhabarakqedqé thá thoñorindú dqúguri. Assáqá múfí háthúne áyásqátha na rootha are madqúguri thá kataba.

Geedí gárraqí assáqá mbá gii méré giigí thaayú wálla assáqá kqábí méré katabá máreyú gíñ dqoshi maré álú thííthí ma thikqaga méré maabá ágarraañí wálla ma ákkadá tha maabá pqadi maré zííqí gárraqígú baró thá bishí, dqukúnúñ u bakqí méré kqithá sqíríñi garrayeqí. Geedíñgúnuñ ma zííqí mbá góthí áttaqab are tha algiráya alú walla thá gínéñgúñuñ alú mbá bóolí maré u ma thíkqa thoñorgú aañá nááfa méréqí thá gíné álgirayó walla mathíkqaga méré maabá daane méréqí walla maabá daagane máarthé thoñor bakqí geedí méré thíkqa anntííjá pqiishí. Gíñ kqóli geedí bishi u mbá áshilu maréyú ma ábadqiiñágálé méré bishi thá méré rootha pqishí tha ála fágada tha pqaada ñinéñ maané mbá musqi geedíe guugúdá máre tharhéqí .u geedí shíñ ma fágádáqígú tha alfúrsá zííqí shugó zííqí, u ma áámáná méré tháñ bakqí méré thá méré rootha gíñ sqíkqí marthéqí mandáñ tha ála fúthá marthéqí.

Giigi -7

I. Geerathá dqokqothá ma daadóleégú holí thá búlúeqí háthú móóthá thá tha ndu shambá zíiné thá garrayú.

1. Garrá áthikqiñ alhábar nãñ náfaqagané ?
2. Nãñ á dqafaru garrá iikqemeniñó thá garrañgúnuñle ?
3. Garrále nãñ maané na rootha fiilíkkedqe ?
4. Garrále garra akqitho kámmu zííne thaiyú ?
5. Mín thá garrá áthikqiñ albárú ándí walá mbá thiñ maabí azzámanthi ? náánóqí ?

Giigi -8

B. Geerathá roothá ma katabálégú holí thá búlúeqí háthú kqabáthaga almáqánákqadqe mbá dqafaruuné thãñ.

1. Dqafaruqí
2. Añ shuuna
3. Dqúquthina
4. Áhora alú
5. Amoozó
6. Squriñ álu
7. Beeqí
8. Áhaané
9. Múshaqí
10. Lídi bishi

Garrá thárigalá ile thamthám**Assaláám****Dqokqothá thárláqi**

1. Roothá áhathiyúlé nán ágarrañné maabí?
2. Alú róóthá áhathiyúlé, nán kqaliné na alúqedqe?
3. Ndálóáthá kqálagalá sha añ ahátháqi thíri?

Algúdúrá ile tham thamú adqañthiña

Sha añ áfaru rootha gundi mbá ma fiilí/Rootha aré/thá roothá maa hú kqeerále láázim añ ádqañthiña algúdúrá ile tham thamúñkqa .Sháñ tháma ilé ma pqishí láázim añ madqá thoñorindú ile tham thamú ma pqishí.

1. Láázim añ fágada sha ile tham thám gíñ hasqúlña alhábar tháñ ñinéñ maané.
2. Maaba ma álé rothí bakqa ákqithugañóne roothayú u ma ákqithuoñó ñinéyú láázim ñgó dqokqothiña alqáfú u ñgó mádiña ñiné éqí na assábábá ákqithuógáñóne ñinéyú .
3. Áyyu alhábar mbá rothilá hathúé thandu wálla thá garrá láázim háthú tháma thága ile ma pqishí u bakqá thashí háthú maabá rothíqi.
4. Assáqá thám háthú ilé láázim bishiñgáma áné zía thá háthúle.
5. Min roothá thamga háthú ilé láázim háthú thamathága albáál háthú múúfa thá na rootha fiilí.
6. Rootha fiilí thámóga háthú ile/mbá múúfó háthú / láázim háthú madiñathá maabiñgúnuñéqí shíñ.
7. Min roothá mbá thámóga háthú ilé ma maayú roothá shúúni láázim háthú madinathá nínéqí mín thálo alggábal bakqá kqithí hathúne gundi .

Giigí– 9

e. ziátha tha abuurá háthú azalathá rootha alú máñ háthú roothutháqí thaalú áá máábiñgunúñ thámagá ilé ma álé múfi méré na rootha arékqedqe háthú mádiña thá haapqúñóathé qí tha alfásilú.

Giigí -10

u. Geerathá alqísimá ma huuhú min thá giigíyú háthú shákqalathá shambále zíiné tha almásalú tha assundúkqú.

Giigí	Rootha fiilí	Mbá gúrí	Rootha alú	Mbá á gíí thiñi	Mbá da annatíga
1 mushe	Múshé	Muumúsh	Mamúshé	Mushe ndu	Músha
Fia					
Goshiña					
Ñíísha					

Thoñordindú róótha sqúriñi

Gíñ kqaligalá tha thoñorindú róóthá squriñí, roothá squriñi gasama tha alqaynát ñinéñ maané.

1. Walá mbá gídi aañá shúriñné hu

I. kqaakqálá mbá ma assé

Másal :-Abdu adíshéqí tha algiráyayúéqí.

A. mbá kqaakqalú

Masal shókqóñ walá athiñ: alkqáda

2. Roothá squriñi mbá ndú daadó.

Roothá squriñíló kátabilá míthil ndu daadó (alqámur)

másal : Aháthaqi mín thále

3. Roothá squriñi kátabilá míthil thá dqokqotha

- roothá squriñíló kátabilá sha álé dqokotha gíñmáñiyú tháñ.

Másal: wááné adiñóá ?

4. Rootha squriñi kátabilá thá rootha alú adqañthiñá.

Másal: Há! nán dqáñga gádí shúgoa!

D. Shákqalathá roothá squriñí shambá zióné tha almásálá beloyú u áyyu thoñorindú kátabathá árrbaqa árrbaqa.

1. Roothá squriñí walá mbá gídi aañá shúriñné hu .

2. Roothá squriñí mbá ndú daadó

3. Roothá squriñí kátabilá míthil thá dqokqotha

4. Roothá squriñí kátabilá thá rootha alú adqañthiña

Alkqaanúúná katabó

Ayyú katabá mbá katabilá tha áné da almáqaná fédqí álé kátaba tha alkaanúúná katabó.

Alkqaanúúná katabó thá roothayú thá máámanañ gárra tha áné fágada ma pqishí láázim álé katabá thá thoñorindúkqedqe.

1. Alqaláámá hu ashuriñó (.)

Masal : borid fía mugu.

2. Alqaláámá hu kqeeró (,)

Masal : Mahámmad thíná almánga,almóóz u alburtukáán .

3. Alqaláámá róóthá mbá roothó maamanañ (>>)

Másal : Gaagásh ma agundí tha almádarasúeqí zoozondu ññññ maané .>> ññññ kqalóóne máábá ágarrañí.

4. Alqáámá róóthá átqaasó (i)

Másal :“Ha” Ha’ walá ñgó gádrí shañgó wásalogithi.

5. Alqaláámá róóthá fiiyu (!)

Másal: Há asháthále fiiqi millañ .

6. Alqalááma mbá áfaru alyóóm gundi(/)

Másal: 5/10/2010 H.I

7. Alqaláámá róóthá shabbahuqi (“)

Másal :Áhamad pqishiga rootha shúúni(pqishiga apqilua)

8. Alqaláámá roothá mbá pqeriñ adí thaarthéqí (---)

Másal:Thiñthíñ tha alqaynáát da ashídda, pqari badqíñgíñ are --- dqañí míllañ

Giigí- 11

H. Geerathá roothá squriñí ma katabálégú holí thá búlúeqí sha walá ma muusqágú thá alkqaanúúná katábó háthú muusqathá tha alkqaanúúná katabó tha áné da almáqana.

1. Butháqi mín thá mangifaalú
2. Ñgó háágaríiñ
3. Almásinaqáñkqá ahuhi oorí ñishilá mbá dqafaruqí , míthil algamís albntqalóón alfanííla u assuwíitar
4. Walá ma ñgó haalági ndú adadqá ñgó hadqa musháña kqabíño shabákqalóne ñgó máámaño
5. Maháásim adishéqí tha alhakíímú

Garrá ákqusqó alú limma

- Tha akqusqóóláyú hatháñ gárráo shambá áhululá roothá shábbahauqi, shambá gíílá iirothua tha alkqaanúúnakqedqé,shambá giilá roothá squriñí tha alkqaanúúná katabo u hatháñ gárráo shambá jáhasilá roothá áhathiyú mbá giigalán iiroothuatháñ ma pqishí.
- Hatháñ náfaqáoqí tha alkqaanúún na gíaña giigí dqafaruqí.
- Hatháñ gárráoqi shambá múfilá halá róóthá abuuró u tha mbá thikqilá alhábar min ginéñgúnuñ.
- Hatháñ gárráo shambá adqañthiñlá alkqúdúrá ile tham tham.

Añgundi maada iiqabara

Gíñ gárraó háthú tha akqusqóléyú daógalá assandúkqá ziundu mbá ábarláneqi thayú shambá hióné hathú alú. Ashan shúgó ma hathú ákkadí sha roothu alú gárraó háthú híó hathú alú giathága alqalámále (----), walá ma híó hathú alú shíñ giathága alqalámále (X), walá ma híó hathú alú kqillíñ ma zííqí na gíñ gashóqí gíathága alqaláá male (?) maré thaarthéqí ma hulumáréqi tháñ.

annímira	Rootha ábarláqigú	✓	?	X
1	Geedí shoohiñé u iinafqá tha aqolu álqaafió ma hiíógí alu			
2	Asáqqalo roothá dqafaruqí u mba shabbahu qi			
3	Aakátabó roothá squriñi tha alkqaanúúné kqedqe			
4	Afágadó shambá mufilá azazaña mín thá katabá dqafaruqiyú			
5	Afágadó shambá múfila halá róótha alú buuró			
6	Afágadó shambá ádqañthiñlá algudúra ile tham thamú			

Akqusqo hámsa (5)

Alfíkírá pqiishí

Alhádáf: mín mbá kqódí háthú akqusqólléqí :

Háthú sháraháthá alfáidá alfíkírá pqiishi

Háthú fuudqathá rootha biiló dqúgurí tha alqaynatíkqdqe

Háthú áfaruthá gundi na roothá squriñí mbá rakqasqi gúndí u mbá bádqiíqí

Háthú múúfathá azañznáñá min gíñ thíkqihathúgú kqíllíñ mba thíkqíla alhábar thayu

Háthú kátabathá katabá ásheruqí

Háthú daathá almáqáná namuqí thá roothá dqaakqayú tha almásal

Háthú naafatháqi thá katabáñgámayú thá rootha adqañthiña tha addárajá

Dqokqothá thárláqi

1. Náñ shábbaha hathúéqí sha kqaligalá sha alfíkírá pqiishí?
2. Náñ shábbaha hathúéqí sha kqaligalá sha gíñ walá gadaruqí?
3. Shábbaha hathúéqí sha roothá poiishí kqíllíñ gadaruqía?

Akqusqo hámsa (5)
Alfikirá pqíishí
Gíñ walá gadaruqí walá zííqí

Addor -15

Alyóóm -1

Ustas Áli kqaláqí “Tha gíñ walá gadaruqí walá zííqí thá sqakqaalú”

Ná shíñ kqaliga máábí gárraqí, <<Tha alí maabá gárraqí ñinéñ maañó! shaañié kqalíño shambálo? Nán gii ñgó, ñgó squtháliyuá ?>> Ané shíñ kqaliganégú tha, << Gádarí háthú ákqalathá shambálo>> Lakín roothá kqalí tha << walá gadaruqí mín gábul ñinéñ shuthalíne alú min alí tha alúyú. U rootháñkqo mbálé assé ñinéñ maané . Tha assábábá dqafaruqí mílañ , ali ákqthuo roothá ñgúnuñiyú mbá huhwiñugéqí thá rootháále.

Roothá kqalítha, << walagadaruqí >> assáqá mbá nááfaláneqí tháñ ílla gíñ walá thikqu gúndiéqí, bishí walá shukqí álúéqí , bishí kqíthiéqí u roothá walá gidíareyéqí ñinéñ maané. Walá ali dqafará álú hábba u walá ali squthí álúyu. Walá alí daa thabáñkqo roothá shólí gúndiéqí shambálo. Ashan shúgo roothá kqalí tha, << walá gadaruqí >> shuthalí alú min tha assígínú náfikkáli!

Thá sqakqa alú alfikirá shúúni húshi u mbá áilu añ walá zííqí mbá gori roothá kqali tha “ walá gadaruqí ”maabá gidí alfikirá ma habudqu u mbá shólí ziizí ma má maabá jarábá giigí máñ márre u mbá walá huluoganéqí u mbá kqalí gíñ mbá huluógábégé qí “ ashan ‘maao ‘ gíñ walá

Gadaruqí ñinéñ maóné ”ñinéñ walá huluógané géqí ñinéñ ámaniné u áné baró kqala hathúéqí shíñ sha maadatháqí u lé hathú ma jarábáhá walá gadaru hathúéqí u áné kqíthá háthúyú lé hathú. u maabá zííqí shambálo áné gúdá áné fará háthué shimiñ u áné thiña hathú álúthi ashan gíñ kqaligalá tha alqáálam gíñ dáminé ñine thayú dqukqúnúñ mbá ma assé walá zííqí, walá gíñ thikqu gúnd: walá gíñ hulundu ñinéñ maané u walá ma iyu gíñmáñ ílla attáqab u iyú shilua. Lakin maabá zííqí shambálo pqari adidíñ are tharthéqí, hórí ma huñhudq ápqipqisqí thoñorá gíigí thaboíyú u walá bakqí maabíñgúnuñ thá maré fákkaraqí thá guugúd álú .

Geedí gárraqí Geerathá rootha aré dqoñondí u mbá walá dqukqu hathúqí mbá thúkqó háthú thá garra akqithóléyú árootha thá maabá ágarrañiyéqí , u mbá pqeriñí thá búlúeqí na garra akqitho náñ shábbahané tha adí kqaliné kqíthishútha hu thá rootha maabá ágarranieqí

Thá thoñorindúmañ shíñ alfíkírá kqaligalá dhambá pqiishí alfíkírá kqalí tha << Gadaruqí >>ñinéñ maané. Maabá gíde alfíkírá alqáínalé ma thikqa alfigírá tqokoló as shan giiñinéqí míthil maabá goriiyú pqishiga áñ tha alfúrsá thikqóóné. U áné tháma hu tha attáqábá gabulú álú, áné hásqúlágá thonórindú géedí ázzamanú mbá sqíkqóqí ñine tháábéqí áné gia atta qaríhá tqokqoló. Ashan geri huñhudqá mbá walá shábbahaqí tha dqafárilá álú áné kqala thá bishí bádqi qí tha gídígalí thoñor dqukqánúñ mbá musqilíne tháñ .

U maabá zíiqí míthilí mbalé híiqí thá giigíyúeqí thá bishí bádqi qí. U yóómi assáqá ádíne thá gíñmáñ giigíyúeqí roothá kqalí tha << gadaruqí >> ñinéñ dámné ma azzád wálá kquñkqúsh thá gafandúeqí .

- Alqamalía giigí bíshú ! húshí walá gadaruqí ! húshi walá gadaruqí !
- Maabí agudiña thá zigí gundi! hushi walá gadaruqí !
- Shúlí athathapq (alqamárá) squriñí míthil guurá álkuuró mbá squriñí gúndi giigí! húshi walá gadaruqí.

Thámáthá albál! Gíllé kqíllíñ tha alqáálamú gadaruqí. U maabí kqakqaliñáqígú tha, << walá gadaruqí >> aañá holí márez kqíllíñ kqúúlá áregú u walá mathí gádarígú márez áhatha alú thá shooreqí físh. Áámaadathá gundi tha hathú ñinéñ ma álu alqamááná ázzamanalé, ásquriñthá booliñgáma alfíkírá shúúníqí , ámazathá booliñgáma alfíkírá pqiishí !

Gĩĩ zĩĩqĩ háthú thá bishi tha áné hulu hathúeqĩ lázim assáádáñgáma áné ma roothá kqalĩ tha, << gadaruqĩ >>

Giigĩ – 1

Geerathá dqokqothá ma dadólégú holí thá búlúeqĩ háthú móóthá thá tha ndu shambá zíiné thá garrayú.

1. Ndá kqálaqĩ sha gĩĩ walá gadruqĩ walá zĩĩqĩ thá sqakqáláálú?
2. Roothá kqalĩ sha walá gadaruqĩ ámúné náfaqaláneqĩ tháñ?
3. Náñ kqálagalá ustat Áli sha shuthalí alú mín aañá dqooshó ?
4. Maabí gárraqĩ náñ kqálaga mارة ustat Áliéi sha ñgó squthi áliyúá ?

Giigí – 2

A. Geerathá dqokqothá ma daadólégú holí thá búlúéqí háthú gárra thá ná hía hathú alú hathú móóthá thá mbá ma assé háthú kqalathá ga << asse >> U mbá ma busqáñ shíñ háthú kqalathága << busqáñ >>.

1. Maabí gidí bishí shúúní maré ñíneñ kqalí tha gíñ kqíllíñ gadakuqí .
2. Maabá kátabá roothá kqalí sha gíñ kqíllíñ walá gádarúqí bádqí bishí sha álé gia gíñ kqíllíñ.
3. Maabí kqálaqí sha gíñ kqíllíñ gadarqí u maabí kqálane sha walá gadaruqí roothá maré kqíllíñ má asse .
4. Maabí gúdí guugúdá pqíishí tha addúniayú maabí háسابiroothá pqíishí thá bishí márennó.
5. Thá guugúdá ndimííluyú láázim ané madqá maabá gídi alfíkírá pqiishí gundí.
6. Lé shókqóñ walá zíiqí na maabá hósale thá zigí gundí.
7. Giigí ma squriñá gúndí walá gadaruqí .

Giigí -3

M. Geerathá roothá ma daadálégú holí thá búlúéqí háthú fúthá thá tha mbá shábbahauné tháñ le.

1. Tha assígínú	6. Tharáqi
2. Thá sqakqaalú	7. Addúnia
3. Huluoqi	8. Squkqúthiñí
4. Bishí tham thám	9. Gadaruqí
5. Harábaqí	10. Thuruo álu

L. Gásmatháqí tha buura háthú giathá roothá ma katabálágú thá búlúéqí.

1. mín thá garrá gárraó háthuyú thá belóéqí ándí alfííkírá fédqí ndamiilí sha áné adidña thá guugúdakqedqeyú ? naanóqí? roothu tháqi thaalú .
2. Aqolí azzamanalé thoñorindú zííqí sha ñíné kqabílá sha áné madqá thá guugú dákqedqeyú ?Náánóqí roothu tháqi thaalú.
3. Náñ kqálagalá sha thámathá albáál sha gíñ kqíllíñ gadaruqí tha alqáálamú ?

Geedí garraqí! Nááfatháqí tha azzañzañá zííqí mbálo tharthéqí ágárrathá u áthámáthá hu tháñ ákátaba thá katabá ásheeru maabí holoñoníñ dqukqunúñ mbá gídi alfíkírá pqiishí u dqukqúnúñ mbá gídi alfíkírá shúúni ákátabothá mbá walá dqafári alwárga holoñoníñ á pqálátha maabá ágarrañiéqí.

Katabá ásheeruqí

Assáqá mbá hoshliña alqainátí katabó tháñ na roothákqedqe walá ma dqukúnúñ na aré hoshaline máábí ndú tháñ .Zííqí mbá kqalí tha alqáíná katabó timna (gii) sítta, múñgunuñ árbaqa,múñgúnúñ shíñ kqalí tha taláta ñinéñ ma méré .Lakín mbá hoshaliña tháñ tha akqusqóléyú mbá áhí thabá thá kataba huñhúsq kqílíñú mbá sqúllá tha katabá ásheeruqí ñinéñ maané.

Katabá asheeruó mbá kátabilá roothá ákqalatquqí tháñ ñinéñ maané á máábí kátabí, katabá kqábí thoñorndu ñinéñ maané tha áné áhia maabí álú na assékqedqe wálla na busqáñindúkedqe.Assáqá katabine álkaatib gádariné áné kataba ma zíí hu añ dqukqúnúnéqí thá gíñmáñ álú mbá kaalatqulá tha alú wálla áné ázithúña míthili maabá zíihu añ holoñoníñéqí thá kataba u áné áqithigu array gíñ kqaalatquláqí tha alú na alfikir míthil gíñ haalundu lakín áné geera mbá gídí albáíná bádqi qí áné ábdqiññaqi u áné geera mmánáñ mbá thúrónéqí áné gooshayú u áné baró gia alkqarrár dqukqúnúñ u áné á aamnniña maabí thayú na alkarárákqedqe mbá gíóné thá katabáloyú, kataba alqáínálé ñinéñ sqállá tha katabá ásheeruqi.

Almásálá kátabá ásheeruqí:

Maabí gii akqakqábá álqáádáábá ndu hórí añ mbá kqalígú tha thoñori ndú garraaó u mbá agarrañó bá <<alqulúúm>> ñinéñ maané . Mín thá méréyú mbá kqalígú tha “alhíbira” ñinéñ maanéñ maané, kqalígú tha thoñrindú agorañóló bá walá gidí alkqaanún. Roothá méré shábbaha kqakqálá kqalí tha << Ayu maabá gárráqí gádarí áné ágarraaña>.

Maabílégu kqalí tha maabá ágarrañí añ gundi maada álgudurakqedqe ñinéñ maané lakin walá min mbá thíkqíné min tha alwárshá thóñóríndú agarrañó mbá daalá ñinéqí. Méré shuríña thé roothá kqalí álú tha maabá ágarrañí ma maadá gíñ ágarrané ma pqishí káffa qí .

“Alqulúm”gídi thoñorindú ádidíñláné tháñ tha mbálé álú áyu maabá ágarrañí alkqaanúnalé na maada u na tham thám thá giigí álú walá káffaquí lázim assáqá á didiñ náne lázim áné gíídagá atqábaqa u alfíkírá pqiishí tha alkqanúnálo álú ñineñ kqali márez. Áyu maabá ágarrañí gabuláne ágarraaña lazim áné thikqa alwárshá álqúlúmá thoñorindú agarranó áwwali ñineñ kqali márene.

Maabí zííqí mbá kqáálatqígú ashan, maaba ma ágarraañálá sha gárraqí. Agarraña gíñmáñ ñineñ maané, u garra gíñmáñ ñineñ maané mbá dqafraqí, mathí hóríañ mbá kqalígú shúgo.

Íyámé :agarraaña ma kqablá sha áné hásqúlo garra nán kqabílá alkqaanúná garraaó tháñ maré garra tha álá maada? U gíñ hásqúli garra na maada shíñ yani assábab u annatíja maada ñineñ maané.

Ashan shúgo áyu maabá ágarrañí lázim áné maada alkqaanúná thoñorindú agarranó tha áné ádidíñá alqaadábá álgirayó tha ané pqeera alquulúmá álgiraóyú tha áné maada garra u agarraaña.

Giigí - 4

D. Geerathá dqokqothá ma daadólégú holí thá búlóeqí háthú móótha thá thá katabá shambá zííne thá garrayú.

1. Kataba alqainat kammu gídine?
2. Nán dqafarrugá alqainatí katabó?
3. Nán náfaqaga katabá asheeruó?
4. Nán fédqigalá tha áamáábá á garrañí an maada alkqaanúná katabó?
5. Alwárshá álgirayó nán náfaqané tháñ ?

Garrá thárigalá ile thamthám

katabá ásheeruqí

Addór – 16

Alyóóm -2

Dokqothá thárigalá ile tham thám

1. Asheherua nãñ náfaqagané?
2. Ma sharima thoñorindúlo hathãñ gádarí shá ãñ thikqá wállá ãñ fágadathá gíñ namuqí wállá mbá gooruqíá ?

Giigí – 5

- I. **Geerathá roothá squriñí dqooshuyú mbá ma katabá thá búlúeqí háthú thóóhatháqí tha rootha biiló dqúgurí mbá rakqasqááluyúeqí ma gídí almáqana.**

Másal

1. Munája ma álé buní thá thoñorú ná ha alqarbía shúriñí alú né durraqí
– munája ma álé buní
- Haa alqarbía alú
- Ná dúrráqí
2. Ma ñgó álé adooqí aañá gúdigalíqí , ñgó shéhero thóñor tháabá pqíishí.

3. Jamííla sha adishéqí thá adáará thuuthóyúeqí ãñ bíaga máábí maré míllañ.

4. Maabá ágarrañí ma dááñgó giigí thaay u láázim ñgó shákqalo ma pqíishí.

5. Alhakúúmá roothuóqí tha asháblé sha áné fúthagá attáqábá méré thá thoñorindú pqiishí.

Giigí – 6

B. Geerathá roothá squriñí rakqasqáálu mbá ma katabá thá búlúéqí háthú thóóhatháqí thá roothá squriñí dgooshuyúéqí.

1. - Gíñ ma katabálé walá hiigí alú.
- walá ali bakqi almasáákara.
2. -Gísqa arékqedqe
-thíña alfatqúúr .
3. - Dama addáftárákqedqe
- adaqí tha algíráyúéqí.
4. - Áhamad adóóqí mín tha adáára thuuthóyú
- ajjabági míllañ
5. - Jimáya bádqi áre míllañ
- gáddar aqiilí tha almádarasú

Giigí – 7

U. Geera thá roothá ma daadóleqqú holí thá búlúeqí hathú shákqalathá roothá squriñí tháñ.

1. Alqamáána
2. Fía alú
3. Alqalááma
4. Azzámánálé
5. Algúdura

Rootha adqañthiña na addárajá

Gíñ kqalgalá tha rootha adqañthiña na addárajá álé hasqúla roothámáñ álé añesqiña ñinéñ maané.

Rootha adqañthina na addárja dqáñi míllañ. **míthil**

1. Roothá mbá ádqafaruqí

Gíñ kqalgalá thá dqafaruqí giné holóñoníñ iiabara ñinéñ maané.

Másal borid gori buuñú tha ashidda

2. Roothá giiña míthil ndímiilí

Alé geera giñmáñ mbá walá mándímiilí aalé daagá aañá ndimiilu.

Másal : nán hoshaligaji gáfa tháñ tha are shúgo.

3. Roothá atqaqaasó,

Gíñ kqalgalá tha atqáasa roothá máñ iithooha thá booshayúeqí wállá thá iikqediñayúeqí.

Másal wallá ñgó squriñí ngó núli assámá

4. Roothá kqáyyariñi

Gíñ kqalgalá tha roothá kqáyyariñi mbá thóhí almáqáná giidónéqí tha mmánáñúeqí

Másal” Há “ nán sqawargañó shúfgó

5. Roothá kqapqi mootha

Gíñ kqalgalá tha roothá kqapqi moothá roothá máñ mbá kqaqí moothá laakíín walá móthi dqkoqotha.

Masal “Há “” Itióbía náánó? ñgó faada geedí gundi tháñ.

6. Rootha añesqiña

Gíñ kqalgalá tha rootha añesqiña álé hasqúla rootha baalá gosqí ále adqañithiña.

Másal ahatháñ fiógalá miá dqááñi mithil mugúñ .

Giigí – 11

Gasamatháqi tha abuurá háthú shákqala thá roothá ma daadólégú holí thá búlúéqí tha mbá doóne tha almásálá belloyú.

1. Roothá mbá ádqafaruqí

2. Roothá giilá míthil ndímiilí

3. Roothá atqaqaasó

4. Roothá ákqayyariñi

5. Roothá kqapqí mootha

Alú limmá akqusqó

Tha akqusqóóléyu hatháñ gárroó alkfikirá pqiishí sha náfaqa ndimiili thá guugúdákqedqeyú, ndimiilima shákqaláqi gádarí áné wássala giné ñ gúnuñthi tha addúníayú.

Hatháñ gárroó roothá squiriní mbá dqooshuyu u mbá rakqasqí gúndí u gárroóná shambá áthohúnaqí.

Hátháñ gárroó rootha adqañthiña na addárjá tha alqainátí márele shambá shákqaláne u áñ shákqaláña gú.

Iyyú mootha

Móóthá thá dqokqothá ma daadólegú holi thá bulúeqi thá kataba

1. Kataba alqainátí kámmu maané?
2. Náñ maanégú nagiñ kqaligaña sha walá sha walá gadaruqi sha álé gia thá sqakqaalú?
3. Rootha kqalí tha walá gadaruqí añiúné nááfañanaqi tháñ ?
4. Hathú áamaní sha giñ kqilliñ ma shákqalalá tha alfikirá pqiishi sha adi thaarthé íá?

Añgundi maada iiqabara.

Gíñ gárraó háthú tha akqusqóléyú daógalá assandúkqá ziu ndu mbá á barláneqi tháyú ú shambá híóné hathú alú .Ashan shúgó ma hathú ákkadi sha rootha alú gárraó háthú híó hathú alú giathága “ ” alqaláámále,walá ma híó hathú alú shin giathága ‘X’ alqaláá male, u walá ma híó hathú alú kqíllíñ ma ziiqí na giñ gashóqigia thága :’ “ ? “ alqaláámále maré tharthéqi ma hulu máréqi tháñ.

Anní mirá	Rootha alu ábarlábígú	✓	?	X
1	Áhíó garrá kqalí alú tha alfikírá pqiishi na almáqanákedqe			
2	Ahíó rootha kqalí alú sha ndímiilí ma shakqaláqi adí tharthéqi			
3	Afágadóqi shambá áfaruulá roothá squriñí gundí mbá dgooshyóy u mbá rakqasqi gundí			
4	Agárraó garrá kqali tha gíñ ma katabá			
5	Afágadó roothá kqaligal á thá roothá adqañithiña lé naalqainati mare			

Akqusqo sítta(6)

Dqokqothá thárláqi

- 1 -Náñ shábbahahatúeqí tha kqaligalá roothá áhathiiyú?
- 2- Náñ shábbaha hathúeqí sha kátabigalá roothá áhathiiyú?
- 3- Roothá áhathiiyú náñ shábbahané hathúeqí tha ágarrañné?

Roothá áhathiiyú /Ashíqir /

Thá roothá róothá áhathiiyú álú wálá tha roothá dqúguri álú maabi gárráqi gía hu asqará dqafarúqígú. Roothá áhathiiyú kqallá tha thoñorindú álhibirá thabo maané mbá gabulú. Geedí famiilu tha guugúdá máreyú mbá dqáfáraqi gíñ sqisqíqíñ márhéqi gábul, gábul gabaala kataba áné zía mbá kátabi méré gíñ sqikqóqi tháñ tha booloyú haaró wálá tha ñalu haara ñinéñ múúmufiñ méréne u tha roothá áhathiiyú tha méré ádqafara geedi gádiyuéqi. Ashan shúgó alqúmúra róothá áhathiiyú thámíla tha ithiguqi tha alqúmára ndúlé mín assáqá tharaláneqi.

Buá álqáádábá katabó alqáínalé ashan gídi alqúmúra tqáwwáláqi daagalá hú dqafaruqi tha alfálsáfa famiilu mbá thikquqi tha azzámáná dqafaruqíyú u , tha ma thoñorindú ádqañthiñ rootha na addáraya bá ñinéñ ásqárané máábí mádqí thoñorindú álhibirá gígí thabo hu tha alfúrsá dqafaruqi álú mbá thikqá méré. Tha mbalé álú walá bakqi maaba tha áné kqíthá ashák, hu asqaráléqi tha zíqi dqukqúnúñ mbá muufuqi mandáñ.

Roothá áhathiiyú roothá hasqúli giné dqúqúnúñ mbá sqikqi áné ádqañthiña na addáraya u ná ásqáwarthiña na ziizí, u gídi alkúdúra pqúliñné gíñ hórí aañi tha rootha are dqukqúnúñ ma zíqi tha ndule, ma gídi atqáámá haaró na booloyú shmmbá múliñné maabíqi na iiyú,

U ma múliñ maabíqi u ma rékqedekqedíñ maabí na alhawasatí u alhibirá gígí thabo ñinéñ maané mbá ithigi aagu alú fámíluqi mbá iishaqaró. Hatháñ thíkqi atqábáqá róothá áhathiiyú míllañ assaqá hoshaliñaane alú tháñ. Mín tha máreyú álégú holí tha búlúeqí.

Nimir dqukqúnúñ : Roothá áhathiiyú háfasiqi u dámí roothá zííqí tha ndule ñinéñ maané Bua katabó gádarí áné geera roothá hórí añ áné pqúláqí thá rootha dqukqúnúñ ma zííqí tha ndule ñinéñ maané .

Ninir holoñoníñ : Rootha áhthiiyú mbá gídi ndu fiifi /ndu ashohiñá

Kqedqe ñinéñ maané .Thá roothá áhathiyúyú allóóná gidiné tha akqithó

roothóyú wallá ñine thayú gíñ áshohiññaane tháñ thá roothá áhathiiyuyú na thoñorindúkqedqe ñinéñ sqúllá tha ashohiña /ndufiifi . Ashan shúgo mín thá ziizí róóthaléyú gíñ fágadiña assáqá ábarilá roothá áhathiiyuqi aañá zíí róótha na akqitho ñinéñ kqódíné u gíñ ábariláneqi tháñ síiñ allón ñinéñ maané Íámé u nañ kqaligaládqá tha allón?

Roothá kqalí shúgó gádarí áné áhátha. Gíñ kqaligalá tha allón.

- I. Assaqá ádó bóólóyú mbá álharífá ágarraañí u mbá gárralá huñhúsqa ndú mbá sqikqí wálla mbá thikqílá ñinéñ sqúllá sha allón.

Másal:- “A” Roothá kqali shúgo assáqá kátabiláne thá booloyú katabó / wálla /A+1 / tha ndú álbartóyú booloyú ñinéñ wákkalné. Ashan tha ndú álbardóyú hú mbá álharifú u na booloyúkqedqe ma dqukqúnúñ. Laakíin tha ndú álinglisúyú u mbá Amaró dqafaruqí.

- A. Alharífá ágarraañí assáqá ádóóné ñine dqukqunúñ huñhúsqa ndú mbá hásqúlíné ñinéñ maané.

Másal :ú /ú/, I /, ó,o`/a` , á / é u é /-----

Mbálégú ma hía hatháñ alú añ hoshalathá rootha akqithó mbá róóthá áhathiiyú shañiné áshohiñláne (afiithiñláne ndu) thá Iiqabara.

Másal:- Gadí ndimiilu, min hawangí ma squé : $1+1=2$ booloyú hááqí

Thá añ áháthá alú,illá má má hatháñ ué $3+4=7$ Bologyú búthú

Ñinéñ giigañaane añgishur, íithil dué: $11+4-15$, alhurúufí garralá

Azañña

Tha almásálá bellóléyú: Allón ma kasamá aleñ taláta: dqukqunúñ mbá bóólóyú hááqi , holoñíñ mbá bóólóyú bíthíqi u taláta mbá álhúrúfí gárhaalá ñineñ ma méré.

Giigi – 1

Geeratahá dqokqothálégú ma daadó thá búlúeqí háthú móótha thá thá kataba shmbá zíné thá garrayú.

1. Geedí famiilu thá guugúdá máreyú nán katabiñga méré roothá áhathiiyú ?
2. Rootha áhathiiyú nán gidigané alqúmur tharthéqí?
3. Thá garraléyú garra akqitho arrbaqa nán maané na rootha fiilíkqedqe?
4. Thá roothá áhathiiyúyú assátqur nimira wááhid nán mádiñinéqi ?
5. Ashoohiñá(ndu fiifí) thá roothá áhathiiyúyú nán pqúliñnáqi?

Garra gundí (2)

Thá roothálé alú áyyú rootha akqithó walla akqithó roothó mbá zííqí ñine thayú na allóóná dqafaruqí ma hoshaláña tháñ tha anííirá zííqí mbá ma íyyú holoñoníñáñ tamááníá u hamisahar (15)

Gíñ kqaligalá sha rootha akqithó/akqithó roothó mín mbá thárlá boolayú ahalithiñayú lé aañá shóriñá tha anííníyú alú abuurá alloonúlogú kílíñ méré maré ninéñ sqúllá tha akqithó roothó.

Nimiri maahóte: Roothá áhathiyú gídi shapquthá, shapquthákqedqé mín thá shohiñákqedqeyú wálla mín tha ndu fiifiyú ñinéñ áháthiné. Mithil mbá hoshaloñane tháñ mmánáñ mahaaí mmánáñ shíñ áné bútháqi na booloyú, roothálé ñinéñ hásqli booloyú shapqutha. Tha áñ fágada adqafaruákqedqe na ziizí hatháñ gádará áñ hoshala maabá gídi gadí kqosqítháñ mbá ma sitta sána na alqimur. Assáqá shúshínáne tha addukkáánuéqí thá hu nashapqaná máre namuqía? walá namuqí.

Ashan shapqaná ábune má madqáñayú, u mbá gádú shíñ makqosqíyu ñinéñ maané dqafaruqígú .

Tha mbálé álú allóóná dámí ákqíthó róóthlé na ziizí dáminé dqafaruqí u lé na alqáíná máre shambálo.

Másal: Assáqá kqaliña tha , << Róóthá álú >> U assáqá kqaliña tha .<<Áñ thámá thá álú>> dqafaruqígú. Ashan mbá tháríqi na allóóná booloyú gídi hámsa booloyú u mbá tharthú shíñ gídí sitta booloyú u hámsa mbá ma alhulúfi gárraalá ñinéñ ma méré.

Róóthá alú = Allóóná booloyú mbá álhufufi ágarañí holí =5

Áñ tháma thaalú = Allóóná álhúrúfí gárra = 5

Nimira maanámu:Roothá áhathiiyú gídi ñaluyú haaró. Assáqá zíiné shambálo ílla shohiñákqedqe u shapqutháá rootha akqithó ma má hú muusqá u ma má álu thoorá ñinéñ maaé.

Shohiñá /ndu fiifi/ róóthá áhathiiyú ma harábaqí áné shíñ háraba ñaluyú haarókqedqe. Káddur mbá ádiné ma hórí añ na roothá holí thá rootha akqithoyú añ hohórákqedqe ñinéñ da ñiné hu. Roothá áhathiiyú gásami tha alqainátí dqafaruqí mín thá maréyú hoshalatháñgú mbálé holí thá búlúéqí:

Másal: Roothá áhathiiyú mbá ambarú, mbá geedú /mbá háshiññlá geedí alú tháñ, mbá pqaalu, mbá amaho, mbá álkqulubú u holí mbáñgúnuñ . mbálégú kqíllíñ ma kátábálá gádarí áné maadu na allóóná máre míthil mbá bello.

Assáqá límmanña /dqoshiña roothá álloonú ndu thá garrálé yú láázim añ fágada alhurúfí thikquqí thá roothá áhathiiyúyú maré ñineñ kqalígalá tha allóón. Gíñ ádqafarunegú ashan allóóná álhúrúfí ágarraañí holí u mbá álhúrúfí gárralá ñineñ maané , mbá nduñgunúñ ma gasama aleñ holóñóníñ mbá álhúrúfí gárralá u mbá ágarraañí lakín mbá ndú álbartó booloyú ñineñ thápqínéqí

Giigí – 2

A. Móótha thá dqokqothá holi thá búlúéqí mbá ma assé háthú móótha thá ‘assé ’ u mbá ma busqáñ shíñ háthú móótha thá sha ‘ busqáñ ’

1. Alqúmúra róóthá áhathiiyú gádarlá álé kqíthá hu.
2. Roothá ahathiiyú kátabilá tha álé ápqíshíña maabíé añ tháñ bás .
3. Gíñ ma katabá gádarí áné ápqíshíña maabíé añ míthil mbá róóthá áhathiiyú .
4. Roothá áhathiiyú hasqúl roothámáñ áné ádqañthiña na addárja.
5. Roothá áhathiiyú gídi ñaluyú haaró

M. Gásamatháqí tha abuura háthú shákqala thá dqokqothá ma daadólé .

1. Háthú jáhasathá roothá ahathiiyúqí

– mbá almahabbó /mbá apqishuó/

– mbá pqaaló

Háthú gárrathá haapqúñóthéqí tha alfásilú u háthú rootha thá na almáqánékqedqe.

Alkaanúúná roothó

M, Geerathá akqithó roothó mbá ma giigí tha assandúkqá ziu nduyú háthú shakqalathá shíñ mbá gashóigú sha mbá zióóné tha almásalú .

Annímira	Rootha gadari alú Gádar alúkqedqe	Mbá walá gádari alúkqedqe	Roota	Alfáidá akqithó roothó
1	Babáñ	Ñó	Babáñó	Babooñó gidí fuuda
2			Thaañíkqedqe	
3			Roothálogú	
4			Assaqáñkqo	
5			Agudíné	
6			Abbáñó	

Giigí – 3

1. Geerathá roothá ma daadólégú holí thá búlúeqí háthú shákqalathá roothá squriñí tháñ.

- 1, gádakqané
- 2, amahá
- 3, buuráne alú
- 4, ahathiiyú
- 5, damanáqi
- 6, shúkquthiñ alú
- 7, maabí thaare

Boolayú fiiyu thá roothayú

Ndú álbartó dqafaruqí thá roothayú u thá katabayú tha ndúñgúnuñle.

Ma hatháñ rothí gádariña áñ rootha shambá kqabiñaane laakíín thá katabayú walá gádariña sháñ kátaba shambá kqabiñaané ílla tha alkqaanú úná katabó U alkqaanúúnálo shíñ maaiyú gíñ kqaligalá sha boolayú. Gíñ kqaligalá tha boolayú gíñ thóhi almáqáná gíídó gíñmañqi tha almáqáná máñuéqí mbá tqokqoló másal

1, mááda = mááda mió

2, maada = maada añañgundi

Tha almásal dqukqúnúñú (1) mbá máá álu boolay ú mááda mió ñinéñ mádiñóónéqi

Nimira itinéen (2) shíñ aña gundi maada ndimiilú ñinéñ mádiñóónéqi

Tha ndú albartóyú alhurúufí ágarrañí hámsa(5) ñiñéñ maamaré mbá gídi booloyú aañá fiináyyú

. mbá shíñ gídi booloyú kqaligaña shá aañá googoshinéyúnno.

Giigí -4

D. Geerathá roothá squriñí ma katabálégú ma daadó thá búlúéqí háthú gia thá boolayú u hathú puátha hu na roothá dām boolayú hááqí thá roothá squriñíyú.

Masal thañ pquda **mááda**

1. Gali ola gadi fuudi
2. Boorid fia thañ
3. Gali gagi merere
4. Gadi ñishi shafa baala miili .
5. Thoñorindu dqafaruqi millañ .
6. Asqakqale firi dqañi tha sqakqa alu millañ
7. Geedilegu madi añ gundigu millañ

Giigí – 5

E. Dqokqothá shákqallá tha abuura

Gásamathaqi tha abuura háthú gadabathá roothá áhatiiyú /rootha dqúgurí/

1. Mbá azzamaná asqakqalathú
2. Mbá álmahabá adaarú
3. Assáqá kquesqekqó /azzámána límmalá gíñ pqáálólá Háthú gárrathá tha alfásilú ma álé thámga máábá agarrañí albáál tha áné muusqa hathúéqí aañá sholó háthuné.

Geerathá roothá áhathiiyú mbá ma kátabálé thá buluégi háthú gárrathá ma pqishí

Ma ró gía sha guñguruñ

Álá adá tha amamburuñ hu

Akqala googíñé sha díisqagé ndu na pqaalí hoshalí

Álá adá pqáála na sqalqaalú hoshalí

Lámmin áshilá lé na gundí

Árisqá arisqa tha sqakqaalú

Lámmin áámaadaqi na addáqábáñkqo thá sqakqaalú U maashilaqí átqoorathaalú

Shá fágada aañá mathi shíllííne alu .

Giigi -6

E. Fúthá thá roothá ma geegésálágú mín thá roothá ahathiiyú tha almáqaná méré

1. Guñguruñ
2. Amambur
3. Googíñ
4. Shíláne alú
5. Arisqa
6. Díisqagé ndu
7. Átqoora thaalú

Roothá áhathiiyú

Agudi ábada are

Ñgó thikqá gíñ ásqari ñgó are

Tha ñgó góirtha ábarbad are

Ñgó gáshá thá thoñor are

Ma ñgó tqorí míthil amare

Ali ííshá nindigi are.

Ádqoñósha, ma ali akqátqikqishi are

Thá gia alkitábá gárra géedí tha ndú máre.

Alí shiluo ííyu, lémin geediñkqo ihaqigú tha ndú máre,

sha assábábá adaarú, ali thikqí alqájúrá máre 2

Shañgúl baruó gárráqí tha ndú máre,

Geedí thiká rootha are

Mbá algírayó thá thoñora are.

Ma álé pqerí alkitáb are .

Thá thoñorú, mbá ma katabá thandú méré

Ali baró pqishágá áñ lémmín ali bíé thá sqabare .

Tha shañgúl faasqá almáñga u gía are .

Ajamá hatháñ gía háwañgi are .

Illa áñ ágarrañathá geedíñkqa algiráyá gídi are.

Méré gárra, méré kqóda are .

Máré múfa kquukqa, mbá fethi shañgúlé thoñor are.

Thá máábiñkqá baró sqúa are .

Máré pqála gafa mbá walá dqiñgalá amare.

Sha gáffaquí mbá biálá gábul na sqabare .

Mbá gasha maabi tha alú mbálé ma bathire.

Adó áñ dqoñóshúthaga, áñ ábare .

Na algíráyá gárra géedí tha ndú máre .2

Giigi -7

Móotha thá dqokqotháthálegú holí thá búlúéqí shambá zíoóné thá garrayú .

1. Roothá áhathiiyúlé mbá naanó maané ?
2. Roothá áhathiiyúlé rootha arekqedqe náñ maané ?
3. Garrá áhathiiyúlé garra akqitho nimira itinéén rootha aré ekqedqe náñ maané ?
4. Roothá kqalí tha shangúl faasqá almángá almáqanákqedqé náñ bálanno?
5. Roothá kqalí tha maabíñkqa baró square almáqanákqadqe náñ bálanno?
6. Garra róóthá áhahthi bishílé Garra akqitho kámmu gídiné?

Alú límá akqúsqó

Tha akqúsqóóléyú hathú garraó roothá áhathiiyú na almáqana u na atqábáqákqedqe, na allóónékqedqe, thoñorindú kátabiláne tháñ u mbá gárraláne tháñ .Hatháñ gárraó rootha akqitho thá garra shambá thóhíne roothaqi na almáqána tharóóné giidá tha mmánáñúyúéqí / mbá tqokqoloyúéqí

Hátháñ gárraóqí shambá fúthílá rootha thá almáqána namuuqí .

Iyyú mootha

1. Roothá áhathiiyú nán dqafaruuné tháñ thá gíñ ma katabáñgúnuñle ?
2. Gíñ kqaligaña sha allóón thá roothá ahthíyúyú nañbálogú ?
3. Rootha akqitho ma thapqalá roothámáñ alú tháñ nán daané na alfááida ?

Añgudi maada iibara

Gíñ gárraó háthú tha akqúsqóóléyú dáógalá hathúé assandúkqá ziu ndu mbá ábariháthúneqi thayú shambá híóné hathú alú .Ashan shúgó ma hathú ákkadí sha hathú fágadó rootha alú /annúkqútqá ma daadó ma pqishí gíathága alqaláámálé walá ma híó hathú alú shíñ márre wááhid giathága alqaláámálé (X) U ma hiá hathú alú baalá shúgó ma gíñmáñ zííqí mbá gashóqí gíathága alqaláámálé (?) maré tharthééqí ma fathu are

annimira	Rootha alú /annúkqutqa/	✓	‘X’	‘?’
1	Ali fágadó roothá áhathiiyú			
2	Ali afágadó alqainátí róóthá áhathiiyú			
3	Ali akátábó roothá ahathiiyú mbá dqafaruqí			
4	Ali fágadó rootha akqitho ma thapqalá roothámáñ alú tháñ sha daa almáqana			
5	Ali afágadó rootha are thá roothá áhathiiyúyú			

Akqusqo sábaqa

Giigí máábí dqóñondi

Alhádaf: miñ mbá gárra háthó akqusqóole

- Háthú kátabathá roothá squriñí thá roothá shábbahauqí u roothá dqafaruqí
- Háthú náfaqatháqi thá roothá ádqafar rootha U mbá ádamu roothaqi háthú kátabathá kataba thá feesha .
- Háthú náfaqatháqi tha alkqaanúúná katabó thá aañákqedqeyú ma pqishí ,
- Háthú kqedqiñoothá kqaakqálá ndú u rootha dqaakqa tha almásal háthú shárahathá na almáqáná máre .
- Háthú kqapqóóthá rootha mín aañá ñgúnúñ háthú shárahathá thaalúñgám.
- Háthú fágadathá roothá áhathiiyú mbá róóthá ndú hathú rootha thá .
- Háthú giathá iiroothuá áhathi maabííyú U mbá shúkquthíñ maabí alú .

Dqokqothá thárláqi

1. Maabí hósálá alqúmur kámmu shábbaha hathúeqí tha kqalgalá sha maabí dqoñondí ?
2. Maabí dqoñondí shábbaha hathúeqí sha gidi thoñorindú faru méré shimiñ tháñá?
3. Náñ shábbaha hathúeqí sha giimáábi dqoñondi walá mbá thikqu tha assúúgú

Garra gaundí dqukqúnúñ (1)

Giigí máábi dqoñondi

Bakqá áthurñó hátháñ maabá dqááñí fári shimiñ

<< Alqúmar ma almiráya >> kqaakqálálé, kqaakqálá kqallá mbá pqúlíñ alqúmúra ndimiiluqi tha añ hoshala tháñ tha káddúra ádí álqumur tharthéqí thá guugúdákqedqeyú mbálo kqílíñ añ gundi maada U alqílim zíqí mbá ádí ndimiili ma ádqañthíñné .

Maabí dqoñondí thá guugúdá máreyú alqiráya U alú dqoosha dqáñí mbá ádqafará méré U mbá ágarraañá méré tha alqúmúra ma ilé thikqá máreyú mbálo mbá pqiishí . mín thá alqíllmá guúguda maréyú rúusqá méréqí ma kqithañá tha afiánkqo shambá kqíthiñaane rootha aré thikqíñane thayú kqúli almiizánu áné daara mbá gorí .

Maabí dqoñondí mín assábábá ádídíñá álqurnura maré tharthéqí bakqí alkúdúra gígí búsqikqe alu maré áné nágása, lakín ma álé zíqí shambálo tha alkúdúra máre shááragígú thá gíñ dqafaruqí álú mbá gádari méré, tha assábábá, álqunura maré mbálo , tha búá famiiluyú mbá shaaragu méré tháñ tha ashúkqul alú mbá áshiddó maabí dqoñondílo walá madíñóqigú ma shááragí milañ tha ashídda illa thá shimbilá añ gundi maadó máre mbá alu ñinéñ shááragí méré.

Mín thá giigí máábi dqoñondiyú mbá gii méré thá maabíiyú mbá ma ile u Mbá walá thikquqí thá assúúgú dqukúnúñ shimiñ faafár geedí biiló áháthiéqí U na agarraña shambá gúdí méré thá maabíle tha atqábáqá pqiishí, apqilo U alú akquruá sqíkqí thá maabíyú adqasha , áné gia rootha muusqa u áné áhulu aqolí tqokqolóóé gíñ sqikqaqíqi mbá ma halagá u mbá gíá géedí famiilu gábul tha mbá tqokqolóle tha áné ákkadagá attaqaríhgú shambá zíané thá thoñoridú pqiishi sha áné damu ndu lé gadígadídyu.

Geedí gárraqí Náñ híó háthú álú thá garrááléyú garraaó háthú thá bellóqí ? Náñ pqíishó háthúeqí na rootha thá garra akqithóléyú ?

Huzúzuñ aqolí pqeríñilégu tha ála gíida u tha álaámufiñá thoñorindú pqiishí thabá máábi dqoñondi ma hoshaláña tháñ bakqí hátháñ añ damá rootha aré mbá kqalí << tha bakqá áthurthiño hátháñ maabá dqááñí fári shimiñ >> ma alqááda thá guugúgúdáñkqayú . maabí dqoñondí gidí thoñorinaú dqafaruqígú mbá fári méré shimiñ tháñ u mbá ágarrañ méré tháñ, mín thá máreyú holí míthil kqaakqálá ndú u sqasqariñá ndú ñinéñ ma méré mbá gadaruqí ála hasqúla ma almásálá pqíishí . Mín tha mbáléyú másal rootha kqíira tha almáqana, sqasqriña, rootha tha almáqana, Roothá áhathaiiyú roothó tha ndu , aqiilí ndú u roothá méñthiñ maabiqí ñinéñ maamaré.

Alfáidá róóthalé nááfa boñgóri u musháñi biiló áháfíhígú thá méré gia alhisáábá bóolí maré min gíñ shúúni giigí u tha bakqá áhii méréne thabá ñinéñ náfagané ma shimiñ. Mín thá shimiñá máreyú dqukqúnúñ zíqí mbá kqalí ashan gíñ hárábóqí márra bakqá ápqiipqisqiñóne ñalúqaé aañíyú tháñ aañá faggaiññónethiéqí ashan walá gídí alfáida. Alqáfu iyú dqokqothiña ñinéñ ágarrañ méré maabí na addarájákedqe. zoozo ñinéñ kqiri méréyú u are badqia ñinéñ shájjaqa/ámasqa/méré, Busqikqe hoohóz, apqaria u aqishiñshíñ pqílí méréqí, Alhasáada, rootha nagala u shuuna pqari méré are.

Giigí -1

I. Geerathá dqokqothálégú háthú mótha thá tha ndu shambá zióné thá garrayú.

1. Assábábá naanó mbá bakqí busqikqé máábi dqóñondi sha áné nagása?
2. Alqúnúr ma ada tharthéqí nán sqikqí ?
3. Min tha giigí máábi dqóñondiyú mbá gii méré ándí walá mbá thkqúúqí aañámáñ?
4. Garralé nán maané na rootha arékqedqe ?
5. Garralé garra akqitho kámmu zííne thayú?

Garra gundi holoñoníñ

Thabá dqúqúnúñ walá kqúkqi are

Maabí dqoñondí thá maabíyú míthil kqorí thá háráñú ñinéñ maané. Ashan aañá shari máába dqááñi thayú,maabí sqikqí míthil aagú sharíga ábune tha asqakqale. Ashan shúgó “Maabá shríga máába dqááñi,áné shibila maabá dqááñi.”

Tha maabí dqoñondí maré ñinéñ állami maabí shambá pqaaduulá thá giigí dqafaruqí álú na pqíshákqde tha álá mázá .

Másal: Tha märe pqúlá maabíéqí tha giigí abuuró pqishí

maré kqala: Thabá dqukqúnúñ walá kqúki are

u diiñí rakqasqi gúndi walá múfi amare.

U märe máthí kqala thá halaayú pqiishí mbá sqíqkí maabí thayúéqí

Märe máthí kqala << Hú tqorí dupqi misqé ñgúñ u Googíñbá thiñí thá kqañkqalañ thá märe ádqashiña maabá gii giñ máñ álú tháñ u mbá walá nááfaneqi tháñ u maabá bákqí giigíkqedqi u áné tqoora sha áné pqúláqí tha walá pqishí . Maabá dqááñí ma fédqí áné ápqishiña maabá pqálíé añ u sha áné kqiira maabá ma zoozo áné kqala << Agudi géé tha asqakqaleyú

Ma maabá bídógá ró thaarekqayú

U boorid tha añkqulangi

Mín añ pqiisha walá himma shílangi

Ma agudi álé tqorí ma gubangi

U lúúbá fiihúlañ thá shúli gundi

ma boorid álé shíñ dqoshi gishir gundi

Sha giñ móóthó sqákqakqedqé gundi

Áné muusqa thá gishir gundi

Tha áné shííla hulañ gundi

Tha mbálé álú maabí dqañondí ágaramiñá Allá tha alqúmur.

Ashan shúgo << maabá dqááñí dqukqúnúñ ma múshé añ áné zía míthil aañá dááro shúlí álkitaabú álú mbá adaarú .

Gíñ kqaligalá almásálaó ashan ma maabí dqañondí maadá gíñmáñi mbá gíolá mbá pqiishí gushiñiga märe Álla tha áné bááraga u gíñ shúúni shíñ tha áné móótha alú u mbálé shíñ walá thikuqí ílla aañá zíí máába dqááñí . Roothále ñinéñ kqaligane máábí tha allqílímálé mbá ma thithíq tha alqúmur ñinéñ maané mbá

pqúliñ márthé thoñorindú giidó mbá pqiishí . Thá álá pqúlá maabíeqí tha gíñ shúúni sqíkqí maabéqí mbá walá hali maabá dqááñí ndu, roothá ma akkadá zííqí mbá kqalí sha << Gadí mbá walá dqáñí bakqá dqakqiláné ñgó alú, Maabá dqááñí mushí bakqá deeqiñné ñgó u giné álmisgiinú bakqá núliññóne ashan huluqi thá shimiñá máábi dqóñondile ñinéñ maagané tham thám thálé. Ashan shúgo, buá álgínísá famíílúgú sha dáága máábá giidó alkúdaragú mbá giida ndú bakqá ásheherláneqigú tha gídi thabá dqááñígú thá maabí giidayú láázim álá thámaqigú tha albáál u álá muusqa hugú tha shimbilá adaarúgú ñinéñ maa méré mbá ma kqááli.

Giigí -2

A. Móótha thá dqokqothálégú holí tha búlúeqí tha ndu shambá zióóné thá garrayú.

1. Náñ kqaligalá sha thabá dqukqúnúñ walá kqúkqi are?
2. Maabí dqoñondí ma kqalígú shá méré madiñaqi na gíñ shákqallá tha abuura shaañiné mádiñ méréneqi?
3. Náñ kqálaga máábi dqóñondi sha hú tqorí dupqi misqéñgúñ?
4. Náñ maané na almáqaná kqalagá máábi dqóñondi tha diiñí rakqasqi gúndí walá múfi amare
5. Garra gundi holóñoníñálé nán maamé na rootha arékqedqe?

Giigí -3

M. Geerathá roothá ma daadólégú gesóólá mín thá garrayú háthú fútha thá tha almáqaná méré mbá adí méré tháñ.

1. Míthil kqorí thá hárañú
2. Míthil aagú bundoño
3. Hú tqorí dupqi misqé ñgúñ
4. Tqorí ma gubangi
5. Lúúbá dqeñethííyu

Giigí -4

giathá thá dqokqothálégú tha abuura

1. Maabí dqoñondí holí thá aañáñgáayú íli addáwrí dqafaruqígú millañ míthil thá mushe beebéyú, tha fuuda iibuurayú, tha albóóshayú, tha alú buurá giilá tha alkqabáleyú, tha alqíídúgú U thá shimiñ faafáru maabíeqí Háthú sáthagá hathú thámoothága ile shíñ na gíñlogú gii máábí dqoñondi u háthú gesóthá na rootha Fiilí háthú roothu tháqi thaalú tha alfásilú .
2. Tha akusqóóláyú hatháñ gárraóqí maabí dqoñondí shambá fárímáré maabíe shimiñ , shambá ádaafagu máré maabí,ú shambá pquliñ máré geedíe attaqarihá dqafaré ñinéñ ma rootha are, Háthu ásala thá dqúqúnúñ mín thá gíñ shákqalá máabi dqoñondilóyú háthú roothu tháqi thaalú tha abuurá u áámáábá ásalógá háthúne na shárraha tha alfásilú shambá daafaguó háthúne thaalú .

Giigí -5

Geerathá dqokqothá ma daadólégú holí thá búlúeqí háthú fútha thá tha ashabbahuá u thá adqafaruá . Mín tháló háthú asala thá mbá kqabí háthú gíathá roothá squriñí tháñ

másal Guusuoqí = muluoyu, harabaqí

sqaraqí = saffaqi, muusqaqí

Firí dóósó thááñí sááshéqí thále sqara áre

1. Bérígedíñané

2. Pqaaráné are

3. Pqárláné alú

4. Damuqi

Giigí -6

L. Geerathá kátaba baalálé zíqí thá búlúéqí háthú muusqathá katabá tha alkqaanúúná katabó tha alqaláámá hu kqeeró, mbá hu shuriñó u mbá róóthá roothó máámanañ.

Abatha addúkqush addúkqush kqúllu yóóm are u tha bá gígísq thá hu damdámqi tha alháluayuéqí shá pqudá arrádí áá tháma ile alhábaréqí ashúqúlá masuolíqi tháñ ñinéñ maané Assáqá pqudíli arrádí mbá alqahbaaré Itiobíó arrádí mbá alqahabaará adaarú mbáñgúnúñ mama Bí Bí sí wálla Bósio of Amérika Dookebelé walla arrádí faránsa mbá alqaalamú u arrádi alqahbaarú mbáñgúnúñ alhábará hallíyú kúllu yóóm ñinéñ maané .

Giigí -7

I. shákqala thá roothá squriñ í thá roothá ma daadólégú holí thá búlúéqí

1. Thaaarthéqí
2. Dqoosha
3. Dqafaruqí
4. Shímiñ
5. Hulañ

Kataba thá feesha

Gíñ kqalgalá sha kataba thá feeshá katabá kátabilá míthil giñ madiláqi tha are, mbá haliláyú thá ile, mbá mómúliñláqi tháábá u álé gésága roothá sqapqi thá ile sha áné agora maabí na alú ñinéñ maané .

Giigí -8

E. Gásama tháqi tha abuura háthú ázzalathá rootha al úmáñ háthú kátaba thá m íthil kataba thá feesha shambá gárró hathúne thá garrayú .

Rootha dqaakqa tha almásal

Gíñ daafaguoga máábíqi thá guugúdá máreyú shá méré pqúliña gíñmáñi tháñ m íthil thá mushe beebéyú,tha alq írisú, thá sheehiñuayú, thá shimiñ faafárú u gíñ pqúliñ méré roothá pqiishíqi tháñ u mbá áshuntiñ méré roothá shúúni tháñ tha array dqúguri ma pqishi thá ile ñinéñ maané.

Giigí – 9

U. Geerathá rootha dqaakqa tha almásalalégú ma katabá thá búlúeqí háthú fútha thá tha almáqáná máre .

Másal kquria walá fiá assimakqedqé.

Gíñ gíó máába mbá shúúni walá maadu ñinéqí

1. Thabá dqukqúnúñ walá kqukqi are
2. Dííñi rakqasqi g úndí walá múfí amare
3. Shúlí busqañú walá dqisqu álu
4. Kqóro ukqóro walá áhoru are
5. Fúúfúr walá pquliñu buuna
6. Mú ólí buubuda
7. Hú tqorí dupqi misqé ñgúñ .

Giigí -10

J. Móóthá thá dqokqothálégú holí thá búlúéqí mbá ma assé háthu moothá thá sha <<,assé>> u mbá ma busqáñ shíñ haáthú móóthá thá sha << busqñ>>

1. Maabí dqoñondí thá guugúdá máreyú mbá zígá méré walá hííá álgrayaalúgú.
2. Alqúmur sha kqallá sha ma almúndurá assé ñinéñ maané ná roothálo.
3. Alqúmur min mbá adíné thaarthéqi alqílím shíñ adí ma agundíéqí .
4. Aqolí ássamanalé walá ma faragalá shimiñgú walá gíí gíñmáñ.
5. Thá álé olú walá gíñ fédqi ííahulua tha míhile ñinéñ maané .
6. Maabá dqááñé tha alqúmurú nagásí na ñéésqá kqedqe .
7. Maabí dqoñondí gídi thoñorindú dqafuqí mbá fání méré shimiñ tháñ .

Roothá áhathiiyú/ashqír /mbá ndú

Roothá áhatthíyú mbá ndú walá gídi maamánáñ mbá góthíne are ñine dqukqúnúñ. Lakíín ashaqáb kqíllíñ ñinéñ gothíne are. Rootha ahath yú mbándú thá roothá ñinéñ ádqafarné geedí pqeríñíeqí thá haara ñinéñ maané. Roothá ahathiiyú mbá ndú tha alqírisú, tha alqíídú ,thá pqaaliyú ,tha aqiilí geedúyú,tha alhúbú ñinéñ giilénegú u dámí roothá apqíshuó ,mbá ashuunuó u mbá átqaasó ñinéñ zíiné thayú.

Roothá ahathiiyú mbá ndú wala gídi aañá mbá giiláne mbá mañiné hú muusqa azzamáná adóóné maaba thaalú gádarné áné gia u gíñ giigaláne sha áné áhatha maabíyú/ ná múlíña/ maabíqi na bishi sha álé rithiiña gíñ kqabóólá . Rootha áhathiiyú mbá ndúlo gíñ giigaláne sha álé ábadqiiña maabí ma shaatqirqí tháñgú u sha álé áhatha bishí maabí ma shaatqirqí tháñgú u sha ále ahatha bishí maabí walá mbá pqishiga gígitháñ shá méré gia giigí .

Giigí -11

Gásamatháqi tha abuura háthú kátbáthá roothá ahathiiyú mbá apqishuó u mbá álharbú háthú gárrathá thá alfásilú áá máábá ágarrañí áné muusqa hathúéqí ma zííqí aañá harábóónér háthúne.

Giigí -12

L. Geerathá roothá ma katabálégú holí thá búlúéqí háthú kátabathága mbá dqafarumárétháñ.

1. Mbá pqiishí
2. Shimmibil
3. Líída alú
4. Mbá tqokqoló
5. Dqafaruqígú
6. Rootha nagala
7. Alqájes

Giigí -13

R. Geerathá roothá ma katabálégú holí thá búlúéqí háthú áhulutháqi tha mbá adíné tháñle mbá zííqí thá ‘I ’hu tha mbá zíqílé thá ‘A ’hu

‘I’

1. Maabá ágarrañí
2. Jáárad
3. Yámúth
4. Alkáámisha
5. Alhakíím
6. Didqáñgañ
7. Gadígadííyu
8. Ásheheránéqi
9. Fárishimiñ
10. Damuundu

‘A ’

- I. assabún
- a. lidí bíshí
- m. geedí gárraqí
- I. annaamusía
- d. maabá dqááñí
- e. thiñ zílíqi
- b. faru ndu
- u. addáwa
- j. thóóhanáqi
- h. kqakqálá ndú
- k. thoñorindu

Alú limmá akqusqó

- Thá akqusqóóléyú hatháñ gárraó alkqaanúúná kátbú thá katabayú mbá daagané almáqana.
- Hatháñ gárraó shambá katabílá kataba thá feesha míthil gíñ madiláqi.
- Hatháñ gárraó roothá áhathiiyú mbá ndú na gíñ katabigaláné u alfááídá daané .
- Hatháñ gárraó rootha dqaakqa tha almásal mín aañá thikquuné u maabikqedqe.
- Hátháñ gárraó addáwrí ílí máábí dqóñondí thá maabiyú u shimiñ faafaré mare mbá fárímáré .

Dqokqothá íyú moothó

1. Kqeerá thá hu na annúfáqá álkqaanúúná katabó?
2. Kataba thá feeshá sha ñíne u náñ kátabigaláne ?
3. Rootha dqaakqa tha almásal náñ náfaqagané ?
4. Náñ kqalgalá tha thabá dqukqúnúñ walá kqúkqi are ?
5. Maabí dqoñondí ma kqaligú sha méré pquliña gíñmáñí mbá shákqallá tha abuurá thá náánó mádiñ méréneqi ?
6. Min thá giigí máábi dqoñondiyú ándí walá mbá thikquqí tha assúúgú ?
7. Náñ kqalagalá sha shúlí busqañú walá diishu álu ?
8. Roothá áhathiiyú /ashíqir/náñ kátabigaláne ?
9. Roothá áhathíyú náñ walá gídigané maabá góthíne are ñine dqukqúnúñ.

Añgundí maada iiabara

Gíñ gárraó háthú tha akqusqóóléyu kqíllíñ daógalá hathúé assandúúkqá zíundú mbá ábarilánaqi thayú shambá híóné hathú alú . Ashan shúgó ma hathú ákkadí sha hathú fágadó rootha alú daólá hathúéqí ma híó hathú alú mapqishí gia thágá “ ” alqaláámálé walá ma híóhathú alú shíñ márri wááhid giathá ga “ X” alqaláámálé mahíó hathú alú baalá shúgó ma gíñmáñ zííqí mbá fédqí íyyú moothá giathágá “?” alqaláámálé maré tharthéqí ma fathu are.

Annímira	Rootha alú ábarrláqi		X	?
1	Ali fúthó rootha tha almáqáná shábbahauqí u tha almáqáná dqafaroqí.			
2	Ali fágadó alkqaanúúná roothó thá katabayú.			
3	Ali fágadó shambá katabílá katabá thá feesha ma gíñ madí.			
4	Ali fúthó rootha dqaakqa tha almásal.			
5	Ali fágadó gíñ dqakqigalá rootha tha alma sal u aafágadó shambá katabilá roothá áhathiiyú			

Akqusqo tamáania (8)

Míhi tha alqáádayú

Alhádaf : Min mbá kqódi háthú akqusqóléqí

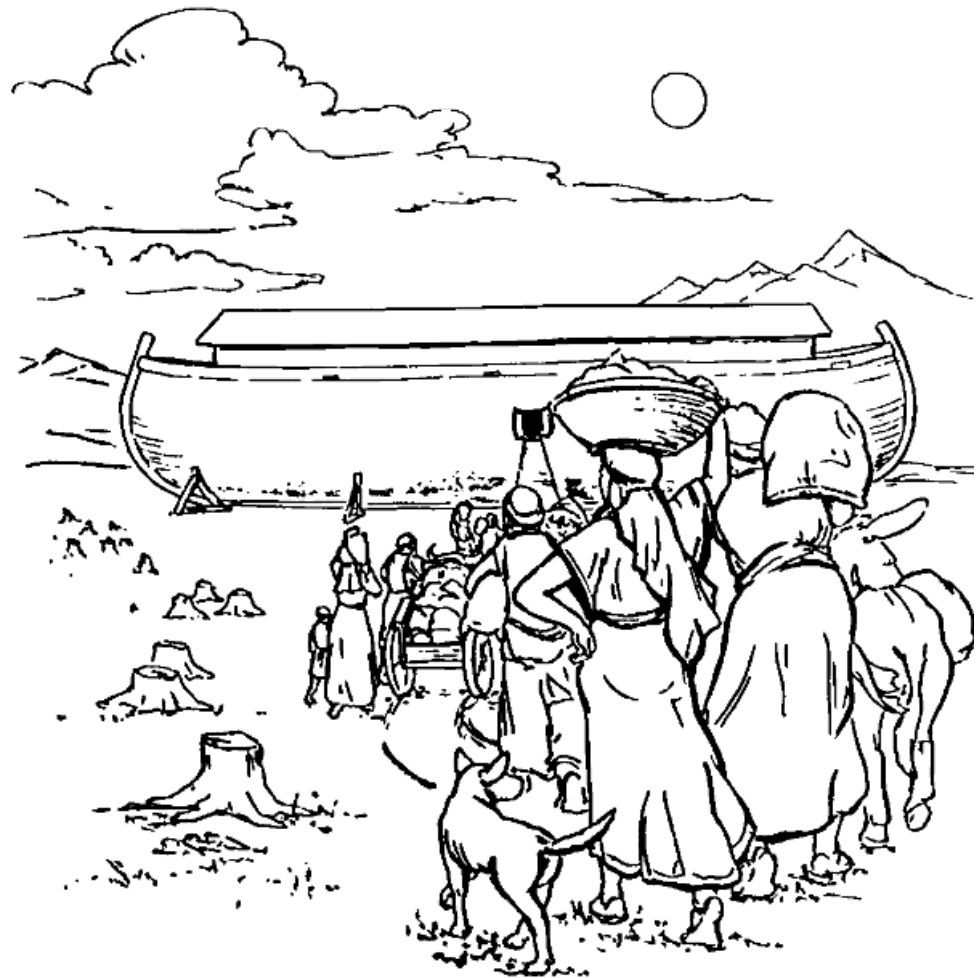
- Háthú kátabathá u háthú rootha thá na addáwri ílí mihí tha alqáádayú.
- Háthú náfaqatháqi tha alkqaanúúná akqaalatquó háthú gíathá akqaalatqua u iiroothua .
- Háthú giathá roothá áhathiiyú u roothá shúkquthiñ alú mín thá rootha alú kqaliyú sha míhi tha alqáádayú.
- Háthú fútha thá rootha kqiira tha almáqana .
- Háthú dímaathá ndu na roothá ma dqaakqá tha almásál walá mbá maandu dimmá.
- Háthú áfariñuthá gundi na rootha kqiira tha almáqana u háthú áhuhathá álú na rootha aré u na rootha gundi kqedqe.

Dqokqothá tháríláqí gabulí garra

1. Náñ shábbaha hathúeqí sha kqaligalá tha míhi tha alqáádayú ?
2. Náñ shábbaha hathúeqí sha kqali galá tha alqááda? shárahishútha .
3. Náñ shábbaha hathúeqí sha kqalígalá thá alqááda shúúní?

Akqusqo Tamánia

Míhí tha alqáádayú

Garra gundí dqukqúnúñ

Níñé pquda thoñor

Alqáada gíñ dqáñíyú mbá gídi alhurtqáyá dámí gíñ hórí añ ñine thayú ñinéñ maané . u mathí dámí gíñ madí tha are u mbá walá madí tha are ñine thayú. Alqáada buri gíñ náfaqa búá ábúúrá máábi dqukqunuñi tháñ álú ñine thayúéqí u alkqaanúná guugudú ma dqukqúnúñ u shambá náfaqaláneqi tháñ na gundi amadquákqedqe. Mín tha mbáloyúgu holí mbá áháthí míthilí alfígirgú, alhíbiragú, aamanagú u allamá dqafaruqí ñinéñ ma méré . Mbálégú shíñ kqílíñ thithíqká añ gundi maadó géedí ndiimiluéqí ñinéñ maané mbá ádqañthiñá méré thá guugúgúdá máreyú ma dqukqúnúñ mbá tqáu wwaláqi mín záman u mbá mazuo méréqi tháñ ñineñ maané .

Ma álé zíqí shambálo, allamá gígi maré mbá lo giigíñá méré pqiishá álqaadókedéqí tha áné damu ndu . Iakín mín alfáídá máre attáqábá máre ñinéñ gorí .

Hzüúzuñ holí múñgúnu na iiqallamáñgú tha alqáadayú mbá giigíñlá tha azzamáná mbá tharahuyú mbá áshilu guugúdá míhúyú mbá pqeriñ madíléqi shókqoñ. Mín thá máreyú mbá pqeriñ madí u mbá gádariña añ gia ma almásal. Mbá zíqí míthil rootha , ahadqua gabul alqúmur u míhi alú dquosha tháñtháñéqí/ sha bakqá híi méré thá roothá adaarúyú. Roothálé hasqúlo alú ñeená dqááñi maré thá aagu alúéqí u iibuubúdqíña thá roothá adaarú álú u thá giigí dqafaruqíálú thá maabíle . Mín thá rootháleyú álú kqíllíñ gíñ máhaní ashan giigí zíqí shambálo tha bakqá damuné ndu lé gadí gadíyu thá gídiga mihí thoñorá dqááñi mbá ákqithu méré ne ndu tháñ ñine ñ maané. Míhi mín aamana u alqihtrámá máre alqáádéqí u thá giigí álqaadó máreyú thá gíñ sqíkqí márt héyú mbálé kqíllíñ hámalí méré u méré áshilu iyú méré tháma ile ma álé dúrri maré shambálo assábábá álqaadó na gibila. u mbálé shíñ badqíá máre ñiñéñ pqúliñinéqí.

Ma dqafaruqí thá roothálele wálla thá roothá álqaadó álú mbá dúrriqí ziga mihí mbá dquoshágane iyú thá fódók thá méré kqiira rootháyú, thá méré áshuriña hu u shá méré kqáyyara . míhi ma fááris u mbá bádqí bishílogú dquoshá iyyú thá méré hia tha abashoyúéqí mbá kqaazí thá méré thóóhaqi na ziizí thá thoñorindu kqíllíñ mín thá míhi ma booridúyúgu u mbá dquoshá bishí thá méré áira rootháloyú, añ hasqula dqikúnúñ añ hoshala thá tháñ thá garrá kqalíyú tha niñe pquda thoñor mbá ádí pqeriñi thá garra gundí holóñóniñú.

Giigí -1

I. Móótha thá dqokqo thálégú holí thá búlúéqí thandú shambá zíné thá garrayú.

1. Sha ñíñé pquda mihí thoñor tha alqáádayú ?
2. Náñbálogú buri álqaadá alú maabíéqí thá guugúdú mbá náfaaqí?
3. Náñ maamaré na gíñ kqalígalá tha alqááda shúúní thá mihíyú ?
4. Alqááda mbá shúúnílogú zíaga mihí dqaoshágan iyyú thá maré thóóhaqi tham mbá pquíshúyú éqíá?
5. Garra gundí dqukqúnúñálé rootha arékqedqe náñ maané ?

Garra gundí holoñoníñ

Niñe pquda thoñor

Ammá zúbéda Baabákir niñe músháñá ma ooqól tha azzámáná shúúniyú assáqá aamaniñlá << tha niné walá hííqí thá guurúeqí >> ñinéñ máané, mbá walá hímmá álú ñééná álqaadó alú u mbá gádaré tha áné hia tha abashó ádáará ádáará álqitobiyóyú álú mbá gádaré áné ahulu sqíñákqedqe ndu mbá musháñá pqiishí mbá Álqitobió ,Níñe bádqiíqíló nán shábbá háané na thoñorarakqedqe ?

Ammá Súbéta thá aañá máreyú << Subéta agúr niñelé ñinéñ sqúlláne u aañá maané ooqól thá zóóná tha Asósayú tha alwarádá (alqiidará Mange)tha añ baalámáñú mbá sqúllá tha kqúúdiyú mbá thikquqí mín tha almadíáná tha Asósayú thá 56kiilo mítir alú ñinéñ maané mbá thikququqí mín thá Mánge almadíína thañor aañá híímúnzu tháábá álú pqiishíeqí . Azzámáná olalá amma Súbéta thayú mbáló azzámáná ma gambí ñinéñ máané mbá walá hásábílá thayú tha híí níñeqí thayú thá guurúeqí tha áné ahatha are alú thayú tha áné gia gíñmáñ .Azzámánálo agoñgór dqukqúnúñ walá ziaqí mbá ma níñemáñe pquupqúd tha áné híaqi.

Azzámánálo azzámáná are míili u mbá alu ñeenó ñinéñ maamañné mín thá gíñ úgiñláyú mbá ma alqáádá shúúni musháñi dquudqúsq, ndu sqííña u adamalhorria ñinéñ máané.

Lakín thoñorá amma Subéta baalá dqafaruoqí tha mbálele > Thoñorákqedqe ma ále huashu áre shambáló walá ñine thám aile u alú thíríeqí ma ñine ále gúdí thá idékqedqe u tha geedíkqe,áné haala aañiyú tha abuurá géedí Beníshangúl híoqígú tha adáárúeqí thá méré hááraba añgundi shooshól , alú ñeená álhorrió mbá ziaqí u mbá kqábí alhábará álhorríó mbá fía maabí míthil kquluñ shambá subéta baró móótha are hoshalá alqáádá adaarú álú tháñ thikqané tha walá mbá da thoñor míhíeqí tha méré hía gur alhábará mári iléléqí ñinéñ maaé . amma Súbéta baró dquosháyú thá fódódók u kqitha sqíríñi tha áné bákqá alqááda ma agundí u geedí biilókqedqe thá hulañ.

Ñiñe kqaba alhábar lámín thíkáné ma pqiishí thoñor aañázíí ájjabaha. Mín mbá thíkqánané ñine sállámá geedí u gíñ gíídáné thá hánduñ kqíllíñ Álléqí u geedí holíeqí thá ñeerayú .Ammá Súbéta dqukquo róóthá géedíkqedqeqí u mbá bóólokqedqe gashaqí thá roothá adaarú álú aañá haaranané tháñ thá ñeerayú lámín gasha hu.

Ashan gíñ bíllo zía ñine tháábá dáané athuruhá adaarúeqí. Mín thálo amma Súbéta walá shúríná hu.

Áyyu aañá haliné aañiyú tha abasho zíqí gíñ móthí ñine thaayúeqí illa ma guuguriña kqóódé mbá dámne thá aagu ma ajel u tha albáákqa, mín aañá sqíñnáné geedí bashuqí ndu tháñ. Mín tha abashó adaarúyú mbá zíaqí abashó ziaqí thá Hóómasha aañá sqúllá añ tha Gúúgú ñinéñ zíaqí mbá mulí aaguqí . Ashan má abasho kqaasí u má íyu mushe.

Athuruhá zia thííthí Gumandán Áádam Zurúr ñinéñ máágane agúra beerú . shambá galuo añ áné kqala amma Súbétéqí tha << Halás iiyú walá mathí zíqí mbá gushiñ guuguriña, hatháñ kqithalá gundi, mushenné zíígaña, shupqé gabul áné ñoona tha ñgó ádá da alhábar u walá mathí zíqí thalé mbá mambáqa tha iyú níraqí>>

G/G Nañ shábbaha hathúeqí tha kqalalá amma Súbíta ? U assábábá

Naano hasqúla absho wálla náñ bashuogalá u náñ shábbaha hathúeqí tha kqálagalá Agúra beerú Súbétéqí tha shupqé tha walá mathí zíqí mbá ma mbáqá ?

Shambá kqálalá amma Súbétéqí shambálo, hoshalá añ tháñ má gundíeqí miiluoga añ . zañzañáqí tha alú ñeená mihú zíqí u íyú shíluá álhoríóané kqala << tha ali ma niñe ñinéñ kqaligalágeqí thá shupqáí? Ndá kqalí tha walá niñe gádarí áné pqúa múúyú ? walá madi máábilé tha assábábá róóthaalé ñinéñ híogálíqí tha añ thóóhaqíá >> ma rootha álé zíqí shambálo geedí thá benishangúl damuo thabágú lémin maré áshuriñá alhoría ánamu míhi thá maabí fááléle thá giigí dqafaruqí álú mbá adaarú.

Amma súbéta walá gashaqí maabí thá gundi nine damuo thabá lémin maré ashuriña attastqúr mba pqúlíñ thoñori ndú álhoríóqí tha ma dqukqúnúñ u ñine sállámá agoñgórindú mihúqí tháábá u ñine gíalá ma aré mihú mbá álqawwalú thá Benishanbúl Azzámánálo gabul algráya áné ma mbá máábi kqíllíñ ñinéñ máané .

Lakín ammbá Súbéta thá añ gundi shooshalá álgiryókqedqe ñine pqula maabíeqí tha míhi gádarí maré gía gíñ kqíllíñ thá maabíle u sha gádarígú maré áhia thabá thá giné áshíddó alú mbá sqíkqí u walá zíqí na gíñ gori maréqí. Amma Súbéta baró horaqí ma gooshá tqokqoló mbá álhoría míhú mbá gadarilá álá hasqúla ma almásal thá míhí dqoñondí mbá thá Itobiayú ñinéñ maané. Mín thálo amma Súbéta mathí

kqitha sqiríñá ma gosh mbá thámílá hu tháñ tha álá pqaara alqáádá shúúní are tháñ míthil dquudqúsq busqikqe yaara u shambá ábadqiñlá alqáádá pqiishíqi mbá adaarú. Roothálo baró ñinéñ hora ma shimiñ u mbá máhaní tha nine gádarí áné rootha u áné gia gíñ zííqi ñine thá bishi ma sharma alú ñeena .

Agúr niñelé Súbéta baró pquda thoñor míhiéqi thá méré gárre u thá méré thikqa alhoría gíñ kqílliñ ma dqukqúnúñ thá maabíle lé aañá maané. U mín mbá thámálá ñine ma halá álhakumú mbá míhú walá ñine límá thábákqedqi tha áné dqóño sha. Lámín ñine músháqi áyyu aañá zíí róótha híinéyú míthil maabaidelé áné muusqa u áné fará shimiñ u roothálo gashaqi ma gíñ ámasqiláqi tháñ algráyá míhúéqi . Thoñorindu kqílliñ mín maamó maané ile na giigi ámmá Súbéta áyyu maabá rísqi kqórí álá kqalagá <<Tha gooráño na Subéta agúr niñelé >>.

Giigi -2

A. Móóthá thá dqokqothálégú holí thá búluéqi tha ndu shambá zíné thá garrayú.

1. Náñ sqúllá ñné pquda thoñor alhoría mihuéqi ? U náñ sqúllá aañá olaláne?
2. Ándí azzámáná huha mihíqi tháñ mín thaalú ñeenayú tha alqáádayú ?
3. Náñ íishaga níñé pquda thoñor alhoría mihuéqi sha walá ñine adíqi mín aañá abashuó ?

Giigi -3

M. Móótha thá dqokqothál égú ma daadó thá búlúéqí mbá ma assé sha “assé ”u mbá ma busqáñ shíñ móótha thá “busqáñ”.

1. Tha azzámáná dqáfáreyú musháñí arrutqaanó walá gagaraañígú thá almádarasayú .
2. Mihí dquudqúsq tha alqáádá arutqaanóyú lé azzámánálé zígá máábí dámne hu.
3. Dquudqúsq dáqabi míhi thá ooqólú
4. Míhi aqoligíña tháñ tháñéqí ábuuraañ míhiqi walá sáwajaqígú.
5. Mihi tha alqaadá albartóyú walágidi ańgú.
6. Roothá alqaadó mbá dúrraqí walá zíaganíñé dquosháganéyú tha áné kqáyara.
7. Niñé squlalá Subéédá álú ñeená álqaadó thá míhiyú walá hímmá ñine

L. Geerathá roothá ma katabálégú holí thá búlúéqí háthú fútha thá almáqáná méré shambá zííne thá garrayú.

1. Dqoosháyyu
2. Dquudqúsq
3. Buubudqiña
4. pquda thoñor
5. shúnííyu
6. Haarulá tháñ
7. ma ile

d. Geerathá roothalégú ma daadó háthú gásamathágaqi tha abuura hathú shakqala thá u háthú madiñatháqí tha alfásílú.

1. Alqáádá álbartó mbállé zííhú azzámánálé.

–na pqííshákkqedqe

– na shuunákqedqe

Akqaalatqua

Gíñkqaligalá tha akqaalatqua gíñ gii máábi hóloñoni/abuura hóloñoníñ mbá gídi alháámákqedqe mbá gíílá thá thoñori ndú pqííshí ñinéñ maané.

1. shambá jáhasíla akqaalatquaqi

Array alú buura mín thá rootha aréñgúnuñú

Máseal- mín thá gíñ ma katabáñgúñú

- mín maabí gárráaqí tha ndu

- Mín array buuró háthú alú mbálogú háthú gésáthá na roothá arékqedé háthú fuufdqthá thá thá gundi amadquákqedqe.

Akqaalatquá mbá jáhasó háthú gabula háthú giathá maabí thaaré háthú tharátha allamiñá .

Gábula hathu hosolothá aañá giiháthú akqaalatquá u láázim háthú ásqaroothá boolíngáma, u ooríngáma ma pqishí.

2. Shambá giilá akqaalatqua

- Roothá alú kqaalatqu háthú thaalú láázim háthú tharáthaqi pquupqúl maabíéqí.
- Láázim háthú daathá rootha aré thá gundi amadquákqedqe.
 - ma hathú álé zííqí tha akqaalatqua alú bakqá hibí háthú añ.
 - mahathú álé gii akqaalatquá bakqá gii háthú iimumuluñuá shúúní.
 - Maabá gii háthú akqaalatquatháñ gíñ roothó maré háthú múúfathá tha azañzaña na roothafíilí u láásim háthú jáhazathága moothá kqedqe.
 - Azañzañá múúfó hathú tha alwárga asqomo biiló bákqá gárre háthúne ma álé madíléqi míllañ láázim háthú gárrathá ma gíñ dām háthú thaalúñgáma.
 - Rootha fiilí gii háthú tha akqaalatquálóyú láázim áné ma mbá shoohiñ maabí dqóñóshí mbálogú /mbá huluqi thá añ gundi maadá márele.
 - Láázim háthú dqííñathá alú na azzámáná daólá hathúéqí akqaalatquaéqí.
 - Bákqá áhathi háthú array walá mbá zióqí tha akqaalatquayú.
 - mín mbá kqódí háthú akqaalatquaqí láázim háthú shágarathá maabí sháhadóqi mbálogú.

Giigí -4

L. Geerathá rootha alúlé ma daadólé thá búlúéqí háthú gásamathágaqi tha abuura háthú gíathá shambá gárraó háthúne thá gárre beloyú.

1. musháñ alú daadó tha array abune u

2. musháñ alú daadó tha arraykqedqe.

I. Rootha alúlégu maré holóñoníñ kqaalatquthá thaalú ma álé thámgalá albáál lámmin áné hu há mbá gooróqi u mbá gooróláyú.

Giigí – 5

D. Móótha thá dqokqothá ma daadólégú holí thá búlúéqí thá kataba.

1. Náñ kqaligalá tha akqaalatqua? shárahthá thá booliñgáma.
2. Náfar gádarí áné gía akqaalatquayá?naanóqí.
3. Mín wááné gádárlá sha álé buuro array akqaalatquó alú?
4. Kqééráthá hu taláta shambá jahasílá akqaalatquaqi.
5. Assáqá giilá akqaalatquá náñ kqabílá thá máábí thámmí albáál shá méré thará maadá?

Giigí -6

B. Gásamatháqí tha abuura hathú gía thá dqokqothá ma daadólégú.

1. háthú dqokqotha thá míhíma wallalá mbá almakitabú lé mbá zíqí tha almádarasayú náñ maané na addáwrí íí mihí tha alqáádayú háthú jáhasathá kataba baalá kqosqí tháñ háthú garra thá haapqúñóathéqi tha almadarasú/tha a (fásilu).
2. Gásamatháqi tha abuurá háthú ásheerúthá addáwrí ííla mihí tha azzámáná dqáfáreyú u thá mbá azzámánáléyú háthú gíathá iirothua tháñ tha alfásílú ma álé thámga hathuéé máábá ágarrañí ile sha áné muusqa hathuéqí aañá sholóháthúne.
3. Gásamatháqi tha abuura háthú geerathá rootha alú daólá hathuéqí mba shákqalóháthú tha abuura mbálogú holí thá belóéqí háthú thóóhatháqí tha alqáíná roothá áhathiyúyueqí / ashíqir/mbá fédqi hathú háthú katabatha u háthú gárrathá ahaapqúñóathéqi tha alfásílú .

Alkqaanúúá roothó
Shambá giilá rootha akqíthó

1. Rootha akqíthó hú

hu ñinéñ maagane agúr

Másal-1, Maabá dqááñi mbá maa hú pquupqúlé hu ñinéñ maané.

Masala 2 Alqarabía galábóqí thá kúrumúk

2, Rootha akqíthó giigíyú

giigí ñinéñ maagane agúr

másal-1, Galábóqí thá thóñorú

mása1- 2, pqeriñí assabá

3, Rootha akqíthó ziiziyú

zíizí ñinéñ maagane agúr

másal-1, beñení millañ

másal 2, galazí gallas

4, Rootha akqíthó gíñ thapqílá roothaqi tháñ

másal : ma gorthé

Tha assúgú, mbá sqawarí, le, hatháñ

5, Rootha akqíthó gígí iipqúlpqúl

Másal: Gíidí addúkqush

shókqóñ addúkqush

Giigí – 7

H. Geerathá roothá akqithólégú háthú daathágá almáalgú hóloñoniñ hólóñoniñ min thambá madiháthúyú tha alúñgáma.

1. Rootha akqithó hú

2. Rootha akqithó giigiyú

3. Rootha akqithó ziiziyú

4. Rootha akqithó gíñ thapqíla roothaqi tháñ .

5. Rootha akqithó gígí iipquupúl

J. Gásamatháqí tha abuura háthú geerathá roothá ma daadólégú mbá holí thá búlúéqí háthú áfaruuthá gundí mbá ma dqokqotha,mbá ma ndu daadó u mbá gídi hu ashuriña.

1. Ñgó shíbiló míayá?
2. Guurágé fírí alú mín tha albíírú .!
3. Áháthaqí mín thá mangífa alú !
4. Gadílé walá thámi maabá ágarrañié íle.
5. shaañiné gíóñóqi gídí

Addór -28

Alyóóm-1

Giigí -9

K. Geerathá kqiira thá roothá ma daadólégú holí thá búlúéqí háthú fútha thá sha mbá haalá háthúneyú gabuli mbálé.

1. Náñ zígáñó ma zílí bákqa ró alú .

=

2. Náñ zígá ñgó áre álú ma marú bee ñkqomaláné.

=

3. Ñgó zíí áre ma ró adóóqí thá shunagáñ .

=

4. Gadi giigí díidine.

=

5. Bákqá kqithiñó boolíqa alú thá háráñá baadqí.

=

Giigí -10

U. Tha abuurá háthú móóthá thá dqokqothálégú ma daadó thá búlúéqí shambá gárraó háthúne tha alhíssá dqafáreyú mbá gúida rootha alú kqalí tha akqaalatqua.

1. musháñ makqalí sha áné hasqúla idé tha arráykqedqe u ma ííshaga ábuné náñ maané ná shuunákqedé u na pqiishákqedqe ?

2. Rootha alú holóñoníñáló náñ maané ná fuufúthá máre ?

Addó -28

Alyóóm -2

Garra akqusqó alú limma

- Tha akqusqóóláyú hatháñ gárráo rootha alú kqalí tha míhi tha alqáádayú u addáwrí ílí méré.
- Hátháñ gárráo alqáádá na thoñorindú shúúníkqédqé u mbá pqiishíkqedqe.
- Hatháñ garráoqí shámbá jáhasilá akqaalaquáqi u thoñorindú jáhasiláneqi tháñ lé shambá gííláne/ shambá daaláne /thá thoñorindú alkqaanúúnúkqedqe ma madqu gundi.
- Hátháñ gárráoqí shambá múfilá azañzañá tha akqaalatquayú na roothá fiilíkqedqe shambá daógaláne moothá.
- Hatháñ gárráo shambá gíílá rootha akqithó bíllo dqúguri mbá walá da almáqaná alé huá tha mmánáñle sha áné da almáqana.

Iiyú moothá akqusqó

1. Náñ giigaño míthil maabá híbí añ ? roothá maa hú pquupqúlé náñ wákkalné?
i,wákkál aañá giigiyú a, mbá gíñ áhulu roothaqí m,mbá wákkal aañá hú
l, mbá hííqí aañá hú
2. Ándí roothále mbá walá gíílá assáqá akqaalatquó? i,azáñzaña muufa a, roothá walá shoohiñ
maabí dqóñóshí daadó m,añ hiihíb l,a u m, mootha ñinéñ maané
3. Kqééráthá hu na alqaadá shuuní mbá thikquqí thá azzámánéléyú.
4. kqeera thá hu shambá jáhasilá akqaalatquaqí u shambá daaláne thá guru.
5. Míhí ázzamanalé gádarí méré shááragá tha attálimíá adaarúyúá? walá pqari alqááda aregú.

Añgundi maada iiabara

Gĩñ gárraó háthú tha akqusqóléyú daógalá hathúé assandúkqá ziundu mbá ábariháthúneqi thayú shambá híóóné hathú alú. Ashan shúgó ma hathú ákkadí sha hathú fágadó rootha alú (annú kqutqá) ma daadó ma pqishí giathág alqaláámálé “ ” walá ma híóó hathú alú shíñ gía thága alqaláámálé “ X” u ma híóó hathú alú baalá shúgo wálla ma gíñmáñ zíqí mbá kqabí háthú sha álé móóthayú giathága alqaláámálé ? maré thaarthéqí ma fathu are.

Annímira	Rootha alú/annúkqutqa	✓	“ X”	?
1	Ali fágadó míhí tha gídí addáwrigú/giigí/.			
2	Ali fúthó roothá shábbahauqí u mbá dqafaruqí.			
3	Ali fágadóóqí shambá giilá akqaalatqua tha alkqaanúúnákqedqe.			
4	Ali gíóó roothá áhathiiyú u mbá shúkquthiñ alú mín thá roothá alú kqalíyú tha míhi tha alqaadayú.			
5	Alí fágadóóqí shambá fúthilá rootha kqiira tha almáqana.			

Akqusqo Tísaqa

Añkqámúru

Alhádaf: mín mbá kqódí háthú akqusqóóléqí

-Háthú kátabathá roothá squriñí thá tháoñorindúkqedqe.

-Háthú áhuluthá rootha asqomoqi mbá daa almáqaná u walá mbá da almáqaná hathúgíathá rootha tháñ

- Háthú kátabathá sqasqariña tháñ.

- Háthú kátabathá ashíqír/roothá áhathííyú.

- Háthú náfaqatháqi tha alkqaanúún hathú gíathá gígíñgúnuñ.

-Háthú fútha thá kqííra thá almáqana.

-Háthú áfaruthá alkqaanúúná katabó gundi.

Add ór-29

Alyóóm -1

Asakirááná thá Gulallé

Dqokqothá tháríláqi gabula garra

1. Náñ shábbaha hathúeqí sha kqallgalá tha añkqámúru ?
2. Náñ shábbaha hathúeqí sha ámufíñ maaba añkqámúru ?
3. Añkqámúru shaañíné shábbabañé hathuqí sha pqaril ááne are ?

Assakiráná thá Gulallé

Ndá madi hú thá Gulallé ma attájírá misqo?

Assáqá mbá dqokqothíño aañíyú sha ndá attájírá misqo thá markáto lé thá Gulallé ála kqala ñgóqí “tha Athíñbándú”wállá ála kqala ñgóqí tha“Assakiráán Athíñbándú”ñinéñ maané. Thá aañáloyú walá zííqí na maabá shólí Athíñbándú thágígíqedqe. Ála kqala ñgóqí tha Attájírá misqo walá zííqí ma sharma Athíñbándú thále mbá madi hú.”

Áyu gíñ gii máába thá sqakqa alú walá dqukqí gashí ñinéqí ma attaqaríh. Mín maadá madilá Athíñbándú mín mbá dqokqothíño aañíyú lé na ziizíkqedqe ñinéñ wássaflá ñgóqí. Ála pqúláqi tha ma ñgó adaqí thá thoñorú maabá thíkqíño ma dushulíndu, ma bilisdódóñóyu u ma shaburi bush ñinéño mbá walá mula kqísqeqí u almakás. ma thíkqáño assúbu alú u ma roothágaño walá pqudí ndúkqedqe hábba tha áné rootha , lakín arrágigíe ma geerá algasáásá áhóróné u ma kqabásqané na booloyú gori gálí gaalo thá guula. ma booshé ma geeré ,ma roothé,ma háaré u ma ámásqáqí míthil almakarafón ñinéñ maané.Are mbá giishuéqí mín mbá máthóné mín thá mísqé álú shimbílú thoñoriyú kqíllíñ ñgó thíkqa ma kqedí thá maabíle mbá ma diné u mbá shóline ashan walá mathí gídi alfárala.

Geerákqedqe maabíeqí walá gádariño thá ñgó fágada ma alqáiná géérá mbá ájjeeshú ñinéñ maané wala mbá áshaqabú ashan shambá zíné ñine thá bishi ñineñ daanáne. Assáqá geriné maabína booloyú halíyu mílañ. Lakíaddn gíñ kqaliné dqukqúnúñ walá halíyu u walá gádariño ñgó fágada na roothá húhíqi mín ñine thandu.

G/G : Mín thá garrá akqithó gárroo háthúyúgu mín thá beló ma híó háthú álú “ Athiñbándú maabá zííqí shaañiné maané ? u alfígírá zííqí shañiné shábbaha hathúeqí tha gídíné máábí thaalúeqí?”

Kqaba thoñor míllañ tha áné muusqa boolákqedqe.

Alyóómá sákkarinéqi míllañ shambálo thábíthañ u mín mbá hóró múnzu addúkqush áné hála faqi “ Tha walá ñine mathí thémeni fírí fudi áreqi ” Min mbá giiné assúk u mbá buthí munzúqí áné máthí kqálsqo báásqá áné máthó ma fii áré .Áné mééra tha áné shábbaha ñiné añ pqiisha u meerá tha shábbaha ñinéqí tha gíñ kqáyariñiné añ shuuna u añ kqakqashuákqedqe. u mín mbá fíóné álú thá (Gulallé aañá gii mihí albún thá thoñor hu mbá méri máábí thoñorú , méré mééra albú ndu tháñ ma álé kqékqediñ méréqi. Athiñbándú gúdáqí ma gii alfíqíla shúúnílo shambálo .

Thá roothále álú dqáñí na gíñ sqikqa Athiñbándúeqí. Mín thá méréyú másal tha asqakqale assáqá thrinéqi áné díri sha thá thoñor hu áá ró ánébídá álú, ma ró dqáñ fírí áné squúo nine doño tha ashirdida, zííqí assáqá lufiné thá thoñrá átirimbíilú are addúkqush thá fuulú thá thoñor hu ála shúthá álú , ála guúraqi míthil mushe thá thoñor huéqí u ála thikqa addúkqush ma kqólá gáli na hu u áné ádo ma hedqí.

Tha assábábá róóthaló maabí kqábalekqedqé walá hoshali Athiñbándú tháñ míthili ndímiilí, walá áhiilá thá gíñmáñú aañá zíí fámíili, ma thíkqo maabí ma dqoñóshiñí walá daagalá gíñ dqóñóshiné tháñ u ála fárága shímiñ tha áné bákqá gíñ giiné mbálé áné íisha u míhí dqokqothiñné thá áné hadqa walá zííqí dqukúnúñ mbá gámúliñnéqí u ála kqalagá tha adá geera mbá dqashí álú míthili ñgó ñgó hadqu tháñ. Ma adaqí aañá holimáábikqedqé ála gag á alú u walá zííqí na maabá áqiqhigíne boolókqedqeqi. Athiñbándú baró gashaqí ma addúniákqedqe kqithí águuru tháñ shambálo.

Giigí – 1

I. Móótha thá dqokqothá ma daadólégú holí thá búlúéqí tha ndu shambá haathúneyú tha garrayú .

1. Náñ squlalá maabá fii áre mbá zia thá Gullalé ?
2. Ayyu gíñ gii máába thá sqakqa alú kqíllíñ náñ gashígané ma attaqaríh?
3. Maabá fii áré thá Gullalé addúkqush addúkqush ma geerálá náñ walá móthigané maabíé gera ?
4. Náñ maamadiñnéqí ne maabá fii áré thá Gullalé aré giigiéqí?
5. Náñ íishaga músháñí Athiñbándú alú ?

Giigi -2

A. Geerathá dqokqothá ma daadólégú holí tha búlúeqí mbá ma assé háthú kqala thágá “assé”u mbá ma busqáñ shíñ háthú kqalathágá sha“ busqáñ ”

1. Maabá sqúllá Athiñbándú ñnéñ ziaqí thá Gullallé mbá fii áre .
2. Athinbándú ma álé fii are shambáló guugúdíñí thá maabíle ma pqíshí.
3. Booloyúá Athiñbándú gíñ halgaláneyú íllama álé hárí.
4. Athiñbándú walá hálafáqí tha nine adí dúúga fírí fudi ááre.
5. Athiñbándú ma álé díríshi thékqede ñinéñ kqólane gálí na hu.
6. Míhí gii albun thá thoñorí hú mbá méri máábí thoñoru ñinéñ kqekediñá Athiñbándúqi.

M. Geeratahá dqokqothálégú ma daadó thá búlúeqí háthú ásalathágá moothákqedqe mbá adiné tháñ.

1. Guugúdá Athiñbándú thá Gulallé ---- ñinéñ maané.
i, guugúdá shúúní a, guugúdá pqííshí m, guugúda ákqedíñí l, i u m máréñ ma mootha
2. Míhí thá Gulallé gíñ meeméríñ méré albúñindu tháñ guugúdá Athiñbándú mbá zííqí shaañíne? i, misqé taajarkqedqé a, shuunákqedqé m, are fiifíkqedqe l, pqiishákqedqe.
3. Athiñbándú shaañíne maamadiñne máábí thá Gulallé ? i, maabá fii áre a, attáájírá pqiishí m, maabá gii baasqá l, wala zííqí na mootha
4. Athiñ bándú min meerékqedqé -----i, bashu thá maabíle a, pqiishu thá maabíle m, dirshñí thá thoñor ilehu l, geegeriñ maabí alú
5. Garrále náñ ágarrañné maabí? i, are fiifí na pqiisha a, iifasaha thá meera m, shuuná meeró thá guugúdú l, walá zííqí na mootha

Giigí - 4

L. Geerathá roothá ma katabalágú thá búlúéqí háthú áhulutháqi mbá zííqí thá “I” hu tha mbá zííqíle tha “A” hu mbá adínetháñ.

I	A
1. ma bilístóñóyú	i shaburíndu
2. Arégiigíéqí	a, báásqa
3. Fíri fudáre	m, ma álé bashuqí
4. Dushilíndu	l, attáájir
5. Ámasqíqi	d, didqidóñóyú
6. Thámana hu	b, mbágíshuéqí
7. Fii are	e, tharanéqi
8. shibílí mísqé alú	u, sákkaráqí
9. Tqálaginéqi	g, hali hu thá meerayú
10 Madí hú	h, fíkkánéqi
	j, damanáqi

Addór -30

Alyóóm -1

Giigí -5

D. Gásamatháqi tha abuurá háthú shákqalathá roothá ma daadólégú thá búlúéqí.

1. maabí fiiaré thá méré bakqá aré fiifí thoñorindú zíqí shaañiné fárígañaane shímíñ tháñgú ? roothu tháqi thaalú .
2. Añkqámúru gádarilá álé ashuriña huá? shaañíne roothu shútháqi thaalú
3. Maaba gíñ ámuñíñ añkqámúru gádarné tha áné áshuriña huá? shañíne? roothu tháqi thaalú.

Giigí -6

E. Roothále holí thá búlúéqí kqabáthaga roothá dqafaru méré tháñ.

1. sharí ñine thá bishi
2. thá munzúyú
3. pqishiga áñ
4. Thá thoñor hu
5. hawangi
6. haalafuqí
7. daafaguqí
8. gídi alqáda

Giigi -7

U. Geerathá roothá ma daadólégú holí thá búlúéqí háthú shákqalathá roothá squriñí tháñ.

1. Markáto -----
2. Alkqaanúún -----
3. Tháríqi -----
4. Attájir -----
5. Bilisí -----
6. Addiimukqrátqi -----
7. Boosha -----
8. Ndúkqedqe -----

Addór -30

Alyóóm -2

Giigi -8

K. Geerathá roothá ma katabálágú holí thá búlúeqí háthú shákqalathá shambá zíiné tha almásalú.

nímíra 1 roothá squríñí mbá ndu dáádó.

másal thíná alqásháqa u ñgó pqeera attáfítaraqayú.

1. -----

2. -----

3. -----

nímíra 1 roothá squríñí mbá dqokqothó

másal. ñgó adíshéqí tha algíráyáyúá ?

1. -----

2. -----

3. -----

nímíra 3 roothá squríñí mbá kqakqalú .

másal Ahamad walá adíshéqí tha assúúgú .

1. -----

2. -----

3. -----

nimira 4 roothá squríñí mbá ma assé

másal gadí sáákari attafítarákqedqé hasqúli annatíja

1. -----

2. -----
3. -----

Giigí -9

H. Geerathá asqomo roothólé mbá holí thá búlúéqí háthú áfariñuthá gundí mbá gádari alúkqedqé u mbá walá gádari alúkqedqé háthú gíathá rootha tháñ.

Másal farugundi= faru+gundi

Tha almásálá belólayú mbá kqalí thá “ faru” walágádari alúkqedqé mbá kqalí shíñ tha “gundí” gádari alúkqedqé

1. dqaakqané
2. aháthaqi
3. buunoga
4. holígú
5. ahaapquné
6. thúlígú

Giigí -10

R. Gásamatháqi tha abuura háthú thámathá hu thá roothá kqalí tha añkqámúru dúrre guugudá famiilu, shimbil, u assiásá adaarú háthú katabathá sqaasqariña adaarú háthú katabathá sqaasqariña baalá dqúgurítháñ ma álé náfaqaga háthúqi tha alkqaanúúná katabó háthú gárrathá ahapqúñuáthéqi ma maabá ágarrañí álé thámi hathúé albáál sha aañá sholó háthúné áné muusqá hathúéqi.

Giigí -11

F. Geerathá dqokqothá dquthu ndúlégú ma daadó thá búlúéqi háthú tímmathá ndú shambá zíiné thá garrayú .

1. -----ñinéñ durra assiásá adaarú, shimbil, u guugúdá ndimiilu.
6. Ayyu gíñ gii máába tha sqakqa alú gashí ñinéqi ma -----
7. Maaba ma gúda tha assákarú thá guugúdákqedeyú sqikqíga -----,----- u -----.
8. ----- ñinéñ bakqa Athiñbándú ñinéñ dirishiñgané thá thoñor ile hu.
9. Thá ----- ñinéñ gúdálá máábá fii áré sqúllá tha Athiñbándú.

Giigí – 12

T. Geedi gárraqí thámathá hu thá rootha aré mbá kqalí tha añkqámúru háthú katabathá roothá áhathiiyú/ashíqir/ thaalúñgáma háthú allamiñathá gárrá tha alfásílú ma álé thámga hathúé máábá ágarrañí albáál ná muusqa hathúéqi aañá sholó háthúné.

Giigí -13

S. Geerathá roothá squríñílégú ma daadó thá búlúéqí háthú fútha thá na rootha arékqedqe u na rootha gundíkqedqe.

Másal Abó! alí hánduñ zííqí thá pqahonné ?

1, Rootha arékqedqe = hánduñ ma pquupqud

2, Rootha gundíkqedqe= hánduñ ma pquupqud aháthagá ñgó líída

1.

1 Walláhi alfigíráqa dqááña áre

rootha arekqedqe -----

rootha gundikqedqe -----

2 walláahi gadíle dqááñaqí -----

rootha arékqedqe-----

rootha gundikqedqe -----

3 maabí gora añ ma gónor .

rootha arékqedqe -----

rootha gundikqedqe -----

4 Gadíle haa búsqikqe alú .

rootha arékqedqe -----

rootha gundíkqedqe -----

Alú limmá akqusqó

- Tha akqusóláyú hatháñ gárroó rootha alú kqalí tha añkqámúru na shuunákqedqe u shambá ppariláne are.
- Hatháñ gárroóqí shambá fúthilá roothá mbá kqirilá tha almáqana.
- Hatháñ gárroóqí asqomó roothó mbá gádari alúkqedqe u walá mbá gádari alúkqedqe.
- Hatháñ náfaqaóqí tha alkqaanúúná katabó né katabáña sqesriña baalá kqalí na alúkqedqé tha añkqámurú añ roothuañaqi thaalú .

Iiyú mootha

1. Rootha aré kqalí tha añkqámúru nán ágarrañóné hathú ?
2. Nán sqúllá maabá hali hú tha assákarú mbá gúdáqí thá Gulallé ?
3. ----- didirishñí thá thoñor ile hu ma fía áre.
4. míhí gi ----- thá thoñor ilé hu kqekeedíñ Athiñbándú qí ma fío áre.

Añgundi maada iiabara

Gĩĩ gárraó háthú tha akqusqóóléyú daógalá hathúé assandúkqá ziyu ndu mbá ábaráneqi thayú shambá hióné hathú alú. Ashan shúgó ma hathú ákkadi sha hathú fágadó annúkqútqá daóla hathúéqi híó hathú alú ma pqíshí giathága alqaláámálé „” Uwalá ma híó hathú alú giathága alqaláámálé <<X>> ma annúkqútqámáñ zííqí mbá híó hathú alú baalá shúgo ma zííqí mbá fedqi mbá fépqí háthú sha áámáábá ágarrañí áné matháthi giathága alqaláámálé ñine thaarthéqi “?” alqaláámalogú ma gii háthú hathú giathá mafathu are thá rootha alúlé .

Annimir	Annúkquqa /Rootha alú	✓	X	?
1	Ali fágadóqí roothá kqalí tha añkqámurú.			
2	Ali fagadóqí añkqámurú na thoñorindu mbá dúrrané tháñ u shambá pparilane are.			
3	Ali fágadóqí shambá áfarulá asqomó roothgundí.			
4	Ali fúthó roothá shabbahuqí umbá dqafruqí			
5	Ali fágadó shambá katabílá sqesqeriña			
6	Ali fágadóqí shambá fúthílá rootha aré u rootha gundi thá kqiira tha almaqana thá roothayú			

Akqusqo Áshara (10)

Giigí u kquesqekqa

Alhádaf: Mín mbá kqodi háthú akqusqóóléqí

- Háthú áfariñuthágundi na alqísim u ziizí mín tha giigíyú
- Háthú áfruthá roothá squriñí gundi mbá dqooshuíyu.
- Háthú kátabathá alwárgá (ajjawááb) mbá attijaaró.
- Háthú thóóhathá alhábará zííqíqi thá katabayúéqí.
- Háthú thóóhathá ahábará makatabaqi tha assundúkquéqí
- Háthú thóóhathá rootháñgúnuñqi thá roothá adqañthiña na addárja.

Akqusqo áshara(10)

Giiǵí u kqesqekqa

1. Náñ shábbaha hathúéqí sha kqalgalá tha giiǵí u kqesqakqa?
2. Náñ shábbaha hathúéqí sha kqalgalá sha maabá giiqí thíkqí ?
3. Náñ shábbaha hathúqí sha ábadqiiñgalá geedí shoohiñéqí thá Itióbíayú.

Giigí u kqesqekqa

Maabá giigí thíkqí

Itiobia adáará maíyu geedí biiló míllañ u mbá shohiñáqígú ñinéñ maané. Tha mbálé álú geedílégú láázim áamáábí rábbaqanegú, áamáábí aañúgú, áamáábí álgirayó, áamáábí áhuhí alkqawanín u áamáábí ássiasó méré gia alfúrsá giigí dqafaruqí míllañ aañá dqafaruqí geedíléqígú,tha maré ñineñ múfi adáár. Geedílégú thá méré gíida alqílim u aṅgundi maadá dqafaruqí u thá méré gíida feeshá pqiishí u alhádaṯ tharthéqí. Thá thoñorindú dqafaruqí maabí shúlindu dqúqquuñ ma zííqí mbá gídi aṅgundi maadá dqafaruqí gadí máre ma ámuḍqiñá méré thoñorindú máre gádari áné gia akqakábá dqááñí mbá gori mbá ábunáthá u mbá gádari áné gia gíñ thóhiguu gúda máabi maréqí tha mbá pqiishíyúeqí ma pqiishí.

U thoñori ndú máabi maré mbálo ma múúdqá gádi bakqí ñine áné gia gíñ bóólókqedqe u áné gádara alúkqedqe.

Lakín shókqóñ mbá zígá añ ma hatháñ hoshalá añ tháñ maabí geedú alqílimá gídi méré dquthu ndulé feeshá máre mbá thaarthú mbá gídi méré.

Zííqí mbá áhulu gíñ sqíkqí márhéqí mbá ma alú ñeena thá guugúda máabi maréle mbá shúlindu dqúqquuñ na ziizí . Thá roothále álú láázim añ fágada tha geedí biiló u maabí shúlindu dqúqquuñ mbá gídiñagú thaayú sha thá hátháñ ñinéñ ma méré,walá thá boolí máre ñinéñ thikquó

máre , ashan shúgo gíñ sqíkqí máre tha alú walá maamánáñ ñinéñ maané dqokqothá masharma hatháñ. Gíñkqábí máre u gíñ sqíkqí marthéqí hatháñ ñineñ maané dqokqothá. Lakín lázim áñ pqulá marthéqí tha bakqá zíí máámanañ thá maréyú mbá likqi thabáálú áné shííla maabí máreqi tha are. u máre maada gundi sha shimbl u arrísígá thíkqi máre thá áñ hoohórá máre ma maré ápqaluo thabáyú dqáñí u gádari áné dqúquthiña hawangi ndu. Shá ádáaráñkqá Itiobia áné ádá tharthéqí ílla ma maabí shúlindu kqillíñú ma híáqígú thá giigí dqafaruqíyúéqí u ma wássáláqí tha addarájá pqiishí álúgú.

G/G: Nán hía hathú alú tha akqithó garraóó bellóláyú mbá garraó háthú ?

Geedí (Boñgórí) shohíñáqígú maré ñinéñ ma shimbílá Itóbía mbá zíígá áñ. Geedí shohíñáqígú gídi alfígírá iikqayaró,gídibadqíá ma tqokqológú , gádari akqakqábá giigíyú ma gorí,biiru áréyugú u ákkadilá sha ma thara gíñmáñ igú na giigíkqódí máreqi mandáñ walá gorí maréyú ashan maré ñinéñ thikquqí tha alqúmúra ma baaragáyú mbá ádí tharthéqí ma hoshalálá tháñ mín thá búá fámíluyú mbá thikquqí . Akdar min maabí kqílíñ geedí áháthí tqokqoló maré ñinéñ manna guugúdá pqiishí u mbá gorí thá máre thíkqa. Ashan shúgo mbálé shíñ kqíllíñ thá máre thíkqa lázim máre gíagá giigí míllañ .

Walá maabí mannaqí kqíllíñ thá máre hía tha alqihtisátqúéqí ñinéñ gádari thá máre thíkqa ma namuqí shimbil walá thikquqí tha almúna . Gadí wárasiga ábunáthá alfígírá hawangi u mbá zoozó walá gádari áné thíkqa shimbil. Ashan shúgo láázim áñ ágarraña geedí áháthí thoñorindú gígí tqókqolo thiithíkq u áñ pqulá márthéqí tha shimbil walá thikquqí thá dqoñosha. mín thá búá famiiluyú kqílíñ, gadi hali maabí dqoñondí ndu u mbá áháthi ashúkqúléqí walá zííqí na gíñ pqarigane shimbil are na thiithíkq.

Giigi -1

I. Geerathá dqokqothá madaadólégú holí thá búlúeqí háthú moothá thá ndu shambá zíiné thá garrayú.

1. maaba walá ma shákqaláqí thá guugúdákqedqeyú náñ sqikqígane?
2. Geedí shoohiñáqí shá méré múúfa adáárqi tháábá náñ gíígalánégú ?
3. Geedí shoohiñáqí náñ maaga méré shimbilá adaarú?
4. Náñ kqálágalá tha shimbil walá thikquqí tha almúna?

Giigi -2

A. Móótha thá dqokqothálégú holí thá búlúéqí mbá ma assé háthú kqalathágá “ assé ” u mbá ma busqáñ shíñ háthú móótha thá sha “ busqáñ ”

1. Geedí shoohiñé thá méré gíida alhimmíá adaarú maabí geedúéqí bás ñinéñ bakqígáláne .
2. Adáár sha áné adá tharthééqí geedí shoohiñé méré ñinéñ íli addáwrí .
3. Maabí geedú alfíkírá pqiishí u badqia tha ashúkqulú ñinéñ bákqí méré geedíé alú.
4. Tha adáár huuhúyú geedí shoohiñé walá gídi addáwrigú.
5. Adáár ma gíida shimbilá dqááñí bas ñinéñ kqaláne tha adda tharthéqí

Giigi -3

M. Geerathá roothá ma daadólegú holí thá búlúéqí háthú fútha thá tha almáqáná adíné tháñle.

1. zoozo
2. dquthuundu
3. múdqí
4. thohíqi
5. thikqu gúndi
6. pqáárané alú
7. añ hoohór
8. thabáyu apqalua
9. pqula méréqi
10. hawanji

Giigí -4

L. Móótha thá dqokqothá ma daadólégú holí thá búlúéqí thá kataba shambá zííné thá garrayú.

- 1- Ndáláthá gádará shá méré hálaga geedí shoohiñéyé giigí thá méré náfaqitháñ?
- 2- Náñ kqálagalá tha geedí shoohiñáqí maré ñinéñ íli addáwri thá huuhú á daarú alú ? shárahá thá.
- 3- Maabí gídi alfigírá pqiishí shá méré ágarraña geedí máre bás ñinéñ maaneyá? náánóqí?
- 4- Garralé rootha arékqedqe náñ maané?

Alyóóm-1

- . Gásamatháqi tha abuurá háthú záthá háthú kqabóóthá alhábar tha alhillayú min maabí shákqalígú thá pqíla/ tha almáhabár/ máré mádiño hathúéqí shambá shákqali máré tha addifáák u tha mba musqi máré ashúkqul hu, háthú katabathá u háthú gárrathá haapqúñóathéqí tha alfásilú.
- Kátabthá roothá ahathiiyú mbá shúkquthiñ alú thá rootha alú kqalí tha alhassááná iikqayaró thá Itiobia mbá shakqallá thá likqílím benishangúl Gúmuzú .

Giigí -6

- Geerathá rootha biiló ámufu roothaqi thá katabayú tha áné daa almáqaná háthú kátabthá sqesqeriña baalá dqúguri tháñ.

Ma, laakíín, le, máre, mba, tha,
Aleesháán, ma, ále, zíqí , shúgo, sha

Giigí -7

Gíñ bakqó maaba pqalí tha áné pqáála	Giñ jáhasané thá gundi amdqúákqedqe	Gíñ kqésqákqané	Gíñ kqésqákqané shambá náfáqaané néqi tháñ.
.sha áne añishiña geedíkqedqe, sha áné áthiñ thiña geedikqedqe, sha áné ágarraña geed,íkqedqe	. ne jáhasá gíñ pqállatháñ, áné buura maabí alú tha álé shákqala tha amahá, né buuro gíñ pqállá alú tháñ thaañi u arisqá pqállá .	• zíli 35 shawwál • Amuhullé5 shawwáál • úa 2 shawwáál • dqabará fuudí 3 shawwáál • gaashá 1 shawwáál	- gía shúlí pqiishí - á garraña geedíkqedqe - shibilo alqarbia - shibilá gíñ buushú thaayú tha alqaináátí

U. Thóóhathá rootha alúlégigú holí tha assundúkqu thá sqaqeriña baalá dqúguriyúéqí.

Alhassán

I . Gárrathá garrálé ma pqishí háthú baró fágadathá mbá áhii háthú tha assandúkqá ziiunduyú ma shohiñí .

Alhakúúmá álféderálá Alqitobióbiyó kqithaqí thá áné hua alhassáána iikqayaró thá Abbáya alú. Roothlé shíñ thá áné huluqi ílla thá ahathá áháthá ahathagáne geedí mbá adaarú thá gushiña ñinéñ maané ashan maabí kqalí , “ sha thañ ma sqikqa, ñeera boobóné ñinéñ sqíqíne ñeera tháñ ” Roothá are kqalí shúgó ñinéñ thámáné hu tháñ.

Tha mbálé álú,agúrá álwuzaaró kqíllíñ mbá Alíqitobíó Mállas zeenáwi kqáláqí assáqá shiifálá bélé hú thathamú“shaalhasáánalébá adí nággasí attáqábá ashíddó álú u mbá álkaarabó mbá zíqí ma kqóódáláqí.u mathí kqáláqí “Gíñ huugaña alhassánalé, sha áñ gía hawangí ma attaqaríh,áñ ádidíña attálmía tháábá hólóñóníñ ma bírí,tha áñ gía addálmia thá álúñkqa masharma pqaadá tháábá thuuthó u añ gádara álúñkqa,thá giigí áñ gia attaqaríh u añ nááfaqi thá gíñ ma halagáñkagú tha alkúdúra álúñkqá u áné bákqá arraqía Álqitobíó kqíllíñ thá méré gúúdqa hawangí alú ma dqukqaunúñ .Tha álá thará alhassanáloqí kqallábá tha tharagalá iiroothá mílañ. u arraqía hasqúlogalá ” “ Bónd ” thá méré shíbíla mbá pqadi adáár u boolí máre thá thába adamua. Thabá adamuálo walá thá bond shíbíla bás ñinéñ maané, mathí mááyu fuuda daadó masharma arríba, thá fuuda daadó ma aañiyú,thá bond shibilá masharma arríba ,thá fuuda kquruda u tha iyú ahathá pqiishí ñinéñ máthí maané na thabá damuálo.

Alúsquuriña álhassanaló mííya u hámsa u arbaqíín miter (145) ñinéñ maané thá shooreqí thá áné buura firi míllañ u kqallá sha adíba gori gaamá fírú mbá thá Tqáána thá firi damdám tháábá hólóñóníñ ashan gaamá thá Tqáána fírí dámnébá dímma wáhid u talatín billion giyubig mitirbá u mbá Abbáy shíñ adí dímma ----billion gíyubíg mítirbá ñinéñ adí maané míthil mbá dááláné álmáktabá álhabríu mbá áhulumaabíqi thá roothá tqokqolóle.

Ákkádálá tha adí áhuhi ashíddá u badqía álkaarabó mín ñine thayú hámsa alf mega wát. Fírilo budqí thá sqákqá pqiishí Benishangúl álúeqí u tha mbá Álgumuzú álúeqí u nááfaláqi tháñ addálmieqíba ñinéñ áamaniláné mbá zíigá áñ. Ashan shúgo, hatháñ gádarí áñ kqalatha kquesqekqá yaguthúñkqa adí

thapquqi, hawangi adí horí ma shímiñ, sqiríñá tiranísformeshinúñkqa adí huluqi u sha adí pqúliñi hatháñé aañindú pqiishí gíigiñkqaqi shambá adí zííne.

Ma álé zííqí shambálo maabí thá fá bélshangúlúgú gíigidiñ alwákitgú mbá fágadi márez azzáman tháñ gíñ gii máreyeqí kqílíñ míthil mbá máábí álqaalamú. Ashan shúgo alwákit maanámu ñínén zííqí tha alqáalamú mbá maaiyu zígi maadúma ma zííqólo ma hole. Tha mbálé álú, maabí thá Benish ngúl alwákitalogú ñinéñ náfaqá máreqi tháñ mbá fágaidiga márez azzámáná riikqó, mbá áhadquó, mbá fuuda waaló u mbá pqáálí kqeelú thá márez gía .Alwákítalogú na gundi amadquá márez maré ma námu marénnégú áwwali añkqulangi , amoozóare, awoona u asqkqale ñinéñ ma márez.

Ma álé zííqí shambálo, áyyu wájid maa íyu zigi maahóte ñine thayú ma madqu gundi . Ashaam shúgó zígí fá balashangúl máreznnégú ma madqu gundi áwwali asqésqélhó, thadqulathíhu, adalgaagale, apqúú ñeera, amanzíhó, ahéjéló , amazi, appóósha, awoona, akqusqésqé, belmiiló u daadí fúdíndu ñinéñ ma márez mbá thara ziizí . u annímírá mathí gíigidiñ maré mba hasabó míthil dqukúnúñ, holónóníñ, mahóté, manámu, maakqóshu, maakqéera, thabáhóóte , thabá hole, thabá manámu u maadúma ñinéñ ma márez . Lakín mbá zígá áñ gíñlégú kqíllíñ dqúquthiñalá ndu u ná maaluo márezyú tha alhisábá arabú u mbá amaaró .Ashan shúgó lázim geedí ndulé maré damu thabá márez pqeera ndú dqukqé álú ashan ndu walá ma thíkqa maabí rothine bá múshi u ndubá ólílá míthil ndímilí áné dqááña u walá ma thíkqa maabí rothine áne músha.

Giigi -1

Geerathá roothálégú holí tha assandúkqá ziyunduyú háthú kqabáthaga roothá dqafu méré thán

arraqíya	Addálmia	haalu ndu
Damuuqi	dqoñosha	Dqáñíndu
Thaarthéqí	Maadara	Shiifáné
Dírisháqí	Ñalúñkqa	Mahalagá

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----
5. -----
6. -----
7. -----
8. -----
9. -----
10. -----

Addór -34

Alyóóm-1

Giigí -2

A . Geeratha alhisáábálégú holí thá “I ” hu háthú áhulutháqi tha mbá adíné tháñle mbá zúiqí thá “A” hu

“I”

1. wááhid
2. itinéén
3. taláta
4. árbbaqa
5. hámisa
6. sítta
7. sábqa
8. tamánia
9. tísaqa
- 10 áshara

“A ”

- i thahá hóóte
- a, ma hóóte
- m, maa namu
- l, maakqeera
- d, maa kqóshu
- b, thabá hoole
- u, dqukqúnúñ
- e, thabá maa námu
- j, maadúma
- h, holoñoníñ

Shambá kátabilá alwárgá/ajjawááb/ mbá áttijaaró

Alwárgá áshukqulú ma gasamá aleeñ holoñoníñ

1, Mbá álmakitabu 2, mbá ñáluqá ñinéñ maamaré.

Alwárgá attijaró min tha almákitabú ñinéñ kátabiláne, gíñ kátabigaláne sha álé dqokqotha attámána alqiddóyú tháñ tha almásinaqaayú u á álmakitabá álmásinaáo ná moothá dqokqothá attamaná gíñ dqokqothóla ñinetháñ.

Nagurathabá mbá

Shoorú/mbá bello

Annímira -----

Alyóóm -----

Tha -----

Gíñ maané -----

Geera min

Alfírma -----

Hu lé mbá ábabane u giñ maané /almasuqulía
kqedqe

Nagura

Thabá mbá

Bulu

Náfaqatháqi thá assátqúrá ma pqpupñá thá belóeqí hathú kátabthá alwárgá álmakitabú

Ani	Zigi/Ashúúrá árrutqanógú kqílíñ shambá zíí méré mbá ássanó/mbá ró ndu dqúkqunuñ	Tha alqárabí(Arabic)	Amharíc	Ahooná/Awooná holígú tha arutqaanógú na hu Alwájítá árutqaanógú		
				Arutqána	Amhara	Arabí
1	Asqéésqélhó	Alfatqurén		añkqulañgi		addárad
2	Thá dqulathi hu	Addahía				
3	Adalgaagale	Taani addahía				
4	Apqúúñeera	Alwahid		Muzú are(amoozo are)		Asséf
5	Amanzáhó	Alkaráma				
6	Ahé	Taaní alkarámaa				
7	Amazí/Afóthhosh móóre	Tálít		Afoona/arusháásh		arushásh
8	Apqóósha	Sááíkq				
9	Awoona	Rájab				
10	Akqusqésqé	Gísáyír		asqakqale		Alharíf
11	Belmiilól	Ramadán				
12	Daadi fúdí ndu	Alfátqur				
13	Asholange	-				

Sqasqariña baalá dqúguri

múnzúmáñ amía boorid u amía añthamañ gugudiñígú añ dqukúnúñ u gígidiñ thaañígú mbá ee márez añ dqukúnúñ. Amía boorid thañ idalé ñinéñ gídané u amía añthamañ shíñ thañ niñelé ñinéñ gídané . Min tháló thañ níñelé mbá ámía añthamañ ahátháqí olaqí, áñkqallá amía boorid,alí thaañáñkqo ñinéñ olóóqí !! añ kqaligalá amia añthamañ thaañáñkqó ñiné olóqí . shambá walá daafaguo márez añkqali bóóríd añ squló gíñ buushú ñeeró kqíllíñ márez fárada hathááñéqí.

Shambá zaa gíñ búúshú ñeeró kqíllíñ mbá squlóólágú, añ kqal bóóríd, nda wáané zíílá amía fúúfúr ? mín tháló maadá amía fúúfúrqi ma álé buní doño tha albáákqale thá buliyúéqí.

Ná dqokqothinné sha ndá walá ñgó squlóólá tha alú buurayúéqí tha ñgó fáradagéqía? áñkqaligalá áamía fúúfúr haalólíiyú laakíín abbá ñinéñ olóqí né dugígalí firi sha ágísqanaqi tháñ .

Ná kqaliga bóóríd sha mín amúné bádaqaó máábi fáále ooqól? á amía fúúfur mootha ñiné shíñ sha mín alyóómá oló tháñ ídaléá? roothálo horaqí booridéqí ma mootha u amía añthamañ baró hasqúla mugúñákqedqe adaná tháñ.

Güigí -3

Geerathá sqesqeriñ baalá ma katabálé thá bellóeqi háthú gárrathá ma pqishi hathú shakqala tha roothá squriñí mbá dpooshuiiyú tháñ u mbá rakqasqi álu tháñ .

Másal : boridámáñ aháthaqí ná gíida thañ idalé.

mbállé mbá rakqasqi álúnné

másal 2, : shambá walá daafaguo márez , añ kqal bóóríd añ squló gíñ buushú gú .

mbále mbá dpooshuííyúnné .

1. -----

2. -----

3. -----

4. -----

5. -----

Giigí -4

Geerathá roothá dqaakqa tha almásálálé zíqí thá búlúéqí walá mbá maa ndu dimmá háthú dimmathá ndú sha áné da almáqana.

1. zooma thá ----- alúéqí nine squuganáqi
2. uqúúñá ájabinǵó ñinéñ-----
3. mushé bee ábuné -----
4. Dqooñá ma shakkará -----
5. Añísh ma hoshalé -----
6. ----- ma thó thohiñá ahuumaqi fiigáli.

Alú limmá akqusqó

- Hatháñ gárra min akqusqo dqukqúnúñú lé tha akqusqo áshárléyú shambá huulá roothá squríñi u shambá thámíla ile ma pqishí roothééqí sha álé múúfa azañzañatháñ, shambá giilá iiroothuá , shambá fúthíla rootha kqiira tha almásal , kqiira tha almáqana, tha akqusqo áshárláyú hatháñ maadó shambá kátabilá alwárgá mbá almakitabú u mbá attijaaró u shambá daagaláne mootha .

Iiyyú mootha

1. Alfatquréén ----- ñinéñ sqúlláne tha ndú álbartó

2. Kátabathá alwákídá árrutqaanó alqárrbákqedqe?
3. Mín wáánégú burlá arrá y akqaalatquó alú?

Añgundí maada iiqabara

Gíñ garraó háthú tha akqusqóólayú daógalá hathúé assandúkqá ziu ndu mbá ábarháthúneqi tháyú shambá hióne hathú alú. Ashan shúgó ma hathú ákkadi sha gíñ /annúkqútqá gárraó háthú sha hió hathú alú kqíllíñ giathága alqaláámálé ñine tharthéqi << / >.> u walá ma híó hathú alú márra wááhíd gíathága alqaláámálé<<X>> ma zíqí shíñ mbá híó hathú alú baaláshúgo mbá kqabííyú moothá giathága alqaláámálé ñine tharthéqi << ?>>

Annímira	Rootha alú/annúkqutqa	✓	X	?
	Ali fágadó rootha alú kqalí tha giigí u kqesqekqa.			
2	Ali fágadóóqi shambá katabilá ajjawááb mbá almakitabú u mbá attijaaró.			
3	Ali fágadóqíshambáfúthílá alhábar mín thá gíñ ma katabáñgúnuñú.			
4	Ali fágadóóqí shambá thóhílá roothaqi mín tha asundúúkqú thá katabayúéqí.thuutha alú.			
5	Ali fágadóóqí shambá fúthílá rootha dqaakqa tha almásal.			